

**Näkökulmia korkeakouluopiskelijoiden asumiseen – tutkielma
Tampereen korkeakouluissa opiskelevien
asumistyytyväisyyteen yhteydessä olevista tekijöistä**

Pro gradu
Jussi Partanen
Tampereen yliopisto
Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö
Kevät 2015

TIIVISTELMÄ

TAMPEREEN YLIOPISTO

Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö

PARTANEN, JUSSI: Näkökulmia korkeakouluopiskelijoiden asumiseen – tutkielma Tampereen korkeakouluissa opiskelevien asumistyytyväisyyteen yhteydessä olevista tekijöistä

Pro gradu –tutkielma, 69 s., 27 liites.

Sosiaalipolitiikka

Ohjaaja: Pertti Koistinen

Huhtikuu 2015.

Korkeakoulujärjestelmän laajentuessa ja opiskelijamäärän kasvaessa opiskelijoiden asumisen järjestämiseen liittyvät kysymykset ovat olleet ajankohtaisia erityisesti korkeakoulutusta tarjoavilla paikkakunnilla. Valtiolla ja kunnilla on ollut oma roolinsa opiskelijoille kohdennetun sosiaalisen asunnontuotannon rahoittamisessa ja järjestämisessä. Opiskelijoiden asumista tarkasteltaessa on huomattava kuitenkin, että enemmistö opiskelijoista järjestää opiskeluaikaisen asumisensa itse joko asumalla yksityisen vuokranantajasektorin vuokraamissa asunnoissa tai hankkimalla oman asunnon.

Aiempi tutkimus osoittaa, että opiskelijat suosivat asumisessaan korkeakoulukaupunkien tiettyjä, keskeisiä asuinalueita. Korkeakouluopiskelijoiden on kuvattu kasvattaneen myös vaatimustasoaan asumisessa. Tämän tutkielman tutkimustehtävä on kahtalainen: ensimmäisenä tarkoituksena on vastata kysymykseen siitä, kuinka korkeakouluopiskelijat paikallisesti asuvat. Lisäksi tutkielman tarkoituksena on tarkastella Tampereen korkeakouluissa opiskelevien asumistyytyväisyyteen yhteydessä olevia tekijöitä. Tämän tutkielman aineistona on käytetty kyselyaineistoa, johon Tampereen korkeakouluissa opiskelevat ovat vastanneet vuonna 2011 (N=2 680).

Tutkielman teoreettinen viitekehyksenä on David Claphamin kehittämä asumispolun käsite. Tosiasiallisten ja tavoiteltujen asumistilanteiden välistä eroa on kuvattu asumistyytyväisyyden avulla. Asumistyytyväisyyteen yhteydessä olevia tekijöitä on tarkasteltu i) nykyistä asumistilannetta kuvaavien muuttujien, ii) sosio-demografisten muuttujien ja iii) asunnon sijaintia kuvaavien muuttujien osalta. Tutkielman tulokset osoittavat, että kaikki nämä ulottuvuudet ovat yhteydessä asumistyytyväisyyteen. Yksittäisistä aineistossa mukana olevista tekijöistä kaikkein voimakkaimmin asumistyytyväisyyttä ennakoivat asunnon hallintasuhde, asumismuoto sekä huoneistotyyppi. Myös sosio-demografiset tekijät ovat osaltaan yhteydessä asumistyytyväisyyteen. Niin ikään asunnon etäisyydellä oppilaitoksesta osoittautui olevan tilastollisesti merkitsevä yhteys asumistyytyväisyyteen.

Avainsanat: asumispreferenssit, asumistyytyväisyys, opiskelija-asuminen, asumispolku, logistinen regressioanalyysi

ABSTRACT

UNIVERSITY OF TAMPERE

School of Social Sciences and Humanities

PARTANEN, JUSSI: Perspectives of higher education students' housing situation – A Study of determinants of higher education students' housing satisfaction in Tampere.

Master's Thesis, 69 pages, appendices 27 p.

Social Policy

Supervisor: Professor Pertti Koistinen

April 2015.

The question related to the enlargement of the higher educational institutions has been where and how to accommodate students. This has become an issue especially in cities that provide tertiary education. Due to rising amount of students the institutionally provided student housing has played a role in help to relieve the shortage of student housing. Yet, the majority of the Finnish higher educational students are however let by private rented sector.

The previous study indicates that in their housing choices higher education students prefer specific and often central locations in university cities. The second observation often made, is that higher education students have become more demanding when it comes to the requirements of accommodation. Thus, the question this study seeks to address is two-folded. The first objective of the study is to answer how the higher educational students reside locally and the second aim of this study is to examine aspects that impact on students' housing satisfaction in Tampere, Finland. The Survey data used in this study was collected in the spring of 2011 from the students who study in the higher education institutions in Tampere (N=2 680).

The theoretical framework of this study is based on a concept of housing pathways introduced by David Clapham. Housing satisfaction is used to illustrate the differences between households' actual and desired housing situations. The three following aspects were emphasized in this study: i) Type of ownership and household characteristics, ii) the impact of socio-demographic variables and iii) the housing location. The results signify that all of the chosen aspects were connected to the housing satisfaction. The data indicates that the most important variables for residential satisfaction were related to type of tenure, composition of household and size of apartment. In some level socio-demographic factors had also effect on residential satisfaction. Likewise, living nearby the place of study proved to have a statistically significant effect on housing satisfaction.

Keywords: Housing preferences, Housing satisfaction, Student housing, Housing pathways, Logit model

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	1
2. Tutkimuksen tausta.....	2
2.1 Opiskelijoiden elämänvaihe ja asuminen	8
2.2 Korkeakouluopiskelijoiden sosiaalinen tausta ja toimeentulo	10
2.3 Opiskelijat kodinomistusyhteiskunnassa.....	13
3. Tutkimuksen teoreettinen viitekehys	16
3.1 Asumisura ja asumispolku	18
3.2 Asumispreferensseistä.....	20
3.3 Asumistyytyväisyys	24
4. Tutkimusaineisto, -kysymykset ja tutkimusmenetelmät.....	28
4.1 Tutkimusaineisto.....	28
4.2 Tutkimuskysymykset ja tutkimusasetelma.....	33
4.3 Analyysimenetelmät	35
5. Tulokset.....	38
5.1 Tampereen korkeakouluissa opiskelevien nykyinen asumistilanne. 38	
5.2 Nykyistä asumistilannetta kuvaavien taustamuuttujien yhteys koettuun asumistyytyväisyyteen	41
5.3 Logistiseen regressioanalyysiin sisällytettävät muuttujat.....	45
5.4 Logistisen regressioanalyysin tulokset.....	50
6. Pohdinta.....	54
6.1 Johtopäätökset.....	60
Lähteet:	62
Liitteet:	70

Kuviot

Kuva 1. Opiskelijoiden osuus väestöstä Tampereen keskusta-alueella.....	4
Kuvio 2. Tutkielman koeasetelma.....	34
Kuvio 3. Tampereen korkeakouluissa opiskelevien asunnonhallintasuhde.....	39
Kuvio 4. Tampereen korkeakouluissa opiskelevien asumismuoto	39
Kuva 5. Tampereen korkeakouluissa opiskelevat huoneistotyypeittäin.....	40
Kuvio 6. ”Olen tyytyväinen nykyiseen asumistilanteeseeni”	42
Kuvio 7. Tampereen korkeakouluissa opiskelevien tyytyväisyys nykyiseen asumistilanteeseen asunnonhallintasuhteen mukaan	43
Kuvio 8. Tampereen korkeakouluissa opiskelevien tyytyväisyys nykyiseen asumistilanteeseen asumismuodon mukaan	44
Kuvio 9. Tampereen korkeakouluissa opiskelevien tyytyväisyys nykyiseen asumistilanteeseen huoneistotyyppien mukaan.....	45
Kuvio 10. Asumistyytyväisyys-jakauma	74

Taulukot

Taulukko 1. Tampereen korkeakouluissa opiskelevat vuonna 2011, opiskelijat joille kysely lähetettiin sekä	30
Taulukko 2. Kuvailevia tietoja logistiseen regressioanalyysiin sisällytettävistä muuttujista	49
Taulukko 3. Selittävien muuttujien yhteydet asumistyytyväisyyteen. Logistinen regressioanalyysi .	53
.....	
Taulukko 4. Aineiston kuvaus.....	71
Taulukko 5. K1:”Asutko tällä hetkellä?” –muuttujan frekvenssijakauma ja suhteelliset vastaajaosuudet.	73
Taulukko 6. K16:”Olen tyytyväinen nykyiseen asuntotilanteeseeni” –muuttujan frekvenssijakauma ja suhteelliset vastaajaosuudet.	73
Taulukko 7. Tampereen korkeakouluissa opiskelevien tyytyväisyys nykyiseen asumistilanteeseen asumismuodon mukaan	75
Taulukko 8. Tampereen korkeakouluissa opiskelevien tyytyväisyys nykyiseen asumistilanteeseen asuntokunnan mukaan.....	77
Taulukko 9. Tampereen korkeakouluissa opiskelevien tyytyväisyys nykyiseen asumistilanteeseen huoneistotyyppien mukaan.....	78
Taulukko 10. Multikollinearisuuden testaus: Tolerance ja VIF-testien tulokset.....	81

1. Johdanto

Asumisolosuhteet vaikuttavat monin tavoin yksilöiden ja perheiden elämisen laatuun ja hyvinvointiin. Tutkimuksen tarkoituksena on analysoida Tampereen korkeakouluissa opiskelevien asumistilannetta. Sen keskeisenä tehtävänä on pyrkiä hahmottamaan yhtäältä sitä, miten korkeakouluopiskelijat paikallisesti asuvat sekä sitä, millaiset tekijät ovat yhteydessä korkeakouluopiskelijoiden asumistyytyväisyyteen. Tutkimuksellinen tarve ja kiinnostavuus aiheeseen liittyvät korkeakouluopiskelijoiden määrän kasvuun viimeisten vuosikymmenten aikana. Lisäksi, korkeakoulujärjestelmän laajentuessa ja opiskelijamäärien kasvaessa, kysymykset opiskelijoiden asumisen järjestämisestä ovat olleet ajankohtaisia erityisesti korkeakoulutusta tarjoavilla paikkakunnilla. Valtiolla ja kunnilla on ollut oma roolinsa opiskelijoille kohdennetun sosiaalisen asunnontuotannon rahoittamisessa ja järjestämisessä.

Tampereen korkeakouluissa opiskelevista valtaosa asuu vuokra-asunnoissa. Lisäksi valtaosa vuokra-asunnoissa asuvista opiskelijoista vuokraa asuntonsa yksityiseltä vuokranantajalta. Asunnonhallintasuhteensa osalta korkeakouluopiskelijat poikkeavat näin valtakunnallisesta ja paikallisesta asumistilanteesta. Yhtäältä yksityisen sektorin suosiota opiskelijoiden keskuudessa on selitetty opiskelija-asuntojen saatavuuteen liittyvillä ongelmilla. Toisaalta taustalla on nähty vaikuttavan myös muutokset asumispreferensseissä. Korkeakouluopiskelijoiden asumiseen kiinnostavaa näkökulma avautuukin vuokranantajasektoreita vertaillen: Onko eri vuokranantajasektoreilla asuvien opiskelijoiden välillä eroa asumistyytyväisyydessä? Opiskelijoiden asumisen tekee kiinnostavaksi myös se, että asuminen yhdistyy erityisellä tavalla opiskelijan elämänvaiheeseen ja pyrkimykseen irrottautua riippuvuudesta vanhempien ja valtion tarjoamasta tuesta.

Käytän tässä tutkimuksessa keväällä 2011 Tampereen korkeakouluissa opiskelleilta kerättyä sähköistä survey-aineistoa (N= 2 680). Tutkimukseni teoreettisia käsitteitä ovat *asumistyytyväisyyden* lisäksi, *asumispreferenssit* ja *asumispolku*. Menetelmällisesti olen hyödyntänyt tutkimuksessani muuttujakohtaisia frekvenssijakaumia, ristiintaulukointia sekä logistista regressioanalyysia. Tutkimus etenee siten, että luvussa 2 esittelen korkeakouluopiskelijoita käsittelevää aiempaa tutkimuskirjallisuutta sekä vertailen korkeakouluopiskelijoiden asumistilannetta yleiseen asumistasoon. Luvussa 3 pyrin määrittelemään yhteiskuntatieteellisen asumistutkimuksen teoreettisia lähestymistapoja, sekä tutkimuksessani käyttämäni teoreettista käsitteistöä. Tutkimukseni luvussa 4

kuvaan tutkimusaineistoani, tutkimuskysymyksiäni, sekä aineistooni soveltamani tilastollisia analyysimenetelmiä. Tutkimuksen luvussa 5 esittelen käyttämäni analyysimenetelmien tulokset ja luvuissa 6 ja 7 käsittelen yhteenvedonomaaisesti analyysin tuloksia ja pohdin tulosten merkitystä.

2. Tutkimuksen tausta

Opiskelija-asumisen järjestämistä ja kehittämistä voidaan pitää haasteena etenkin korkeakoulualueille (Eikemo & Thomsen 2010). Korkeakoulutuksen yleistymisen näkyy esimerkiksi yliopistoissa tutkintotavoitteellisesti opiskelevien lisääntyneenä määränä. Heikki Silvennoisen ym. (2002) mukaan 1970-luvulla valtakunnallisesti yliopistoissa opiskeli 60 000 opiskelijaa, 1980-luvun puolivälissä yli 90 000 opiskelijaa ja vuonna 2000 yli 150 000 opiskelijaa. Yliopistotasolle opinnoissaan etenee noin kolmannes ikäluokasta (Silvennoinen ym. 2002, 73). Yliopisto-opiskelijoiden määrä on 2010-luvulle tultaessa edelleen jatkanut kasvuaan: vuonna 2012 yliopistoissa opiskeli Tilastokeskuksen mukaan valtakunnallisesti 169 000 opiskelijaa, lisäksi ammattikorkeakouluissa opiskeli vuonna 2012 valtakunnallisesti 139 000 opiskelijaa (Tilastokeskus 2012a).

Vastaavanlainen korkeakoulujärjestelmän laajentumiseen johtanut kehityskulku on ollut havaittavissa kansainvälisesti etenkin niin kutsutuissa kehittyneissä teollisuusyhteiskunnissa 1960-luvulta alkaen. Korkeakoulutuksen laajenemisen taustalla on muiden tekijöiden ohella nähty vaikuttaneen kolmenlaisia päätekijöitä: Ensimmäiseksi, aiempaa suurempien ikäluokkien kasvaessa voimistuivat poliittiset vaatimukset siitä, että korkeakoulutuksen tulisi kattaa entistä suurempi osa ikäluokasta. Toiseksi yhteiskuntien vaurastuessa ihmisillä ja perheillä oli aiempaa enemmän varallisuutta lastensa kouluttamiseen. Kolmanneksi tarve aiempaa koulutetummille työntekijöille tuotantoprosesseissa nähtiin työvoimapolitiittisesti tarpeelliseksi. Edellä mainittujen syiden lisäksi yliopistokoulutuksen massoitumisen taustalla ovat Suomessa olleet pyrkimykset paitsi koulutuksellisen ja sosiaalisen tasa-arvon toteuttamisesta, myös aluepoliittiset tavoitteet. (Saarivirta 2010, 354–354; ks. myös Silvennoinen ym. 2002.) Koulutus- ja aluepolitiikan kytköksen myötä korkeakouluttautuminen on Suomessa mahdollista myös suurten keskusten ulkopuolella, mikä tarkoittaa toisaalta myös sitä että opiskelijat toimivat paikallisesti hyvin erilaisilla asuntomarkkinoilla.

Tampereen korkeakouluissa opiskelevat muodostavat väkiluvultaan merkittävän väestönosan. Tämän tutkimuksen aineiston keräämisajankohtana 2011 Tampereen korkeakouluissa opiskeli

Tilastokeskuksen ylläpitämän koulutustietokannan mukaan yhteensä 35 758 korkeakouluopiskelijaa (Tilastokeskus 2012a). Paikallisesti tarkasteltuna Tampereen seudun opiskelija-asuntoja tuottavien yhteisöjen opiskelija-asunnoissa oli Suomen opiskelija-asunnot ry:n mukaan tarjolla asuntopaikkoja noin kolmannekselle opiskelijoista vuonna 2009. Tampereen seudun opiskelija-asuntojen käyttöaste oli samaisena vuotena yli 95 prosenttia (SOA ry 2010). Näin arvioituna noin 70 prosenttia Tampereen korkeakouluopiskelijoista asui jossain muualla kuin varsinaisissa opiskelija-asunnoissa. Tampereen kaltaisessa kasvukeskuksessa on edullisten vuokra-asuntojen tarjontaan huomattu liittyvän ainakin kausittaisia ongelmia (Tamy)¹. Suurten opiskelijakaupunkien osalta tilanne on etenkin syksyisin uutta asuntoa opiskelupaikkakunnalta etsivien opiskelijoiden osalta vuotuisen asuntomarkkinoiden suhdannekierron myötä haastava (YLE 26.7.2012)².

Tampereen kaupungissa tapahtuvalle asuntotuotannolle erityisen haasteen on nähty muodostuvan kaupungin asukkaiden ikäjakaumana polarisoituminen, joka yhtäältä painottuu nuoriin 20–29-vuotiaisiin opiskelijoihin ja toisaalta ikääntyneisiin (Alho ym. 2013, 27). Erityisryhmien³ asuntotilanteen on kuitenkin nähty paikallisesti parantuneen. Osaltaan parantunut asuntotilanne erityisryhmien kohdalla selittyy sillä, että asuntotarpeeseen vastaavat paikallisesti useat tahot ja toisaalta asuntotilanteen kehittymistä on kaupungissa pyritty seuraamaan jatkuvasti. (emt., 2013, 27.)

Tampereella asuvien opiskelijoiden osuus on koko Tampereen väestöstä keskimäärin noin 10,0 prosenttia. Opiskelijaväestö painottuu kaupungissa pääsääntöisesti alueille, joilla on paljon vuokra-asuntoja tai opiskelija-asuntoja. Suosituimpia kaupunginosia yhdistää pääpiirteissään muuta kaupunkia korkeampi vuokra-asuntojen sekä korkotuki- ja aravavuokra-asuntojen osuus asuntokannasta. Tampereella suurimmat opiskelijakeskittymät sijaitsevat kaupunginosittain tarkasteltuna Kalevanharjulla (18,5 %), Lapissa (18,2 %), Messukylässä (17,3 %), Kissanmaalla (16,5 %), Tullin alueella (16,1 %), Hervannassa (15,2 %), Hallilassa (14,0 %), Kyttälässä (13,6 %), Kalevanrinteellä (13,0 %) ja Liisankalliolla (12,7 %)⁴ (Tampereen kaupunki 2013). Tampereen keskusta-alueen osalta opiskelijoiden osuutta tilastoalueittain on kuvattu alla olevassa karttakuviossa (kuva 1).

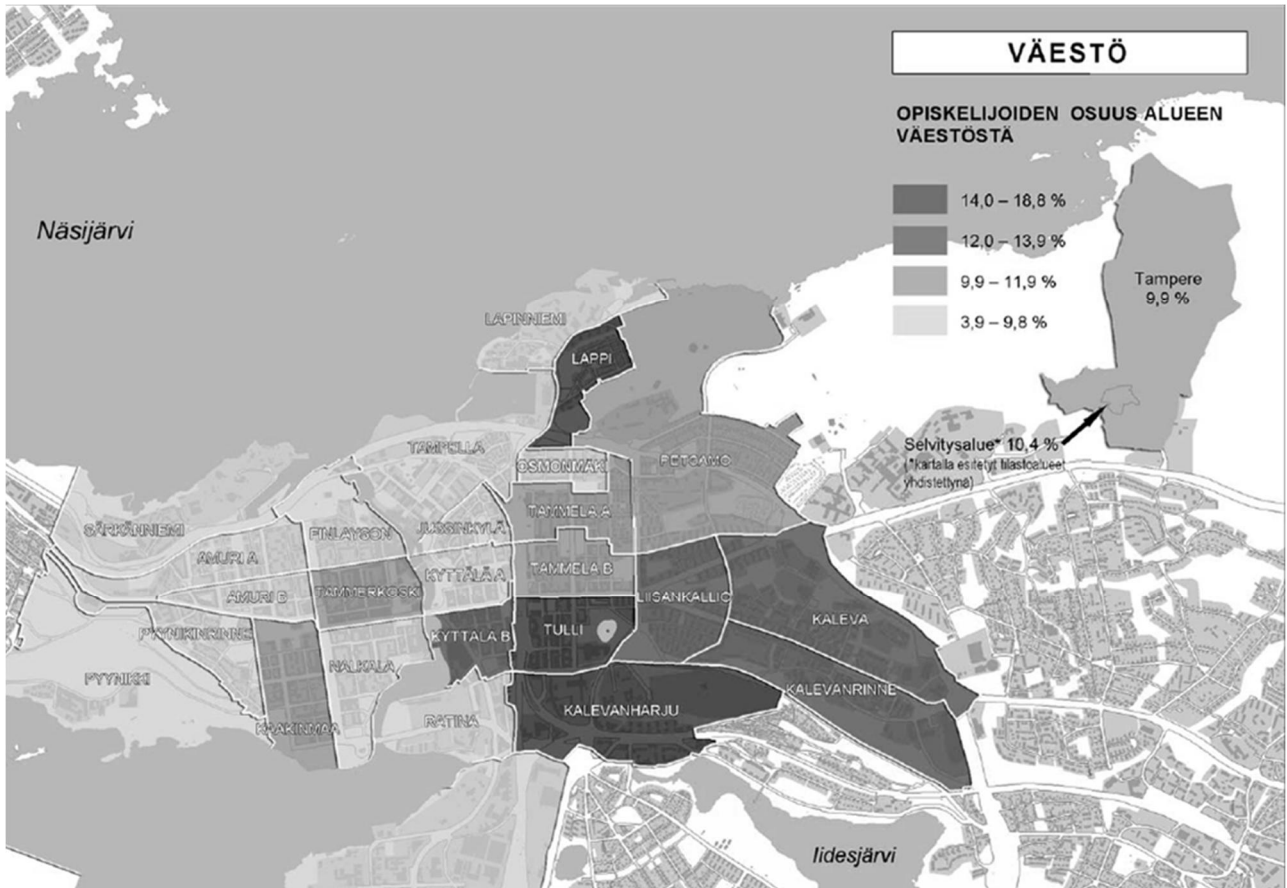
1 <http://www.tamy.fi/asuminen>

2 http://yle.fi/uutiset/katso_asuntotilanne_suurimmilla_opiskelupaikkakunnilla/6228706

3 Asumisen osalta erityisryhmiksi katsotaan esimerkiksi asunnottomat, pakolaiset, opiskelijat, mielenterveysongelmaiset, päihdeongelmaiset, erityistukea tarvitsevat nuoret, vammaiset, muistisairaat ja huonokuntoiset vanhukset. (Eskola 2012, 23)

4 Sulkujen sisälle on merkitty opiskelijoiden suhteellinen osuus väestöstä kaupunginosittain. (Tampereen kaupunki 2013) Tampere alueittain 2013. [viitattu 14.12.2014]. Saantitapa:

<http://www.tampere.fi/tampereinfo/sanoinjakuvin/tilastot/tilastojulkaisut.html>

Kuva 1. Opiskelijoiden osuus väestöstä Tampereen keskusta-alueella. **Lähde:** Kartta-aineistoa Tampereen keskustan asumisesta ja väestöstä tilastoalueittain. Tampereen kaupunki 2012.

Korkeakoulutuksen yleistessä valtio on tukenut opiskelijoiden asumista monella tavalla. Pääasiallisesti valtion asumisen tuet kanavoituvat niin sanottujen kysyntätukien muodossa, niiden muodostaessa noin 90 prosenttia asumisen tuesta. Asuntojen tuotannon tueksi tarkoitettu niin kutsuttu tarjontatuki muodostaa puolestaan noin kymmenen prosenttia valtion asumisen tuesta. Tarjontatuen rahoituksesta ja toimeenpanosta vastaa Valtion asuntorahasto (ARA). Sosiaalista asuntotuotantoa on toteutettu korkotuetun ARA-lainoituksen avulla. ARA-asuntojen omistajina voivat toimia kunnat, muut julkisyhteisöt ja niiden omistamat tai ARA:n nimeämät yleishyödylliset yhteisöt. Yleishyödylliseksi asuntoyhteisöksi nimeäminen edellyttää arava- ja korkotukilaissa säädettyjen ehtojen täyttymistä. Niitä ovat muun muassa sosiaalisen vuokraustoiminnan käsittävä toimiala, rajoitettu tuoton tavoittelu ja sitoutuminen asuntokannan säilyttämiseen vuokrauskäytössä. ARA-rajoitusten alaisten vuokra-asuntojen asukkaat on lisäksi valittava sosiaalisin perustein. (Linden 2005, 21–23; 27.)

Opiskelija-asuntoja tuottavien yhteisöjen perustamisen ajankohtana 1960- ja 1970-lukujen taitteessa muotoutui neljä periaatetta, jotka ovat määritelleet ja ohjanneet suomalaista opiskelija-

asuntojärjestelmää suhteellisen tarkasti aina viime vuosiin saakka. Ensiksikin opiskelija-asunnot eivät Suomessa ole olleet yliopistojen tai oppilaitosten ylläpitämiä, vaan perustajina ja ylläpitäjinä ovat pääsääntöisesti toimineet säätiöt ja kaupunkien omistamat osakeyhtiöt. Tällä on ollut vaikutuksensa siihen, ettei Suomeen korkeakoulutuksen laajentumisen myötä alkanut kehittyä kansainväliseen tapaan kampus-tyyppistä opiskelija-asumista, jossa oppilaitokset ja opiskelija-asunnot olisi keskitetty samoille alueille. (Karhu 33–34; Vartiainen 2008, 28–29.) Toiseksi oppilaitosten ja opiskelija-asuntojärjestelmän erillisuus on merkinnyt sitä, että opiskelija-asunnot ovat muotoutuneet avoimiksi kaikille peruskoulun jälkeistä tutkintoa suorittaville opiskelijoille. Kolmanneksi, kampusrakentamista on vältetty ja opiskelija-asunnot on sijoitettu pääsääntöisesti osaksi normaalia asuntorakennetta. Neljänneksi opiskelija-asuntorakentamiseen on sisältynyt ajatus ”normaalista” asumisesta. Aiempina vuosikymmeninä opiskelija-aikaista asumista leimanneet ali-vuokralaisuuhteet ovat lähes hävinneet ja myös tällaiset järjestelyt korvannut soluasuminen on harvinaistumassa yksiöiden määrän kasvaessa. (emt., 35.)

Kaiken kaikkiaan opiskelija-asumisesta Suomessa piirtyy eurooppalaisittain vertailtuna varsin monipuolinen kuva, sillä opiskelija-asuminen sosiaalisen asumisen muotona mahdollistaa hyvin monenlaisia asumisentapoja verrattuna moneen muuhun Euroopan maahan. Valtakunnallisesti tarkasteltuna suomalaisista opiskelijoista noin hieman useampi kuin joka neljäs (>25 %) asuu opiskelija-asunnoissa. (Orr ym. 2011, 156–157.) Opiskelijoiden asumista käsiteltäessä on kuitenkin huomattava, että valtaosa opiskelijoista järjestää opiskelija-aikaisen asumisena ilman minkäänlaisia sosiaalisia asumismuotoja.

Kansainvälisessä opiskelija-asumista käsittelevässä tutkimuskirjallisuudessa korkeakouluopiskelijoiden on kuvattu muodostavan kasvavan, asumistarpeiltaan ja -vaatimuksiltaan suhteellisen selvärajaisen joukon. Usein korkeakouluopiskelijoiden on nähty tavoittelevan asuntoja, jotka sijaitsevat keskeisillä paikoilla ja oppilaitosten läheisyydessä. Asumistarpeiltaan korkeakoulutettavien on nähty myös erottuvan esimerkiksi muista saman ikäisistä korkeakoulujärjestelmän ulkopuolella olevista nuorista. (Rhodes 1999, 65.) Opiskelijoiden asumiseen liittyvään kansainväliseen tutkimus- ja teoriakirjallisuuteen viitattaessa on kuitenkin syytä pitää mielessä myös opiskelijoille kohdennetun asuntotuotannon ja yleisemmin opiskelijoiden sosiaaliturvajärjestelmien maakohtaiset eroavaisuudet. Usein korkeakouluopiskelijoita koskevissa yleiseurooppalaisissa tarkasteluissa suurimmat kontrastit ovat löydettävissä asumisen osalta Pohjoismaiden ja Etelä-Euroopan maiden välillä. Opiskelijoiden sosiaaliturvan maakohtaisten eroavaisuuksien yksityiskohtainen läpikäyminen ei liene aiheeni kannalta tarpeellista. Todettakoon

kuitenkin, että Suomessa, ja yleisemmin pohjoismaissa, voidaan suhteellisen kehittyneiden asuntovuokramarkkinoiden ja esimerkiksi asuntojen kysyntätuen nähdä paitsi mahdollistavan, myös kannustavan itsenäiseen asumiseen esimerkiksi Etelä-Eurooppaa enemmän (Orr ym. 2011, 154–155). Lisäksi Suomessa opiskelija-asuntojen tuotantoa ohjanneiden periaatteiden voidaan nähdä muotoilleen sitä vähemmän institutionaaliseen suuntaan kuin muualla Euroopassa. Niin ikään opiskelijoille kohdennettua asuntotuotantoa Suomessa ohjanneiden periaatteiden voidaan nähdä muotoilleen sitä moneen muuhun eurooppalaiseen valtioon verrattuna vähemmän institutionaaliseen suuntaan. Tällaista taustaa vasten voidaan kysyä, kuinka jyrkästi korkeakouluopiskelijoiden asumismielitymykset ja tarpeet lopulta eroavat muista ikäluokan nuorista?

Aiempi korkeakouluopiskelijoiden asumista käsittelevä tutkimus viittaa siihen, että opiskelijoille keskeiset asumistoiveet liittyvät usein tiettyyn ja keskeiseen asunnon sijaintiin korkeakoulukaupungeissa. (Rhodes 1999, 65; Eikemo & Thomsen 2010). Opiskelijoiden on nähty asumisen vaatimustasoltaan muuttuneen myös aiempaa vaativammiksi. Norjalaisen Trondheimin kaupungin korkeakouluopiskelijoiden asumistyytyväisyyttä koskevassa tutkimuksessaan Eikemo ja Thomsen (2010) havaitsivat, että opiskelijoiden asumistyytyväisyyteen yhteydessä olevat tekijät muodostuivat tärkeysjärjestyksessä ensisijaisesti asunnonhallintasuhteen muodosta, toiseksi asumuksen laadullisista ominaisuuksista ja kolmanneksi asunnon sijainnista.

Christie ym. (2002) ovat kuvanneet laadullisen aineiston perusteella korkeakouluopiskelijoiden tyypillisesti kulkemia asumisuria. Heidän mukaansa opiskeluaikaiseen asumismarkkinoilla toimiseen kuuluu myös oppimista ja tällä alueella tarvittavien uusien taitojen omaksumista. He näkevät, että opiskeluaikaisten kokemusten myötä vanhemmilla opiskelijoilla on nuorempiin opiskelijoihin verrattuna paremmat mahdollisuudet ja taidot laadukkaampien asuntojen löytämiseen asuntomarkkinoilta. (emt., 2002, 231.)

Rugg ym. (2004) ovat puolestaan määritelleet ja kuvanneet isobritannialaisten korkeakouluopiskelijoiden tyypillisesti kulkemia asumispolkuja. Kuten Christie ym. (2002), myös he näkevät opiskelija-aikaisen asumisen luonteeltaan vähitellen etenevänä ja kehittyvänä prosessina. Rugg ym. (2004) mukaan, opiskelija-asuntojen kaltaiset tuetut asumismuodot tarjoavat usein yksityistä vuokranantajasektoria paremmat ja turvatummat mahdollisuudet asumistaidoissa harjaantumiseen. (emt., 32–33.)

Korkeakoulukoulutuksen yleistymisellä on katsottu olevan koulutusta hankkivien yksilöiden lisäksi vaikutusta myös paikallisten ja alueellisten ominaispiirteiden muotoutumisessa. Phil Hubbard (2008)

käsittelee “opiskelijajoistumiseksi” (*studentification*) kuvaamansa ilmiön vaikutusta paikallisiin yhdyskuntiin. Hubbardin mukaan opiskelijoiden asumisen väliaikaisuus ja asuntojen sijoittuminen maantieteellisesti pienelle alueelle olisi luonut pohjaa vastakkainasettelulle paikallisen ja opiskelijaväestön välille. Opiskelijoitumisen vaikutukset voivat alueellisesti muodostua kahtalaisiksi: esimerkiksi asuntojen hintatason kehittymisen ja laajemmin liiketoiminnan näkökulmasta voi opiskelijoiden vaikutus paikalliseen talouteen olla joko toivottavaa tai epätoivottavaa – ja olla täten yhteydessä pitkäaikaisemman asukaskannan liikkuvuuteen sekä esimerkiksi asuntokannan kunnon heikkenemiseen. (Hubbard 2008; Smith 2005.)

Aiemman korkeakouluopiskelijoita käsittelevän tutkimuksen perusteella on syytä ajatella, että opiskelijoiden asumiseen liittämät käsitykset ja toiveet ovat välitöntä asuntoa ja asuinalueetta laajemmin yhteydessä asuinalueella tai kaupunginosassa oleviin palveluihin ja mukavuuksiin. Paul Chatterton (1999) näkee alueellisen sijainnin muodostuvan merkitykselliseksi, tiettyjä opiskelijaelämäntapaisuuksia kannattelevaksi tekijäksi. Tiettyjen alueiden suosio on yhteydessä näiden alueiden tarjoamiin vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin ja sosiaalisiin sekä kulttuurisiin palveluihin. Opiskelijoiden sijoittumisessa paikallisesti ja joidenkin asuinalueiden muodostumisessa toisia toivottavammaksi voidaan siis olettaa olevan yhteys laajemmin elämäntapojen erilaistumiseen.

2.1 Opiskelijoiden elämänvaihe ja asuminen

Opiskelun aloittaminen on usein syynä lapsuudenkodista pois muuttamiseen ja näin ollen asumispolulla uuteen vaiheeseen siirtymiseen. Usein tätä vaihetta luonnehtivat perheettömyys, ihanteiden, ystävyysuhteiden ja uusien kokemusten tavoittelemisen. (Eikemo & Thomsen 2010, 275.) Korkeakouluopiskelijoita ja opiskeluaikaista asumista käsittelevää tutkimuskirjallisuutta ja aiempaa tutkimusta on tehty erilaisista lähtökohdista käsin. Tutkimukset jakavat kuitenkin sen yhteisen näkemyksen, että korkeakouluopiskelijoiden asumista tarkasteltaessa on tyypillisesti kyse yksilöiden tai asuinkuntien asumispolun alkuvaiheeseen sijoittuvasta asumisesta. Korkeakoulutus ja nuoruus elämänvaiheena kytkeytyvät näin yhteen.

On huomattava, että korkeakoulutusasteelle siirtymisen keski-ikä vaihtelee jonkin verran eurooppalaisten korkeakouluopiskelijoiden välillä (Orr 2011). Lisäksi suomalainen korkeakoulujärjestelmä mahdollistaa opiskelun myös myöhemmissä elämänvaiheissa. Tällaiset huomiot haastavat jossain määrin korkeakouluopiskelijuutta koskevaa arkiymmärrystä ja tutkimuksellisia lähtöoletuksia. Siitä huolimatta, ettei korkeakouluopiskelu välttämättä aina tapahdu nuoruudessa, sisältyy lähtöoletuksena tähän tutkimukseen aiemman tutkimusdiskurssin kaltainen käsitys korkeakouluopiskelijoiden ja tietyn elämänvaiheen välisestä yhteydestä – korkeakoulutettavien asumista tutkittaessa on kyse siis leimallisesti nuorten ihmisten asumisen tutkimuksesta.

Korkeakoulutuksen laajentuminen on yksilöiden kannalta johtanut tilanteeseen, jossa opiskeluun käytetty aika on elämänkaareissa pidentynyt. Prosessia, joka johtaa lapsuuden kodista muuttamiseen ja erillisen kotitalouden perustamiseen, on tavallisesti pidetty osana lapsuudesta aikuisuuteen tapahtuvaa siirtymää. Aikuistumiseen liittyvien siirtymien on nähty olevan kytköksissä monisyisesti toisiinsa. Coles (1995) katsoo siirtymien aikuistumiseen tapahtuvan kolmella elämänalueella, joista yksi liittyy siirtymiseen koulusta jatkokoulutukseen ja ansiotyöhön, toinen perheen perustamiseen ja kolmas asumisolosuhteissa tapahtuvaan siirtymään, jossa nuori muuttaa pois lapsuudenkodista ja perustaa erillisen kotitalouden.

Koulutukseen käytetyn ajan muodostaessa aiempaa pidemmän ajanjakson nuorten elämässä, on se tarkoittanut myös pitkittyneempää taloudellista riippuvuutta perheen ja valtion tarjoamasta tuesta (Clapham 2005, 187; Christie ym. 2002, 211). Asumisesta koituvien kulujen on niin kansainvälisessä kuin kotimaisessa opiskelijoiden asumistilannetta käsittelevissä ja sivuavissa tutkimuksissa

todennettu muodostavan myös huomattavan osuuden niin useimpien opiskelijoiden kuin useimpien nuorten käytettävissä olevista tuloista (Junto 2002; Christie ym. 2002, 211; Niska & Lönnqvist 2005; Saarenmaa ym. 2010).

Vuokra-asumisen kalleudesta puhuttaessa voidaan sen nähdä koskettavan nuoria laajasti riippumatta koulutuksellisesta asemasta (vrt. Kilpeläinen ym. 2015). Hannu Ruonavaaran (2008) mukaan asuntopolitiikassa tapahtuneita suunnanmuutoksia kuvattaessa voidaan nähdä asuntopolitiikan olevan supistumisvaiheessa, jossa julkisesti järjestettyä asuntotuotantoa on supistettu, ja sitä on kohdennettu tarveharkintaisesti niille, joiden katsotaan olevan kaikkein eniten tuen tarpeessa. Korkeakouluopiskelijoiden on ajateltu kuitenkin olevan sosiaalisen asuntotuotannon osalta suhteellisesti ottaen paremmassa asemassa muihin nuoriin ikäluokkiin kuuluviin verrattuna (Junto 2002). Ensisijaisesti työssäkäyville ja työelämään hakeutuville nuorille tarkoitettujen nuorisoasuntojen määräksi on koko maassa arvioitu noin 6 500 asuntoa, joka vastaa koko maan vuokra-asuntokannasta alle yhtä prosenttia ja nuorisoasumista järjestävissä kunnissa keskimäärin noin 1–2 prosenttia (Kilpeläinen ym. 2015, 72). Suomen Opiskelija-asunnot ry puolestaan on arvioinut vuoden 2009 lopussa keskeisten koulutuspaikkakuntien opiskelija-asuntoyhteisöjen tarjoamien asuntojen määräksi yhteensä 36 071 asuntoa (SOA ry 2010). Näin hyvin karkeasti arvioitunakin voidaan todeta nuorille suunnatun sosiaalisen asunnontuotannon kohdentuvan pääasiassa opiskeleville nuorille.

Tarkoituksenani ei ole vähätellä korkeakouluopiskelijoiden kohtaamia mahdollisia ongelmia asuntomarkkinoilla, saati patologisoida kuvaa asunnottomuudesta tai siihen liittyvistä tekijöistä. Asunnottomuus voi periaatteessa kohdata ketä tahansa. Itsenäisen asumispolun aloittamiseen sisältyy aina riskejä, eivätkä tällaiset siirtymät välttämättä myöskään opiskelijoiden kohdalla suju mutkitta ja katkoksitta. Kansainvälisestä korkeakouluopiskelijoiden asumista käsittelevästä kirjallisuudesta on esimerkkejä siitä, miten opiskeluaikaiseen, itsenäiseen asumiseen saattaa sisältyä katkoksia. Tyypillisesti tämän on nähty tarkoittavan ajoittaista lapsuuden kotiin palaamista (Rugg ym. 2004). Toisaalta, korkeakouluopiskelijuutta ei kuitenkaan ole yhdistetty tutkimuskirjallisuudessa suoranaisesti asunnottomuuden riskiä lisääväksi tekijäksi (ks. esim. Clapham 2005, 202–203; Robinson 2008, 28–29; Kostiainen & Laakso 2012).

Yleisesti ottaen asunnottomuuden riskiä lisäävät nuorten kohdalla vähäisiä valmisteluja edeltänyt, äkillinen ja varhainen muutto pois lapsuuden kodista, johon usein on liittynyt vaikea perhetilanne sekä nuoren itsensä ongelmallinen käytös (Clapham 2005, 203; Kostiainen & Laakso 2012).

Epäonnistuneen siirtymän itsenäiseen asumiseen on nähty olevan usein yhteydessä myös muihin epäonnistuneisiin siirtymiin nuoren elämässä, kuten koulupudokkuuteen tai epäonnistuneeseen siirtymiseen työmarkkinoille. Lisäksi riski joutua asunnottomaksi on muun muassa yhdistetty päihteiden väärinkäyttöön ja mielenterveydellisiin ongelmiin, epäsosiaaliseen käytökseen, sukupuoleen, etnisyyteen ja nuoren asunnottoman laitostaustaan. (Kostiainen & Laakso 2012; Robinson 2008, 23–33.) Asunnottomuutta ennakoivia vaikuttimia voidaan nuorten kohdalla etsiä siis pääasiassa syrjäytymiskehitykseen liitetystä tekijöistä⁵. Korkeakoulussa tyypillisesti opiskeleva nuori ei useinkaan täytä syrjäytymisen “ehtoina” pidettyjä määritelmiä.

2.2 Korkeakouluopiskelijoiden sosiaalinen tausta ja toimeentulo

Korkeakoulutuksen laajentumiseen liittyneistä tasa-arvo- ja oikeudenmukaisuustavoitteista huolimatta korkeakoulutukseen hakeutumisen on nähty olevan edelleen yhteydessä vanhempien sosioekonomiseen taustaan ja koulutustaustaan (Silvennoinen 2002, 73; Nevala 2006; Christie ym. 2002; Orr ym. 2011; Chatteron 1999, 118). Arto Nevalan (2006) mukaan suomalaisten korkeakouluopiskelijoiden joukossa ylin sosiaaliryhmä on väestöosuutensa nähden selkeästi yliedustettuna, lisäksi pääasiassa julkisesti rahoitetun yliopistokoulutuksen sisälle on muodostunut selviä eliittialoja, joissa uudet opiskelijat poikkeavat taustaltaan olennaisesti koko opiskelijakunnan rakenteesta⁶. Nevala näkee etenkin yhteiskunnallisille statusaloille valikoitumisessa erään yhteiskunnallisen eliitin uusiutumismuodoista (Nevala 2006, 320–321).

Yksin koulutus ei kuitenkaan takaa välttämättä yhteiskunnallisesti korkeaa asemaa. Yhteiskunnallisten asemien muokkautumisen taustalla vaikuttavat koulutuksen ohella monenlaiset tekijät. Yhteiskunnallisten erojen on katsottu syntyvän koulutuksen lisäksi pääasiassa työmarkkina-aseman, työprosessin hallinnan ja omaisuuden vuorovaikutuksesta (Saari 2011, 17–18). Nevalan näkemystä muotoillen korkeakoulutukseen voidaan kuitenkin jossain määrin myös katsoa kuuluvan regressiivisiä tulonsiirrollisia piirteitä. Kouluksellisten asemien periytyvyyden myötä voitaneen

5 Ks. Myrskylä, Pekka (2012). *Hukassa – Keitä ovat syrjäytyneet nuoret?* EVA analyysi. No 19. *Elinkeinoelämän Valtuuskunta: Helsinki*

6 Kaikkein pisimmälle Nevalan (2006) mukaan koulukselliset tasa-arvotavoitteet ovat edenneet kasvatustieteellisillä aloilla. Yhteiskunnallisilla statusaloilla, joiksi Nevala nimeää oikeustieteellisen, teknillisen, kauppa- ja taloustieteellisen, lääketieteellisen ja farmasian koulutusalat, opiskelevien koulutukseen rekrytoitumista ohjaa kaikkein voimakkaimmin opiskelijoiden tausta. Suuralat, joiksi Nevala nimeää matemaattis-luonnontieteelliset, humanistiset ja yhteiskuntatieteelliset koulutusalat, sijoittuvat opiskelijoiden taustaa tarkasteltaessa statusalojen ja kasvatustieteellisten koulutusalojen välimaastoon.

olettaa, että korkeakoulutukseen hakeutumisessa ei ole kyse välttämättä vain nuoren yksilöllisesti toteuttamasta elämänprojektista, vaan taustalla voidaan ajatella vaikuttavan myös perheissä tapahtuvaa neuvottelua ja sopimista (Christie ym. 2002, 212–213; Orr ym. 2011, 26).

Esimerkiksi Furlong ja Cartmell (1997) määrittelevät nuoruuden pikemminkin vain osittaisen itsenäisyyden jaksona yksilöiden elämäkulussa, sen sijoituessa täydellisen riippuvuuden sävyttämän lapsuuden ja aikuisuuden tarjoaman itsenäisyyden väliin (emt., 54–55). Englantilaisien korkeakouluopiskelijoiden opiskelija-aikaisia asumispolkuja käsittelevässä tutkimuksessaan Christie ym. (2002) toteavat, että kotitaustan vaikutuksella ja vanhempien varallisuudella on merkitystä yhtenä tekijänä opiskeluaikaisten asumisolojen muotoutumiseen. Heidän mukaansa vaikuttaa todennäköiseltä, että itsenäisen asumispolun alkuun sijoittuvat riskit koskettavat suuremmin sellaisia opiskelijoita, joilla on vain vähäinen määrä sosiaalista pääomaa ja rajalliset mahdollisuudet vanhempien suomaan taloudelliseen tukeen. (Christie ym. 2002, 213.)

Perheissä tapahtuvien resurssien siirtojen on nähty yleisesti noudattelevan tiettyjä ylisukupolvisia reittejä. Eurooppalaisissa perheissä tapahtuvia ylisukupolvisia resurssien siirtoja tarkastelevassa tutkimuksessaan Albertini, Kohli ja Vogel (2007) ovat esittäneet perheiden siirtävän sisäisesti sosiaalisen tuen lisäksi myös rahallisia resursseja. Resurssien siirrot noudattelevat osittain Gösta Esping-Andersenin (1990) typologisoimien hyvinvointivaltion regiimien mukaista jakoa ja vaihtelevat voimakkuudeltaan. Resurssien siirrot ovat kuitenkin luonteeltaan hyvin samankaltaisia; niin aineellista kuin sosiaalista tukea siirretään pääsääntöisesti eurooppalaisissa perheissä vertikaalisesti alaspäin vanhemmilta lapsille – vanhemmalta sukupolvelta nuoremmalle. Vanhemmilta lapsille suuntautuvat rahalliset avustukset ja sosiaalinen tuki ovat myös paljon säännöllisempiä ja voimakkaampia kuin vastakkaiseen suuntaan tapahtuvat resurssien siirrot. (Albertini ym. 2007, 332.)

Albertinin ym. (2007) tapaan myös ylisukupolvisia, informaaleja perheissä tapahtuvia tulonsiirtoja suomalaisen aineiston valossa tutkineet Antti Tanskanen ja Hans Hämäläinen (2010) tulevat tutkimuksessaan siihen tulokseen, että institutionaalisten tulonsiirtojärjestelmien rinnalla informaaleilla tulonsiirroilla on perhesukupolvittain tuloja tasaavaa vaikutusta. Lisäksi heidän mukaansa tämä tarkoittaa samalla kuitenkin sitä, että perheissä tapahtuvat tulonsiirrot edesauttavat varallisuuserojen kasvua samaan ikäluokkaan kuuluvien välillä ja lisäävät täten taloudellista eriarvoisuutta lasten ikäpolvessa.

Tällaisista tutkimustuloksista huolimatta yleiseurooppalaisessa viitekehyksessä tarkasteltaessa voidaan huomata, että suomalaiset korkeakouluopiskelijat kuuluvat ryhmään, jonka toimeentulon pääasiallisena lähteenä voidaan pitää palkkatyötä. Palkkatyön osuuden suomalaisten korkeakouluopiskelijoiden kokonaistuloista on arvioitu olevan keskimäärin 37 prosenttia. Myös julkinen tuki opiskelijoille maksettavan opintotuen muodossa on merkittävä osa opiskelijoiden toimeentuloa, sen muodostaessa keskimääräisesti noin 30 prosenttia opiskelijoiden kokonaistuloista. (Orr ym. 2011, 107–108.) Suomalaisten korkeakouluopiskelijoiden toimeentulo koostuu siis tyypillisesti useammasta kuin yhdestä toimeentulon lähteestä. Saarenmaa, Saari ja Virtanen (2010) arvioivat suomalaisten korkeakouluopiskelijoiden vanhemmiltaan, sukulaisiltaan tai puolisoiltaan saaman rahallisen tuen kattavan keskimäärin noin 15 prosenttia korkeakouluopiskelijoiden menoista (Saarenmaa ym. 2010, 41).

Nuoren muutettua pois lapsuudenkodista näyttää pääasiallinen vastuu nuoren toimeentulosta siirtyvän pois vanhemmilta. Korkeakoulutukseen hakeutumiseen ja tutkinnon suorittamiseen voi liittyä kuitenkin enemmän tai vähemmän myös perheessä yhteisesti neuvoteltuja ratkaisuja, joihin sisältynee esimerkiksi opiskelijoiden kohtaamien taloudellisten riskien jakamista perheessä. Korkeakouluopiskelijoiden vanhemmiltaan saamat säännölliseksi luokiteltavat rahalliset avustukset kertonevat yleisellä tasolla suomalaisten korkeakouluopiskelijoiden sosiaaliturvan riittämättömyydestä. Aiempaan korkeakouluopiskelijoita käsittelevän tutkimuskirjallisuuteen perustuen voitaneen siis lisäksi todeta, että korkeakouluopiskelijoiden asumispolku harvemmin kärjistyy varsinaiseksi asunnottomuudeksi. Samalla on kuitenkin tuotava esiin, että sosiaaliset riskit jakautunevat myös korkeakoulujärjestelmän osittaisesta lohkoutumisesta johtuen epätasaisesti sen sisällä eri opiskelijaryhmien välillä.

2.3 Opiskelijat kodinomistusyhteiskunnassa

Suomalaisen asumisuran on kuvattu tyypillisesti alkavan pienistä asunnoista, kulkevan sieltä tilavampiin asuntoihin ja päättyvän velattomaan pientaloasuntoon arvostetulla asuinalueella (Junto 2010, 21). Asumisuraa on näin tavattu tarkastella hierarkkisenä ja normatiivisesti etenevänä kokonaisuutena, jolle asumistutkimuksissa on määriteltävissä usein sekä alku- että päätepiste. Yksittäiset asutokunnat voivat erota asumusta koskevien asumistoiveidensa osalta merkittävästi näistä lähtökohdista, mutta yhteiskunnan kokonaistasolla eri asumismuodot ovat järjestettävissä melko selvästi hierarkkiseen muotoon, jota Bolt ja Van Kempen (2002) havainnollistavat *tikapuu*-kielikuvan avulla. Täten verrattain heikompiuntoiset ja suhteellisen helposti saatavat asunnot ovat asemoituvissa tikapuiden ala-askelmille ja puolestaan korkealaatuisemmat, vaikeammin saatavat sekä halutummalla – usein pientaloalueella sijaitsevat omistusasunnot – sen ylemmille poikki- ja poikkipienoille. (emt., 403; Musterd & Van Kempen 2007, 315.)

Keskeisiä asuinkuntien asumismarkkinoilla tekemille valinnoille ovat niiden yhteydet markkinoiden mahdollistamiin tilaisuuksiin. Asuntomarkkinoiden tutkimuksessa tällaiset tilaisuudet voidaan nähdä yksilöllisten asumispreferenssien, asutokuntakohtaisten resurssien ja ulkoisten rajoitteiden yhteen kietoutumana. Kotitalouksien mahdollisuudet edetä asumisurallaan kytkeytyvät henkilö- ja asutokuntakohtaisten piirteiden lisäksi epäilemättä monenlaisiin makrotasollisiin tekijöihin, kuten asuntojen saatavuuteen, asuntojen hintaan sekä asutokannan rakenteeseen tietyllä alueella (Musterd & Van Kempen 2007, 317 ref; Clark ym. 2003). Asumista koskevia ratkaisuja ei siis pidä ajatella tehtävän tyhjiössä.

Kodinomistusyhteiskunnan historiallisia vaihteita ovat Anneli Junton (2010) mukaan Suomessa kuvanneet nopeat muutokset ja suunnanvaihdokset. Ennen toista maailmansotaa kaupungeissa asuttiin pääsääntöisesti vuokralla, mutta sodan jälkeen alkanut kehitys johti omistusasumisen yleistymiseen ja sen huippukohta saavutettiin 1980- ja 1990-lukujen taitteessa. Kodinomistusyhteiskunnan laajentuminen katkesi 1990-luvun alun talouslamaan, jolloin vuokra-asuntojen kysyntä alkoi jälleen kasvaa. Vuokra-asuntojen lisääntynyttä tarjontaa Junton mukaan selittivät 1990-luvun alun olosuhteissa *i) vuokra-sääntelyn asteittainen lopettaminen, ii) aravarahoitteisten vuokra-asuntojen runsas tuotanto suhdannesyistä, iii) nuorten aiempaa varhaisempi itsenäistyminen lapsuudenkodista ja iv) muut väestörakenteessa tapahtuneet muutokset.* Vuokra-asuntojen osuus kasvoi aina 2000-luvun puoliväliin saakka, jolloin omistusasuminen osuus asutotuotannosta lähti uudelleen nousuun. Junton mukaan omistusasumisen suosioon vaikuttavat

taloudellisten suhdanteiden lisäksi myös elinkaari, asuinkunnan tulot ja varallisuus. Omistusasumisen suhteellinen osuus oli 1980-luvun lopussa vielä Suomessa eurooppalaisittain korkea, mutta nykyisellään se on Euroopan Unionin jäsenvaltioiden välisessä tarkastelussa keskitasoa. (emt., 37–39.)

Asunnonhallintamuotojen osalta omistusasumista on kuitenkin edelleen perusteltua pitää suosituimpana asunnonhallintamuotona. Tampereen kaupungissa asuvien kotitalouksien osalta noin 50 prosenttia on omistusasujia. Valtakunnallisesti omistusasujien osuus on tätä korkeampi ollen noin 65 prosenttia (Tilastokeskus 2014). Omistusasumisen muotoutumista suosituimmaksi asumismuodoksi on selitetty niin asuntopoliittisilla (Juntto 1990), ideologisilla (Ruonavaara 1996) kuin taloudelliseen varallisuuteen yhteydessä olevilla tekijöillä (Helderman & Mulder 2007).

On esitetty myös, että omistusasumisen ja yleisemmin asunnonhallintamuotojen siirtymisessä vanhemmilta lapsille voidaan nähdä myös tiettyä periytyvyyttä. Yhtäältä tällainen huomio viittaa asumispreferenssien ylisukupolviseen siirtymiseen, toisin sanoen, asumismieltyymysten uusiintumiseen perheissä ja toisaalta omistusasujien vuokra-asujia parempaan toimeentulolliseen asemaan. Esimerkiksi asumismieltyymysten siirtymistä vanhemmilta lapsille käsittelevässä tutkimuksessaan, Henretta (1987) katsoo lasten tavoittelevan asumisessaan vähintään vanhempiensa kulutuksellista tasoa. Helderman ja Mulder (2007) tarkastelevat puolestaan omistusasumisen vaikutuksia yhteiskunnallisten erojen syntymisessä ja uusiintamisessa. Heidän mukaansa omistusasumiseen tähtäävässä asuntopoliitikassa voidaan nähdä regressiivisten tulonsiirtojen piirteitä – usein omistusasuminen mahdollistaa vuokra-asumista paremmin varallisuuden kerryttämisen, mikä toisaalta tarkoittaa sitä, että vuokra-asujia vauraammilla omistusasujilla on paremmat mahdollisuudet tukea myös lastensa kulutusta.

Yleisesti tarkasteltuna useimmat itsenäistyvät nuoret poikkeavat asumisolosuhteiltaan usein niin asumuksensa kuin asunnonhallintasuhteensa osalta edellä kuvailemastani tyypillisestä kodinomistusyhteiskunnan mukaisesta mallista, sillä noin 70 prosenttia kotitalouksista, joiden pääasiallinen ansaitsija on alle 30-vuotias, asuu vuokralla (Niska & Lönnqvist 2005). On kuitenkin huomattava, että yksilöt eivät välttämättä vertaa omaa asumistilannettaan yhteiskunnassa vallitsevaan asumisen yleistasoon, vaan henkilökohtaisen asumistilanteen arviointi tapahtuu suhteessa sosiaaliseen viiteryhmään. Nuoruuden aikaisen asumisen väliaikaisuus vaikuttanee toisaalta osaltaan myös siihen millaisia tekijöitä asumisessa huomioidaan ja pidetään tärkeinä. Oletettavasti tilapäisemmissä asumistilanteissa olevat ihmiset arvostavat ja painottavat asumisessaan jossain

määrin erilaisia asioita ja tekijöitä kuin ihmiset, joiden asumistilannetta voidaan luonnehtia vakaammaksi ja pysyvämmäksi. (Eikemo & Thomsen 2010, 275.) Ihmisten, jotka kuuluvat yhteiskunnan eri ryhmiin, on nähty eroavan suhtautumisessaan samanlaisiin asumisolosuhteisiin (Frønes & Brusdal 2000; ref. Eikemo & Thomsen 2010, 275).

Asuntomarkkinoiden hinnanvaihtelujen on huomattu vaikuttavan eniten nuorten ikäluokkien asumisoloihin, sillä nuorten vuokrasuhteista suurin osa on suhteellisen uusia ja tästä syystä vuokrat muodostuvat usein keskimääräistä korkeammiksi (Niska & Lönnqvist 2005, 421). Samankaltaisia huomioita voidaan tehdä myös vaiheesta, jolloin nuoret siirtyvät omistusasujiksi. Myös tällöin muutokset asuntomarkkinatilanteessa ovat näkyneet nuorten kohdalla muuhun väestöön verrattuna vaikutuksiltaan voimakkaampina (Clapham 2005, 190).

Vuokrasuhteiden yleisyyttä on nuorten kohdalla selitetty pääasiassa elämäntilanteesta johtuvalla “elinvaihevuokralaisuudella”. Pienet vuokra-asunnot ovat useimmiten itsenäistyvien nuorten asumisen alkuvaiheen yleisin asumismuoto (Juntto, 2008, 44). Asumistilanteen on nähty näin lopulta “normalisoituvan” nuorten kohdalla elämäntilanteen vakiintuessa ja uraantuessa. Näin muotoiltuna olettamukseen opiskeluaikaisen – tai yleisemmin nuoruuden aikaisen – asumisen ongelmattomuuteen ja asumispreferenssien yhdenmukaistumiseen voidaan sanoa liittyvän eräänlainen ylipuhumisen ongelma. Tätä voidaan havainnollistaa esimerkiksi varsinaista opiskelija-aikaista asumista käsittelevän tutkimuksen verrattain vähäisellä määrällä (vrt. Christie ym. 2002, 210).

Toisaalta viimeisten vuosikymmenten aikana tapahtuneet väestölliset pitkittäiskehityssuunnat ovat saaneet jotkut nuorten asumista tarkastelevat tutkijat pohtimaan nuorten asumisessa ilmenevien muutosten pysyvämpää luonnetta (Heath, 2001). Korkeakoulutuksen “massoittumisen” myötä kehittyneet teollisuusyhteiskunnat ovat synnyttäneet ryhmän, joihin kuuluvia Sue Heath (2001) kuvailee nuoriksi, perheettömiksi uraorientoituneiksi ammatillisiksi ja joiden asumispreferenssit poikkeavat merkittävästi kodinomistusyhteiskunnan muotoilemasta ihannemallista. Tällaisten, tyypillisesti korkeakoulutettujen nuorten aikuisten on katsottu suosivan asumisessaan yhtäältä yhden hengen asumisratkaisuja ja toisaalta epätyypillisempiä, yhteisöllisiä asumismuotoja. Erilaistuvien asumisratkaisujen ilmaantumisen on etsitty selityksiä elämäntapavalintojen erilaistumisesta ja yksilöllistymistä. Toisaalta tällaisten hedonistisempien selitysten sijaan asumisratkaisujen erilaistumisen on nähty johtuvan myös suuresti työmarkkinoiden toiminnasta, joiden on nähty kasvavine vaatimuksineen mahdollistavan huonosti työ- ja perhe-elämän yhdistämisen. (Heath 2001, 83–84.)

Asumispreferenssien erilaistuminen on määritelty leimallisesti kaupunkilaiseksi ilmiöksi. Yleisesti kaupungistumisen myötä – ja sen yhä jatkuessa, on kaupunkilaisten katsottu muodostavan kodinomistusyhteiskunnan ihanteeseen verrattuna liikkuvamman ja asumisuraansa koskevia päämääriä lyhytnäköisimmän toteuttavan ryhmän. (Kauko & Kersloot 2004, 154.) Keskiluokkaistuminen ja väestöllinen pitkittäiskehitys ovat osaltaan monimutkaistaneet käsityksiä ideaaleista asumismuodoista. Pientaloalueiden lisäksi myös kaupunkien keskusta-alueiden suomat asumismahdollisuudet voidaan mieltää yhä useamman asuntokunnan asumistoiveita vastaaviksi (Musterd & Van Kempen 2007; Karsten, Lia 2003).

3. Tutkimuksen teoreettinen viitekehys

Tutkimukseni teoreettinen viitekehys muodostuu *asumispolun* käsitteestä, jonka voidaan ymmärtää rakentuvan vahvasti *asumisuran* käsitteelle, mutta olevan lähtökohdiltaan sitä astetta refleksiivisempi. Asumispolun voi ajatella täten pitävän sisällään vähemmän yleisluontoisiksi määriteltyjä oletuksia ihmisten asumisessaan läpikäymistä vaiheista ja vaikuttamista asuntomarkkinoilla. Tässä tutkimuksessa pääasiallisina tavoitteina on tarkastella eroa korkeakouluopiskelijoiden toteutuneiden ja tavoiteltujen asumistilanteiden välillä. Olen käsitellyt aihetta tässä tutkimuksessa tarkastelemalla *asumistyytyväisyyttä*, jonka voidaan käsitteellisellä tasolla ajatella nimenomaisesti ilmentävän eroa yksilöiden tai perheiden toteutuneiden, tosiasiallisten asumistilanteiden ja tavoiteltujen asumistilanteiden välillä.

Viime vuosikymmeninä länsimaissa tapahtuneiden väestöllisten, sosio-ekonomisten ja kulttuurillisten tekijöiden myötävaikutuksesta asuntokunnat ovat niin pienentyneet kuin vaurastuneet ja vaihtelu erilaisten asumismuotojen välillä on yleisesti ottaen lisääntynyt⁷. Tällaisten pitkittäisten kehityssuuntien on nähty tuottavan aiempaa eriytyneempää kysyntää ja käyttäytymistä asumista koskevissa valinnoissa. (Kauko & Kersloot 2004.)

Yhteiskunnallinen muutos on heijastunut myös asumistutkimukseen: asumista tiukasti tieteenalakohtaisesti tarkastelevien ja yleistettävyyteen pyrkivän asumistutkimusperinteen rinnalle on

⁷ Väestöllisistä muutoksista tarkemmin, ks. esimerkiksi Lesthaeghe, Ron J. (1995) *The Second Demographic Transition – Theory and Evidence*. Teoksessa Karen Oppenheim Mason & An-Magrit Jensen (toim.) *Gender and Family – Change in Industrialized Countries*. Clarendon Press: Oxford, 17–63.

syntynyt refleksiivisempiä, tieteenalajakoja ylittäviä tutkimussuuntauksia, jotka pyrkivät ymmärtämään ja valottamaan esimerkiksi tiettyjen yhteiskunnallisten ryhmien, kuten maahanmuuttajien, perheettömien tai nuorten aikuisten asumiskäyttäytymistä. Tällaisten tutkimussuuntausten viesti on, ettei asuntomarkkinoilla tapahtuvaa käyttäytymistä pitäisi olettaa laajemmista yhteiskunnallisista virtauksista erilliseksi toiminnanalueeksi, vaan asumista koskevat valinnat tulisi nähdä taloudellisten, sosio-ekonomisten ja demografisten vaikuttimien lisäksi yhteisöllisesti ja kulttuurisesti välittyvien sosiokulttuuristen tekijöiden ohjaamana käyttäytymisenä. (Kauko & Kersloot 2004, 144–146.)

Alkusysäyksenä refleksiivisemmälle asumistutkimukselle nimetään usein Jim Kemenyn (1992) teos *Housing and Social Theory*, jossa hän argumentoi ja kuvaa perinteiseen asumistutkimukseen sisältyviä ongelmia. Kemeny näkee asumistutkimuksen jääneen paljolti paitsi yhteiskuntatieteissä laajemmin tapahtuneista edistysaskeleista: hän luonnehtii asumistutkimusta “seisovaksi vedeksi”, jonne uudet älylliset virtaukset eivät ole kantaneet. Hän kuvaa tällaista katkosta valtavirtaisemman yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen ja asumistutkimuksen välillä todeten, että on olemassa lukuisia esimerkkejä siitä, miten asumistutkimuksen kentällä uudeksi luonnehditut löydökset ovat olleet jo aiemmin hyvin dokumentoituja yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa. (emt., 1992, 12–14). Kritiikin kärki kohdistuu asumistutkimuksen positivistisiksi luonnehdittuihin lähtökohtiin. Lisäksi Kemenyn mukaan asumistutkimuksen alueella tehtävät tutkimukset ovat pääasiallisesti ohjautuneet tiettyjen, täsmällisten ja käytännöllisten asumispoliittisten toimien tutkimukseen. Tällainen tutkimus on usein ollut korostuneen empirististä ja teoriatonta, ja sen kyky tuottaa laajempaa ymmärrystä asumisesta on kyseenalainen. Kemenyn mukaan parempaa asumistutkimusta saataisiin omaksumalla vakiintuneempien yhteiskuntatieteiden teorioita ja käsitteistöä asumistutkimuksen käyttöön. (Kemeny 1992 17–18; ks. myös Clapham 2005, 7; King 2009, 44.)

Positivismin kritiikillä on ollut vaikutuksensa asumisteorian muotoutumisessa interpretivistisempään suuntaan. Asuntopoliittisten makrotason tutkimusten rinnalle on syntynyt asukasnäkökulmaa korostavia tutkimussuuntauksia, jotka tarkastelevat yksilöiden ja perheiden tekemiä asumisratkaisuja esimerkiksi osana eriytyneitä elämäntapavalintoja.

Kemenyn aloittama keskustelu asumistutkimuksesta ja sen teoreettisista sisällöistä, tai pikemminkin teoriattomuudesta, on filosofi Peter Kingin (2009) mukaan pohjimmiltaan redusoitavissa kysymykseksi asumistutkimuksen itsenäisestä asemasta yhteiskuntatieteiden joukossa. Kingin mukaan olemassa olevien käsitteiden lainaaminen ja soveltaminen asumistutkimuksen

käyttötarkoituksiin ei sellaisenaan aina palvele asumistutkimuksen tarpeita. Vaikka monet asumistutkimukset ovat onnistuneesti käsitelleet ja kuvanneet asumista yhteiskuntatieteellisten teorioiden avulla, tulisi Kingin mukaan asumistutkimusta pyrkiä tarkastelemaan vakiintuneiden yhteiskuntatieteiden käsitteistöjä laajemmin ja kehittämään sitä erilliseksi tieteenalaksi, joka sisältäisi omat, tarkoitusta varten kehitetyt käsitteensä ja metodologiset järjestelmänsä. Kingin ihanteelliseksi luonnehtimaan tilanteeseen on kuitenkin edelleen matkaa. Täten, asumistutkimuksen kentälle astuvat tutkijat operoivat edelleen lähinnä oman tieteenalansa käsitteistöllä. Tällaisen tilanteen vallitessa asumistutkimusta voidaan kritisoida myös usein puutteellisesta käsitteiden määrittelystä (vrt. Junto 2010, 9).

3.1 Asumisura ja asumispolku

David Clapham (2002; 2005) yhtyy edellä kuvailemaani positivistisen asumistutkimusperinteen kritiikkiin esittäessään, että asumistutkimuksen kentällä tehty tutkimus suuntautuessaan pääasiallisesti positivistiseen tutkimusperinteeseen, on johtanut osittain epätydyttäviin lopputuloksiin (2002; 2005, 10–11). Claphamin mukaan positivistiset lähtökohdat asumistutkimukselle ovat jättäneet huomiotta yksilöiden ja asuinkuntien omakohtaiset käsitykset, asenteet ja asumiselle annetut merkitykset. Positivistista asumistutkimuksen perinnettä täydentävänä lähestymistapana Clapham pitää sosiaalisen konstruktionismin perinteestä kumpuavaa lähestymistapaa, jonka avulla on hänen mukaansa mahdollista tarkastella ja tavoittaa asumisen subjektiivisempiä ulottuvuuksia. Lisäksi Clapham yhdistää asumisen teoreettisen lähestymistapansa läheisesti jälkimoderniin *elämäntavan*⁸ käsitteeseen. Näin ollen asuminen mahdollistaa yksilöiden ja asuinkuntien kannalta omakohtaisten tavoitteiden toteuttamisen. Asumista ei Claphamin mukaan tulisikaan nähdä päämääränä sinänsä, vaan ymmärtää sen välineellinen merkitys yksilöiden kannalta tyydyttävien päämäärien saavuttamisessa. (Clapham 2005, 1.)

Claphamin mukaan asumistutkimus on hyödyntänyt laajasti käyttötarkoituksissaan *asumisuran* (*housing career*) käsitettä, joka on usein ymmärretty nousujohteisena siirtymänä asunnoista, asunnonhallintasuhteista ja asuinalueista laadultaan parempiin (Clapham 2005; Pickles & Davies 1991, 466). Asumisuran käsite rakentuu oletukselle, etteivät asuntokunnat tai yksilöt useinkaan vietä loppuelämänsä asunnossa, jossa he aloittavat asumisuransa – ja ensimmäistä asumisuralla otettua askelmaa seuraavat usein lisäaskelmat. Useimmat asumisuralla otetut askelmat otetaan asumisen

8 Ks. Giddens, Anthony (1991) *Modernity and Self identity in the Late Modern Age*. Cambridge. Polity Press.

laadun parantamiseksi. Toisaalta joihinkin muuttotilanteisiin voi liittyä myös pakottavia tekijöitä, asuntoja voidaan esimerkiksi purkaa ja toisaalta avioerotilanteet ja yleisemmin vaihtelu parisuhdetilanteessa voi johtaa perinpohjaisiin muutoksiin asuinkuntien asuinolosuhteissa. (Musterd & Van Kempen 2007, 315.)

Asumisuralla asutokunnat tavoittelevat asumispreferenssiensä mukaista asumistasoa muuttamalla asunnosta toiseen. Muutoksen on nähty käynnistyvän tiettyjen yksilöllisten, elämäntapoihin sidoksissa olevien tapahtumien myötä. Tällaisiksi muutoksiksi on yleensä katsottu esimerkiksi avioituminen ja lasten syntyminen sekä tietyt työmarkkina-asemassa tapahtuneet muutokset, kuten työpaikan vaihtaminen, työttömyys ja eläköityminen. Lisäksi on Claphamin mukaan ollut tyypillistä, että asumisen laatua on pyritty aiemmissa tutkimuksissa kuvaamaan objektiivisesti etupäässä asuntojen rahallisella hinnalla. (Clapham 2005, 27–28.)

Asumistutkimuksen käyttötarkoituksiin Clapham ehdottaa *asumispolun* (*housing pathway*) käsitettä, jossa hänen mukaansa yhdistyvät asutokuntien (*household*) asumiselle antamat subjektiivisemmat merkitykset, asumiskäytäntöjä muokkaavat vuorovaikutussuhteet sekä asumiskokemusten kauttaaltaan dynaaminen luonne ja kytkeytyneisyys asuinkuntien elämänvaiheisiin. Kaikella tällä on Claphamin mukaan vaikutuksensa asumisen kulutukseen. (Clapham 2005, 27.)

Asumispolun käsite rakentuu oletukselle jälkimodernin ajan perinteisiä, yhteiskunnallisia rakennelmia murtavista vaikutuksista, jotka yksilöiden näkökulmasta mahdollistavat elämäntapojen erilaistumisen. Tällöin asumista koskevia asenteita ja vaikuttumia ei tule aiemman asumistutkimuksellisen perinteen mukaisesti olettaa universaaliksi jaetuiksi (Clapham 2005, 25–27.) Toisaalta Clapham katsoo teoreettisen käsitteistönsä edustavan maltillista tai ”heikkoa” sosiaalista konstruktionismia⁹, jolloin Claphamin ensisijaisen tutkimuskohteen – diskursiivisesti rakentuvan todellisuuden ulkopuolella – oletetaan olevaksi myös materiaallinen todellisuus (emt., 22). Lisäksi Clapham vaikuttaa käsitteistönsä avulla kohdentavan kritiikkinsä ennen kaikkea liiallisten yleistysten pohjalta tehtyihin tulkintoihin ihmisten tai asuinkuntien asumiseen liittämistä merkityksistä, asenteista ja käyttäytymismalleista. Kritiikin kärki näyttää kohdistuvan asumisuran käsitteen sisältämään oletukseen nousujohteisesta käyttämisestä asumisuralla. Asumispolut voivat niiden yksilöllisesti muotoutuneista lähtökohdista huolimatta kuitenkin muodostaa ja noudattaa jaettuja ja yleisempiä malleja. Tätä Clapham havainnollistaa esittämällä joidenkin asuinkuntien kulkemat

9 Ks. Sayer, Andrew (2000). *Realism and Social Science*. Sage Publications: London.

asumispolut reitiltään kapeiksi kinttupoluiksi ja toiset puolestaan moottoritien omaisiksi väyliksi, joiden reitti on useiden asuinkuntien yhteisesti jakama. (emt., 33.)

Claphamin ei halua määritellä asumispolun käsitettä yhtenäiseksi teoriaksi tai tutkimusmetodologiaksi (Clapham 2002; 2005). Asumispolku on tavattu usein ymmärtää yksinkertaisimmillaan asumisuran tapaan yksittäisen kotitalouden tai asukkaan asumishistoriasta ja sen aikana asuttamien asumusten perättäisestä ketjusta (vrt. Juntto 2010, 20; Pickles & Davies 1991, 446; ref. Musterd & van Kempen 2007, 314). Tällöin jää osin epäselväksi, miten nämä käsitteet lopulta eroavat toisistaan. Kuten todettu, Claphamin kuvailemista lähtökohdista katsottuna voi asumispolun kuitenkin nähdä sisältävän asumisuraan verrattuna astetta enemmän kriittistä ja refleksiivisempää tarkastelunäkökulmaa.

3.2 Asumispreferensseistä

Asumisolosuhteet vaikuttavat monin tavoin sekä yksilöiden että asutokuntien elinoloihin, hyvin- ja pahoinvointiin sekä elämisen laatuun yleensä (Juntto 2002, 105; Christie ym. 2002, 219). Asumistutkimukseen sisältyy siis osaltaan myös hyvinvointitutkimuksellisia lähtöoletuksia. Eräs tällaisten tutkimusten peruskysymyksistä on, tulisiko hyvinvoinnin arvioinnin perustua yksilön omaan arvioon tilanteestaan vai tulisiko subjektiivisten arviointien sijasta pyrkiä määrittämään yksilöiden elinolosuhteita objektiivisempien mittareiden avulla. Tällaisiin tutkimuksiin liittyy olennaisesti lisäksi kysymys hyvinvoinnin määritelmästä. Toisin sanoen, tulisiko hyvinvointi ymmärtää tarpeina, preferensseinä vai resursseina? Hyvinvointia tarpeiden näkökulmasta tarkasteltaessa oletetaan, että tarpeiden täytyessä yksilöt voivat hyvin. Preferenssiteorioiden oletuksena puolestaan on, että yksilöt voivat hyvin silloin kun heillä on mitä he haluavat tai tavoittelevat. Resursseja hyvinvoinnin tarkastelussa painottavien määritelmien mukaan olennaisena yksilöiden hyvinvoinnin kannalta voidaan puolestaan pitää yksilöiden kykyä ohjata ja päättää omista elinolosuhteistaan. (Erikson & Uusitalo 1987, 178.)

Asumistutkimuksen voidaan katsoa olleen pääsääntöisesti kiinnostunut erilaisten asumispreferenssien toteutumisesta ja toisaalta viime vuosikymmeninä asumispreferenssien erilaistumisesta. Yksilöiden tai kotitalouksien asumisvalintojen ja asumispreferenssien on katsottu yhä selvemmin ilmentävän asumismieltyymiä ja asumiseen liittyviä arvoja, asumisen perustarpeiden tullessa tavallisesti täytetyiksi (Jansen 2013, 255). Tutkimukseni ei tee suurta

poikkeusta tällaisista asumistutkimuksellisista lähtökohdista. Tarkastelun kohteena tutkimuksessani ovat näin ollen korkeakouluopiskelijoiden asumispreferenssit ja asumistyytyväisyys, jonka voidaan käsitteellisellä tasolla ajatella ilmentävän eroa tosiasiallisten ja tavoiteltujen asumistilanteiden välillä (Lu 1999; Toscana & Ateca-Amestoy 2008; Diaz-Serrano 2009).

Jälkimodernin yhteiskunnan asuntopoliittisena trendinä on pidetty asumispreferenssien erilaistumista, jolloin erilaisten elämäntapaisuuksien ja elämäntyylien on nähty ohjaavan myös asumiseen liittyviä valintoja (Kytä ym. 2010). Asumiseen sovellettavien preferenssiteorioiden lähtöoletuksena on yleisesti se, että asumista on mahdollista tarkastella taloudellisena toimintana, jossa on yhtäältä kyse tuotannosta ja toisaalta asumiseen suuntautuvasta kuluttamisesta. Asumispreferenssejä ja asumistoiveita tutkittaessa on mahdollista tehdä erottelu esitettyjen (*stated preferences*) ja toteutuneiden (*revealed preferences*) asumispreferenssien välillä. Näistä ensimmäinen viittaa hypoteettisiin muuttotilanteisiin, jolloin tarkastelun alaisena ovat asukkaiden asumismielitymykset sekä -toiveet ja jälkimmäisen kohteena puolestaan toteutuneet muuttotilanteet, joiden katsotaan ilmentävän asukkaan asumispreferenssejä. (Vasanen 2010, 7: Kauko & Kersloot 2004, 150.)

Asukasnäkökulmaa tarkastelevissa ja asumisen kulutuksellista luonnetta korostavissa tutkimuksissa käytetään yleisesti *asumispreferenssin* käsitettä kuvaamaan ihmisten mieltymyksiä, kotitalouksien kulutustottumuksia ja -tapoja. Tällaisiin tutkimuksiin liittyy oletus siitä, että asuntoa etsiessään asukas pyrkii löytämään omannäköisensä asunnon alueelta, joka tukee hänen elämäntapaansa ja sopii yhteen arjen ja hänen elämäntilanteensa kanssa. Todellisiin valintatilanteisiin vaikuttavat kuitenkin myös monenlaiset rajoitteet, kuten taloudelliset realiteetit, ja asumisen valinnat ovatkin usein seurausta asuntokunnan toiveiden kompromisseista. (Kytä ym. 2010, 91–92.) Asumispreferensseihin perustuvia lähestymistapoja käytetään tutkimustarkoituksessa siis sekä toteutuneen käyttäytymisen että abstraktimpien valintatilanteiden kuvaamisessa.

Eija Hasu (2010) käsittelee kirja-artikkelissaan asumispreferenssejä. Hänen mukaansa erotuksena abstraktimmista asumistoiveista, preferenssit voidaan mieltää etusijalle asettamiseksi. Lisäksi hänen mukaansa mikrotaloustieteessä preferenssien katsotaan ilmentävän niitä syitä, jotka johtavat havaittuun toimintaan. Preferenssit eivät täten itsessään ole havaittavia, mutta niiden vaikutukset voivat olla. Toteutunutta käyttäytymistä tarkastelemalla on mahdollista siis paljastaa asumiseen liittyviä preferenssejä. (emt., 2010, 60.)

On huomioitava, että Hasun preferenssiteorioita käsittelevä artikkeli keskittyy aiheensa tarkastelussa lähinnä toteutuneisiin asumispreferenssien esittelemiseen. Määritellesään preferenssit täten, viittaa hän enemmän tai vähemmän implisiittisesti toteutuneiden asumispreferenssien tutkimukseen. Esitettyjen preferenssien osalta (*stated preferences*) hän on artikkelissaan vähäsanaisempi. Hasun näkökulma preferenssiteorioihin tai lähestymistapaan vaatii siis rinnalleen täydennystä.

Esitetyistä asumispreferensseistä puhuttaessa on todettava, että ne ovat usein luonteeltaan käsitteellisempiä kuin tosiasiallisesti toteutuneet asumispreferenssit. Esitetyt asumispreferenssit ovat käyttökelpoisia esimerkiksi silloin, kun halutaan jäljitellä valintatilanteita. Toteutuneisiin preferensseihin (*revealed preferences*) verrattuna Walker, Marsh, Wardman ja Niner (2002) kuvailevat esitettyjä preferenssejä monipuolisimmiksi. Niiden avulla on esimerkiksi mahdollista saada yhden vastaajan osalta monipuolisempi käsitys vastaajan valinnoista, sillä mieltymyksiä ei kuvata vaan toteutuneiden valintatilanteiden kautta. Toteutuneiden asumispreferenssien tarkastelu merkitsee käytännössä usein rajoittumista yhteen havaintoon kunkin vastaajan osalta. On todettava, että molempiin tapoihin määritellä asukkaiden mieltymyksiä liittyy sekä omat vahvuutensa että heikkoutensa. Toisaalta on pidettävä mielessä, että riippuu suuresti koeasetelmasta, kumpaa tapaa asumismieltymysten mittaamiseksi tulisi soveltaa. Lisäksi myös saman tutkimuksen tarpeisiin on mahdollista soveltaa molempia tapoja asumispreferenssien kuvaamiseksi, tyypillisesti tämä voisi tapahtua esimerkiksi vertailemalla toteutuneita ja esitettyjä preferenssejä toisiinsa. (Walker ym. 667–669.)

Käytettiinpä asumismieltymysten kuvaamiseksi sitten kumpaa lähestymistapaa hyvänsä, voidaan huomata että asumispreferenssin käsitteellä on kiistatta yhteytensä klassiselle mikrotaloustieteelliselle tulkinnalle inhimillisen toiminnan luonteesta, siis ollen vaihdantatalouteen perustuvilla asuntomarkkinoilla rationaalisia valintoja tekevästä kuluttajasta, jota ohjaa etupäässä omakohtaisen hyvinvointinsa maksimointi ja tarpeiden tyydyttäminen. Vaikka jättäisimme aiemmin esitellyt asumistutkimukseen liittyvät valtanäkökulmat vähäisemmälle huomiolle, on silti todettava, että oletus kuluttajien asenteiden ja käyttäytymisen välisestä suoraviivaisesta yhteydestä ei itsessään aina kykene selittämään todellisuutta ymmärrettävästi. Asumispreferenssit eivät todellisuudessa rakennu vain rationaalisen hyödyn maksimoinnille vaan niiden on nähty pitävän sisällään myös irrationalisempaa valintakäyttäymistä, kuten asenteita ja elämäntapavalintoja. Preferenssi-käsitettä asumisen valintoihin sovellettaessa on myös syytä kiinnittää huomiota siihen, *kuka* tai *mikä* lopulta on asumista koskevia valintoja tekevä päätöksenteonyksikkö. Asumisvalintoja tehtäessä on usein kyse useamman kuin yhden yksilön asumispreferenssien yhteensovittamisesta. (Hasu 2010, 62–64.)

Asumiseen liittyvät valinnat ovat yhteydessä myös ympäristöllisiin (emt., 64) ja alueiden ominaispiirteisiin liittyviin tekijöihin (Kauko & Kersloot 2004, 144).

Oman ongelmansa oletukselle rationaalisesta toimijuudesta tuottaa myös asuntomarkkinoita koskevan tiedon rajallisuus. Korkeakouluopiskelijoiden tapauksessa on myös syytä erityisesti pohtia, miten usein asumispolun alkupäässä tehtävät päätökset vaikuttavat asumisratkaisuihin. Asuntomarkkinoilla toimiseen voidaan mieltää kuuluvan myös oppimista, jossa yksilöt ja kotitaloudet oppivat tunnistamaan, muokkaamaan ja ennustamaan preferenssejään aiempiin kokemuksiinsa pohjaten (Hasu 2010, 65; vrt. Christie ym. 2002, 219). Asumisvalinnoissa ja asumistarpeiden arvioinnissa on siis kyse myös tarjolla olevaan tietoon ja aiempiin kokemuksiin limittyvistä tiedonkäsittelyprosesseista. Christie ym. katsovat vanhempien opiskelijoiden olevan nuorempia opiskelijoita tyytyväisempiä asumistilanteeseensa. Heidän mukaansa tämä on yhteydessä opiskeluaikana kehittyvään lisääntyneeseen kokemukseen, siitä mitä asuntomarkkinoilla toimiminen edellyttää sekä siihen, mitkä tekijät yhdistetään laadultaan hyvään asumiseen. (Christie ym. 2002, 231.)

Kansainvälisellä asumistutkimuksella ja asumisen yleisiksi kuvatuilla kehityssuunnilla on ollut vaikutusta myös suomalaiseen keskusteluun asumisen erilaistuvista kulttuureista ja asumispreferensseistä. Suomalaista asumista ovat leimanneet viime vuosikymmeninä muun muassa kaupungistuminen ja yksinasuvien määrän kasvu.. (Juntto 2008; 2010; Kauko & Kersloot 2004.) Jälkimodernin yhteiskunnan asuntopoliittisena trendinä on kansainväliseen tapaan pidetty asumispreferenssien erilaistumista, jolloin erilaisten elämäntapaisuuksien ja elämäntyylien on nähty enenevässä määrin ohjaavan asumiseen liittyviä valintoja ja kulutusta (Kytä ym. 2010; Jansen 2013, 255). Toisaalta on todettava, että empiirisempää näyttöä asumispreferenssien erilaistumisesta on melko vähän ja eri väestöryhmien asumistoiveet vaikuttavat suomalaisen yhteiskunnan kontekstissa pikemminkin hämmästyttävän yhdenmukaisilta (Kytä ym. 2010, 92–93; Kortteinen ym. 2005). Suomalaisten asumistoiveita tarkastelevien tutkimusten osalta on nähty usein perustelluksi puhua yhtenäiskulttuurista, jossa luonnonläheisyys, rauhallisuus ja pientaloasuminen toistuvat keskeisimpinä toiveina, riippumatta alueellisista tekijöistä, koulutus- ja tulotasosta tai ammatillisesta suuntautuneisuudesta (Kortteinen ym. 2005; Juntto 2007).

Tutkimustulosten eroavaisuuksissa on usein kyse myös tutkimusasetelmiin ja menetelmiin liittyvistä valinnoista ja ratkaisuista. Toisin sanoen abstraktimpia asumistoiveita tutkittaessa korostuu niissä usein selvemmin käsitys yhteisesti jaetuista asumistoiveista ja asumisen yhtenäiskulttuurista kuin

toteutuneita asumispreferenssejä tarkasteltaessa (ks. esim. Lapintie 2010).

Suomen ja Alankomaiden välistä asumistutkimusta vertailevassa artikkelissaan Kauko ja Kerlsoot (2004) erottavat Gibbonsia (1994) mukaillen asumistutkimuksen karkeasti kahdeksi vastakkaiseksi tutkimuskäytännöksi, joita luonnehtivat ja erottavat muun muassa erilaiset tietoteoreettiset lähtökohdat ja menetelmälliset erot. Kaukon ja Kerslootin kuvailemissa eroissa on kyse osaltaan jo aiemmin esittelemästäni perinteiseen asumispoliittiseen tutkimukseen suuntautuneesta kritiikistä ja refleksiivisempien tutkimuskäytäntöjen yleistymisestä. Kauko ja Kerslout (2004) nostavat artikkelissaan kuitenkin esille tärkeän kysymyksen tutkimukseen sisältyvistä valtanäkökohdista, jotka voidaan heidän mukaansa liittää asumistutkimuksen suunnanmuutokseen. Yhteiskuntatieteellistä tutkimusta ei tehdä tyhjiössä, vaan asuntopoliittisen tutkimuksen suunnanmuutoksessa voidaan nähdä jälkiä paitsi tieteen, myös asuntopoliittikan, asuntojen kulutuksen kuin asuntotuotantoalan läpikäymistä muutoksista. Kaikella tällä on ollut vaikutusta asumistutkimuksen suuntaviivojen muotoutumiseen. Asumistutkimuksessa on asunnontuotannon sijaan tai sen rinnalle noussut yhä enemmän asukasnäkökulmaa korostavaa tutkimusta.

3.3 Asumistyytyväisyys

Asumispreferenssien katsotaan kytkeytyvän myös koettuun *asumistyytyväisyyteen*. Tavallisesti asumistyytyväisyyden on nähty asumispreferenssien tavoin olevan yhteydessä elämänvaiheittaisiin tekijöihin, sosiaaliseen ja kulttuuriseen taustaan, taloudelliseen tilanteeseen ja asumusta koskeviin odotuksiin (Eikemo & Thomsen 2010, 274; Lu 1999). Lisäksi myös arkkitehtonisten, asumuksen esteettisiin ja tyyllisiin tekijöihin vaikuttavien ratkaisujen on nähty jossain määrin enteilevän koettua asumistyytyväisyyttä (Eikemo & Thomsen 2010). Edellä mainittujen tekijöiden lisäksi asumuksen fyysisesti välittömästi rajaaman tilan ja sen ominaisuuksiin ohella asumistyytyväisyyttä on pidetty myös laajemmin asuinalueen ympäristöllisen laadun mittarina (Diaz-Serrano 2009; Lu 1999). Asumistyytyväisyyttä voidaan näin ollen pitää monitasoisena tiedollisena rakennelmana (Lu 1999, 266).

Asumistyytyväisyyttä koskevat teoriat jakavat kuitenkin yleensä sen yhteisen käsityksen, että asumistyytyväisyys ilmentää *eroa* elettyjen ja tavoiteltujen asumistilanteiden välillä (Vera-Toscana & Ateca-Amestoy 2008, 260; Diaz-Serrano 2009, 747; Lu 1999). Yksilöt ja asuntokunnat arvioivat asumistyytyväisyyttään vertaamalla asumistoiveitaan tai tavoitteidensa mukaista asumistilannetta

tosiasialliseen asumistilanteeseensa. Alhaiseksi koetun asumistyytyväisyyden on nähty kanavoituvan lopulta myös liikkuvuutena asuntomarkkinoilla (Rossi 1980; [1955]). Asumistyytyväisyyttä tarkastelemalla on tutkimukseni aineiston avulla mahdollista kertoa toteutuneiden asumispreferenssien lisäksi myös jotain opiskelija-aikaisista asumistoiveista ja niiden toteutumisesta.

Asumistyytyväisyyttä voidaan pitää yhtenä laajimmin tutkituista asumista ja rakennettua ympäristöä käsittelevän tutkimuksen alueista (Amerigo & Aragonés 1997; Lu 1999). Tätä voidaan selittää sillä, että asumistyytyväisyys nousee tutkimuksissa esiin usein yhtenä tärkeimmistä yksilöiden elämänlaatua määrittävänä osatekijänä. Useimmille ihmisille asuminen muodostaa elämänaikaisista kulutuksen muodoista suurimman. Lisäksi asunto tarjoaa suojapaikan, jossa yksilöiden on mahdollista levähtää ja kokea täyttymystä. Asumistyytyväisyys on tutkijoiden lisäksi ollut myös asumisen suunnittelusta ja toteuttamista vastaavien tahojen kiinnostuksen kohteena. Asunto-ohjelmien onnistumisen mittarina on usein käytetty juuri asumistyytyväisyyttä. (Lu 1999, 264–265.) Asumistyytyväisyyttä käsittelevä tutkimus on pääpiirteissään jaettavissa kahdeksi erilliseksi tutkimusalueeksi, joista ensimmäisessä asumistyytyväisyyttä käytetään asumisen ja elämän laadun arvioimisen kriteeristönä sekä tutkimussuunnaksi, jossa asumistyytyväisyyden avulla on pyritty ennustamaan liikkuvuutta asuntomarkkinoilla (Amerigo & Aragonés 1997, 47; Lu 1999, 265).

Tyytyväisyys voidaan ymmärtää käsitteellisesti yksilöllisten pyrkimysten ja saavutusten välisenä erona. Tällöin lähestymistapaa asumisen yhteyteen sovellettaessa ajatellaan yksilöiden tiedollisesti rakentavan tärkeinä pitämistään asumuksen ja asuinalueen piirteistä vertailuarvon, jota vasten he peilaavat tosiasiallista asumistilannettaan. Mikäli tosiasiallinen ja tavoiteltu asumistilanne vastaavat toisiaan, tulisi asukkaalla tällöin ilmaista myös tyytyväisyyttä asumistilannettaan kohtaan. Vastaavasti mikäli asumistilanteiden välillä vallitsee asukkaalla kokemana merkittävä epäsuhta, tulisi tämän ilmentyä tyytymättömyytenä. (Díaz-Serrano 2009, 746–747.) Tyytymättömyyden avulla ajatellaan olevan kahdenlaisia keinoja, joiden avulla he voivat tavoitella toivottavampaa asumistilannetta: yhtäältä on mahdollista, että yksilöt mukautuvat vallitsevaan asumistilanteeseensa arvioimalla uudelleen tarpeitaan. Toisaalta, jos tämä ei ole mahdollista, voivat yksilöt tavoitella muutosta asumistilanteessaan muokkaamalla asunnossaan vallitsevia olosuhteita tai tavoitella tyydyttävämpiä asumisolosuhteita muuttamalla asunnosta toiseen. (emt., 747; Rossi 1980 [1955]; Amerigo & Aragonés 1997.) Tyytyväisyyden käsitteen taustalla vaikuttavat asumispreferenssien tavoin myös oletukset valintoja tekevästä autonomisesta kuluttajasta.

Usein asumistyytyväisyyttä mittaavien tutkimusten löydöksenä on havaittu omistusasujien olevan vuokralla asuvia tyytyväisempiä asumistilanteeseensa (Diaz-Serrano 2009; Eikemo & Thomsen 2010). Asumishallintasuhteen muutoksella vuokra-asumisesta omistusasumiseen on huomattu jo itsessään olevan vaikutusta asumistyytyväisyyden lisääntymiselle muiden tekijöiden pysyessä ennallaan. Tätä on usein selitetty muun muassa sillä, että omistusasujilla on vuokra-asujia enemmän mahdollisuuksia muokata asumuksensa epätydyttävänä pitämiään piirteitä. Lisäksi omistusasuminen mahdollistaa vuokra-asumista paremmin varallisuuden kerryttämisen. Käytännöllisempien tekijöiden lisäksi omistusasumista on toisaalta pidetty myös henkilökohtaisen menestymisen ja yhteiskunnallisen statuksen ilmaisimena. (Diaz-Serrano 2009.)

Asunnonhallintasuhteen lisäksi empiirisissä asumistyytyväisyyttä käsittelevissä tutkimuksissa on tullut ilmi useita asumistyytyväisyyttä ennustavia tekijöitä, joita ovat esimerkiksi asuntokunnan tulotaso, talotyyppi, elämänvaihe, asunnon koko ja asumuksen laatu. Toisaalta tutkimukset voivat sisältää myös joidenkin asumistyytyväisyyteen yhdistettyjen tekijöiden osalta ristiriitaisia tuloksia, jolloin joillakin tietyillä tekijöillä näyttäisi olevan joissakin tutkimuksissa huomattavaa vaikutusta asumistyytyväisyyteen ja joissain toisissa puolestaan asumistyytyväisyyden kannalta täysin vastakkaisia vaikutuksia. (Lu 1999, 268–269.) Tällaisissa tapauksissa on usein tilastomenetelmien käyttöön liittyvistä ongelmista, joissa aineisto tai siinä käytettävät mittarit ovat jollain tapaa olleet ominaisuuksiltaan puutteellisia. Toisaalta, huolimatta huomattavasta määrästä asumistyytyväisyyttä käsittelevää tutkimuskirjallisuutta, on ilmiön tuntemus ja se miten yksilöiden kohdalla tyytyväisyyden kokemukset lopulta muodostuvat osin vaillinaista (emt., 265).

Asumistyytyväisyyden niin itsessään käsitteenä kuin sen käyttämiseen empiristisessä koeasetelmassa liittyy siis lisäksi joitakin yleisesti tunnettuja ongelmia. Usein asumistyytyväisyyttä tarkasteleville tutkimuksille on tyypillistä, että ihmiset tapaavat ilmaista vastauksissaan varsin korkeaa asumistyytyväisyyttä. Tilannetta on pyritty selittämään niin yksilöllisimmillä kuin sosiaalisemmilla tekijöillä. On ajateltu esimerkiksi, että ihmiset ovat taipuvaisia mukautumaan asuinympäristöönsä ajan kuluessa ja näin ollen tapaavat ilmaista myös korkeaa asumistyytyväisyyttä (Lu 1999, 270). Toisaalta esimerkiksi suomalaisen elämäntavan muutosta kuvanneessa *Lähiö*-teoksessaan (1982) Matti Kortteinen tuo esille, miten tietynlaiset vastaukset ovat sosiaalisesti toivottavampia kuin toiset. Tällä on hänen mukaansa vaikutusta siihen, miten ihmiset kyselytutkimuksiin vastaavat. Ihmiset kokevat olevansa viime kädessä vastuussa hyvinvoinnistaan ja kysymys siitä, miten he voivat tai viihtyvät, sekoittuu vastaajien mielessä siihen, kuinka he ovat elämässään onnistuneet. (Kortteinen

1982; Kortteinen ym. 2005, 124.)

Lisäksi sitä, miten asumistyytyväisyyttä pyritään mittaamaan, voidaan pitää empiirisen analyysin onnistumisen kannalta hyvin tärkeänä, sillä tällä voidaan ajatella olevan vaikutusta saataviin tuloksiin. Usein asumistyytyväisyyden mittaaminen toteutetaan siten, että tutkija(t) ovat ennalta määritelleet asumistyytyväisyyden kannalta tärkeinä pitämänsä asunnon ja asuinalueen ominaispiirteet. Tutkimukseen osallistuvat arvioivat näitä ominaisuuksia *Likert*-asteikolla, jonka avulla heidän on mahdollista ilmaista saman- tai erimielisyyttä suhteessa näihin asunnon ja asuinalueen ominaispiirteitä käsitteleviin väittämiin. Kyseessä on tutkimukseen osallistuvan näkökulmasta reaktiivinen asetelma, jossa vastaajan tehtäväksi jää vastauksissaan punnita ennalta määriteltyjen ominaisuuksien tärkeyttä ja painoarvoa itselleen. Usein näin saadut tulokset lisäksi vielä ynnätään yhteen. Tällä tavoin toteutettujen asumistyytyväisyyden mittausten pohjalta voi olla kuitenkin vaikeaa tehdä tulkintoja erilaisten asunnon tai asuinalueen ominaisuuksien tärkeydestä ja painotuksista yksilöille. Vaihtoehtoisena tapana toteuttaa asumistyytyväisyyden mittaaminen, on tehdä se yksittäisellä kysymyksellä, jolloin on mahdollista välttää edellä esitetyn kaltaiset mittaongelmat. (Lu 1999, 270.)

Jälkimodernin yhteiskunnan asumista ohjaavana trendinä on pidetty asumispreferenssien erilaistumista, jolloin erilaisten elämäntapaisuuksien ja elämäntyylien on nähty ohjaavan myös asumiseen liittyviä valintoja. Toisaalta empiiristä näyttöä asumispreferenssien erilaistumisesta on kuitenkin melko vähän ja eri väestöryhmien asumistoiveet vaikuttavat suomalaisen yhteiskunnan kontekstissa pikemminkin hämmästyttävän yhdenmukaisilta. Jälkimodernit yhteiskuntateoriat tapaavat korostaa kulttuuristen ja rakenteellisten tekijöiden sijasta yksilöllistymisprosessin ja elämäntapaisuuksien vaikutuksia yksilöiden ja yhteiskuntien toimintaan. On väitetty, että toimijuuden ja asenteiden suhteellinen merkitys on jälkimoderneissa yhteiskunnissa kääntynyt rakenteellisia tekijöitä määräävämmäksi. (Ford ym. 2002. ref: Nettleton & Burrows; Giddens 1994, 75–76.)

Lienee osin perusteltua ajatella, että muuttuneiden väestöllisten, sosio-ekonomisten ja kulttuurillisten tekijöiden myötävaikutuksesta myös asumisratkaisut ovat yhteiskunnassa muuttuneet luonteeltaan yksilöllisimmiksi ja aiempaan verrattuna moninaisemmiksi. Toisaalta mikrotason vuorovaikutussuhteisiin liittyvää toimijuutta ja elämäntapojen yksilöllistymistä korostaviin teorioihin sisältyy nähdäkseni myös riski sivuuttaa rakenteelliset tekijät lähes tyystin. Lisäksi postmodernististen – leimallisesti sosiaaliseen konstruktionismiin kiinnittyvien – tiedollisten ja

teoreettisten lähtöoletusten nieleminen kohoineen ja koukkuineen, asettaisi minut tutkimusasetelmallisesti kohtuuttomaan tilanteeseen. Kvantitatiivista kyselyaineistoa tutkimuksessani hyödyntäessäni tulen väistämättä pyrkimään analyysissäni tiettyyn yleistettävyyteen, en kuitenkaan täysin ehdoitta.

Andrew Sayeria (2000) mukaillen ajattelen että, yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa on mahdollista yhdistää interpretivisimpi sosiaalista todellisuutta koskeva ymmärrys, joka korostaa yhteiskunnallisten prosessien avoimuutta, sattumanvaraisuutta ja kontekstisidonnaisuutta, mutta toisaalta osittain säilyttää naturalistiseen tieteenfilosofiaan sisältyvän oletuksen tutkimustiedon varmuudesta ja yhteiskunnallisia ilmiöitä koskevasta säännönmukaisuudesta. Yhteiskunnallisia ilmiöitä tutkittaessani kiinnityn tiedolliseen olettamukseen siitä, että sosiaaliseen muutokseen yhteiskunnassa vaikuttavat kausaalisuhteet eivät ole täysin luonnonlainomaisia, vaan luonteeltaan osittain avoimia prosesseja, jotka toteutuvat vain tiettyjen olosuhteiden vallitessa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita väistämättä sitä, että tiedon yleistettävyyttä koskeva pyrkimys tulisi tieteellisen tutkimustyön osalta kokonaan hylätä. Tätä tiedollista suhtautumistani tutkimuskohteeseeni on mahdollista havainnollistaa toteamalla, että yksilöiden siirtymät asumispolulla voivat todella olla monessa mielessä aiempaa mutkikkaampia ja yksilöllisten, elämäntapaan kiinnittyvien asumisratkaisujen ohjaamia. Tästä huolimatta yksilöiden asumispolun alkupäähän sijoittuvan toiminnan voidaan aiemman tutkimuksen pohjalta nähdä ohjautuvan paljolti myös rakenteellisista tekijöistä. Toisin sanoen prosessia jossa yksilön asumispolku muotoutuu tietynlaiseksi toisenlaisen mahdollisten asumispolkujen sijaan, voidaan edelleen pitää myös osin rakenteellisten tekijöiden aikaansaannoksena ja tästä johtuen jossain määrin myös ennustettavana (vrt. Ford ym. 2002, 2456–2457).

4. Tutkimusaineisto, -kysymykset ja tutkimusmenetelmät

4.1 Tutkimusaineisto

Tässä luvussa kuvaan ensiksi käyttämäni tutkimusaineistoa, sen ominaispiirteitä ja esittelen lisäksi tutkimukseni koasetelman sekä käyttämäni tilastolliset analyysimenetelmät. Aineiston suunnittelusta ovat vastanneet Tampereen kaupungin asumistoimen yksikkö ja Tampereen yliopiston

ylioppilaskunta (*Tamy*). Aineiston keräämisessä ovat olleet mukana myös Tampereen korkeakoulut¹⁰, ja aineiston tilastoyksikköjä koskevat tiedot koostuvat joidenkin taustamuuttujien osalta korkeakoulujen ylläpitämistä rekisteripohjaisista tiedoista. Tällaisia muuttujia ovat aineistossa esimerkiksi vastaajan syntymävuosi ja opintojen aloitusajankohta.

Sysäys Tampereen korkeakouluissa opiskelevien asumista kartoittavan aineiston keräämiseksi ja ajankohtaisen tiedon tuottamiseksi sai alkunsa syksyllä 2009. Tutkimuksen syntyyn vaikutti erityisesti alkusyksyisin, opintojen alkaessa korkeakouluopiskelijoiden kannalta vaikeaksi koettu asuntomarkkinatilanne, jonka ilmentymänä pidettiin etenkin kasvanutta hätämajoitustarvetta. Toiseksi opiskelijoiden asumistilannetta koskeva tiedontarve nähtiin erityisen suureksi yksityisen sektorin asumismuotojen osalta, joista ei juurikaan ollut saatavilla paikallisesti ajankohtaista tietoa. Aineistonkeruu on toteutettu elektronisella kyselylomakkeella, joka lähetettiin kaikkiaan 28 624 Tampereen korkeakouluissa opiskelevalla. Aineiston keruuajankohta ajoittuu vuoden 2011 huhti-toukokuulle. Tutkimuksen perusjoukon (N= 2 680) muodostavat keväällä 2011 Tampereen yliopistossa, Tampereen teknillisessä yliopistossa ja Tampereen ammattikorkeakoulussa kirjoilla olleet opiskelijat

Taulukossa 1 esitän tiedot Tampereen korkeakouluissa vuonna 2011 kirjoilla olevista opiskelijoista sekä korkeakoulukohtaisista opiskelijamääristä. Se sisältää lisäksi korkeakoulukohtaiset tiedot opiskelijoista, joille kysely lähetettiin sekä tiedot kyselyn lopullisesta vastaajamäärästä ja aineiston kokonaisvastausprosentista. Tilastokeskuksen koulutustietokannan mukaan, Tampereen yliopistossa opiskeli vuonna 2011 kaikkiaan 15 692, Tampereen teknillisessä yliopistossa 10 273 ja Tampereen ammattikorkeakoulussa 9 793 opiskelijaa (Tilastokeskus 2012b; Tilastokeskus 2012c). Oppilaitoskohtaisesti kysely lähetettiin 11 858 Tampereen yliopistossa opiskelevalle, 8 531 Tampereen teknillisessä yliopistossa opiskelevalle ja 8 235 Tampereen ammattikorkeakoulussa opiskelevalle. Tampereen yliopistossa opiskelevista kyselyyn vastasi 1 143 opiskelijaa, Tampereen teknillisessä yliopistossa opiskelevista 673 opiskelijaa ja Tampereen ammattikorkeakoulussa opiskelevista 864 opiskelijaa. Kyselyn kokonaisvastausprosentiksi muodostui 9,4 %. Vastausprosentit jakautuivat siten, että Tampereen yliopistossa opiskelevista kaikkiaan 9,6 prosenttia niistä, joille kysely lähetettiin, vastasi kyselyyn. Vastaava luku Tampereen teknillisessä yliopistossa oli 7,8 prosenttia ja Tampereen

¹⁰ Tampereella sijaitsevat Tampereen ammattikorkeakoulu, Tampereen yliopisto sekä Tampereen teknillinen yliopisto. Poliisiammattikorkeakoulu ei ole Tampereella toimivista korkeakouluista tutkimuksessa edustettuna.

ammattikorkeakoulussa 10,5 prosenttia. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Tampereen korkeakouluissa opiskelevat vuonna 2011, opiskelijat joille kysely lähetettiin sekä kyselyyn vastanneet opiskelijat.

Korkeakoulu	Opiskelijamäärä *	Opiskelijat, joille kysely lähetettiin	Näyte	%
Tampereen yliopisto	15 692	11 858	1 143	9,6
Tampereen teknillinen yliopisto	10 273	8 531	673	7,8
Tampereen ammattikorkeakoulu	9 793	8 235	864	10,5
Korkeakoulut yhteensä	35 758	28 624	2 680	9,4

* Vuoden 2011 opiskelijatiedot. Koulutustilastot 2012. Tilastokeskus

Tutkimuksessa käytetty aineisto ei perustu tilastollisessa mielessä systemaattisesti toteutettuun otantaan, vaan kutsu tutkimukseen osallistumiseksi lähetettiin sähköisesti yhteensä 28 624 Tampereen korkeakouluissa keväällä 2011 opiskelevalle opiskelijalle. Aineiston tapauksessa on syytä pitää mielessä, että suhteellisen alhainen vastausprosentti ja tilastotieteellisten otantamenetelmien puuttuminen voivat tarkoittaa otantavirheen mahdollisuutta ja joidenkin tutkimuskategorioiden ylitai aliedustusta aineistossa. Tutkimusaineistoa tuleekin systemaattisempien otantamenetelmien puuttumisen tähden luonnehtia *näytteeksi*, jonka edustavuutta olen arvioinut korkeakouluopiskelijoista tunnettuihin tilastotietoihin.

Aineiston jatkuvat muuttujat ovat tyypillisesti niiden alkuperäisessä asussa tallennettuina aineistossa tekstimuotoisina *string*-muuttujina. Tällöin niiden käyttämiseksi analyysissa, on ne täytynyt ylimääräisten tekstimuotoisten merkkien siivoamiseksi ensivaiheessa käydä läpi yksi kerrallaan ja tämän jälkeen uudelleen määritellä merkkimuotoisiksi SPSS-ohjelmiston *autorecode*-komennon avulla. Esimerkiksi niin tuloja kuin asumiskustannuksia mittaavat muuttujat¹¹ on aineistossa määritelty tekstimuotoisiksi *string*-muuttujiksi. Jatkuvien muuttujien lisäksi myös jotkin aineiston kategoriset muuttujat on tallennettu aineistoon tekstimuotoisina.

Osan aineistossa käytetyistä muuttujista olen joutunut luomaan itse. Näin olen toiminut esimerkiksi

11 Kysymyslomakkeen kysymykset k36: ”Arvioi, kuinka paljon sinulla on käytössäsi rahaa kaikkeen elämiseesi keskimäärin kuukaudessa (€/kk)” ja k11: ”Asumiskustannuksesi (€/kk)”

ikä-muuttujan kohdalla, sillä alkuperäinen aineisto ei sisällä tietoa vastaajien iästä. Ikä on laskettu aineistoon kirjatun syntymävuoden perusteella. Näin ollen vastaajien ikä viittaa ikävuoteen, jonka he saavuttavat kyselyn toteuttamisvuoden 2011 aikana. Täten muodostetun uuden ikä-muuttujan perusteella kaikkien vastaajien mediaani-ikä on 24 vuotta ja iän keskiarvo 25,8 vuotta. Nuorimmat aineistoon vastanneista ovat kyselyn toteuttamisvuonna täyttäneet 19 vuotta ja vanhin yksittäinen vastaaja 71 vuotta. Sukupuolen mukaan tarkasteltuna naisopiskelijat ovat miesopiskelijoita nuorempia; naisopiskelijoiden mediaani-ikä on tässä aineistossa 24 vuotta ja miesopiskelijoiden 25 vuotta.

Aineiston ominaisuuksista

Tutkimusaineisto vastaa vain harvoin kaikilta ominaisuuksiltaan tutkimuksen kohteena olevaa populaatiota. Tästä syystä ei voida koskaan täysin varmasti sanoa jonkin ilmiön esiintyvän myös tutkittavassa populaatiossa, vaikka se esiintyisi otoksessa (Nummenmaa 2004, 21; 131). Koska tutkimuksessani käyttämä aineisto ei perustu tiukasti tilastollisiin otantamenetelmiin, on riski aineiston vinoutuneisuudesta järjestelmällisempien otantamenetelmien avulla kerättyihin aineistoihin verrattuna vielä astetta suurempi. Aineistossa esiintyvien mahdollisten vinoumien selvittämiseksi jää jäljelle aineiston ominaisuuksien vertaaminen tutkimuksen kohteena olevasta populaatioista tunnettuihin ominaisuuksiin. Tutkimuksen aineiston edustavuutta, eli sen ja populaation samankaltaisuutta, on pyritty havainnollistamaan vertaamalla aineiston ominaisuuksia korkeakouluopiskelijoista tunnettuihin ominaisuuksiin. Pääsääntöisesti aineiston vertailukohtana ovat toimineet Tilastokeskuksen vuoden 2011 koulutustilastot (Tilastokeskus 2012b; Tilastokeskus 2012c).

Tutkimuksessa hyödynnetyn aineiston vastaajaosuudet jakautuvat korkeakouluittain siten, että Tampereen yliopistossa opiskelevien osuus kyselyyn vastanneista on noin 42 prosenttia, Tampereen teknillisessä yliopistossa opiskelevien noin 25 prosenttia ja Tampereen ammattikorkeakoulussa opiskelevien noin 32 prosenttia. Nämä osuudet näyttävät vastaavan melko hyvin Tilastokeskuksen koulutustilastossa esitettyjä Tampereen korkeakouluissa opiskelevien osuuksia: Tampereen yliopistossa opiskeli vuonna 2011 yhteensä 15 692 opiskelijaa, joiden osuus kaikista Tampereen korkeakouluissa opiskelevista oli noin 44 prosenttia. Tampereen teknillisessä yliopistossa opiskelevien osuus kaikista tamperelaisissa korkeakouluissa opiskelevista oli vuonna 2011 noin 29 prosenttia ja Tampereen ammattikorkeakoulussa opiskelevien osuus noin 27 prosenttia.

Tutkimuksen aineistoa voidaan pitää oppilaitosten osalta melko edustavana, sillä minkään korkeakoulun vastaajien joukko ei ole aineistossa merkittävästi yli- tai aliedustettuna ja se muistuttaa tältä osin tutkimuksen kohteena olevaa populaatiota.

Iän osalta aineisto vastaa melko hyvin yleisesti tiedossa olevaa tilannetta. Valtakunnallisesti korkeakouluopiskelijoiden keskimääräinen ikä on 25 vuotta. Lisäksi Yliopisto-opiskelijat ovat keskimäärin hieman ammattikorkeakouluopiskelijoita vanhempia. (Opiskelijatutkimus 2014.) Tässä aineistossa kaikkien vastaajien mediaani-ikä on 24 vuotta ja iän keskiarvo 25,8 vuotta¹². Lisäksi Tampereen yliopistoissa opiskelevat ovat keskimäärin hieman Tampereen ammattikorkeakouluissa opiskelevia vanhempia. Sekä Tampereen yliopistossa että Tampereen teknillisessä yliopistossa opiskelevien mediaani-ikä on 25 vuotta ja Tampereen ammattikorkeakoulussa opiskelevien mediaani-ikä puolestaan 24 vuotta.

Sukupuolen osalta kyselyn vastaajaosuuksien vertaaminen Tilastokeskuksen koulutustietokantaan tuottaa hieman poikkeavan kuvan. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 63 prosenttia on naisia ja 35 prosenttia miehiä. Korkeakouluittain tarkasteltuna Tampereen yliopistossa opiskelevista vastaajista naisia on 80 prosenttia ja miehiä 20 prosenttia. Tampereen teknillisen yliopiston osalta vastaajat jakautuvat aineistossa sukupuolen mukaan siten, että noin 32 prosenttia vastanneista on naisia ja 68 prosenttia miehiä. Tampereen ammattikorkeakoulun kohdalla aineistoon vastanneista sukupuoleltaan 69 prosenttia on naisia ja 31 prosenttia miehiä. Kaikista tamperelaisissa korkeakouluissa opiskelevista 51 prosenttia on mies- ja 49 prosenttia naisopiskelijoita. Korkeakouluittain tarkasteltuna naisten osuus on kaikkein suurin Tampereen yliopistossa, noin 65 prosenttia ja pienin Tampereen teknillisessä yliopistossa, noin 22 prosenttia. Tampereen ammattikorkeakoulussa sukupuolten välisissä osuuksissa ei ole eroa: noin puolet Tampereen ammattikorkeakoulussa opiskelevista on naisia ja vastaavasti noin puolet miehiä.

Verrattaessa siis tämän tutkimuksen aineistoa Tilastokeskuksen ylläpitämän koulutustietokannan Tampereen korkeakouluja koskeviin opiskelijatietoihin voidaan todeta, että naiset ovat aineistossa hieman yliedustettuina. Näin toteutetussa aineiston ominaisuuksien vertailemissa korkeakouluopiskelijoista tunnettuihin ominaisuuksiin, näyttäisi sukupuoli muodostavan kaikista

12 Ks. Taulukko 4, Liitteet, s. 72.

selkeimmän vinouman aineistoon. Kyseessä on toisaalta varsin yleinen ongelma kyselyaineistojen kohdalla, ja naisten miehiä korkeampaa vastausaktiivisuutta aineiston kohdalla selittänee osaltaan naisten yleisesti miehiä korkeampi osallistumisaktiivisuus kyselytutkimuksiin.

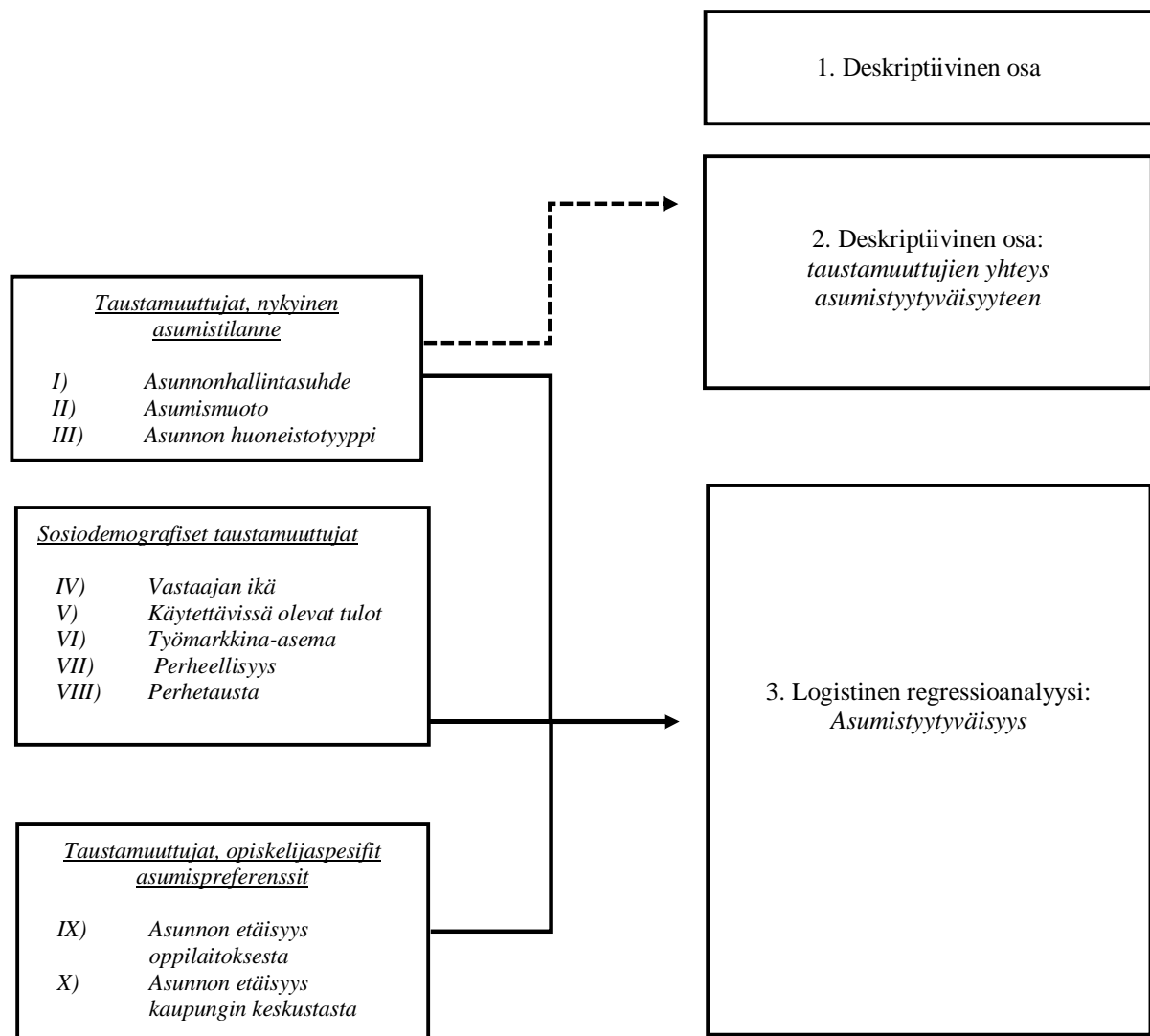
4.2 Tutkimuskysymykset ja tutkimusasetelma

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on käsitellä Tampereen korkeakouluissa opiskelevien käyttäytymistä asuntomarkkinoilla, sekä pyrkiä tarkastelemaan eroa tosiasiallisten ja tavoiteltujen asumistilanteiden välillä. Aineiston ominaisuudet huomioiden tällaisen suoran vertailullisen tutkimusasetelman rakentaminen on sen pohjalta hieman ongelmallista, joten tarkastelen tässä tutkimuksessa korkeakouluopiskelijoiden asumispreferenssien toteutumista hyödyntäen *asumistyytyväisyyttä*, jonka on aiemmassa tutkimuksessa nähty käsitteellisellä tasolla kuvaavan eroa tosiasiallisten ja tavoiteltujen asumisratkaisujen välillä. Tutkimuksen varsinainen analyysiosuus rakentuu korkeakouluopiskelijoiden nykyisen asumistilanteen kuvaamisesta ja Tampereen korkeakouluissa opiskelevien asumistyytyväisyyden tarkastelusta. Tutkimuksessani käyttämäni koeasetelmaa voisi luonnehtia korrelatiiviseksi tutkimukseksi. Korrelatiivisessa tutkimuksessa pyritään yleensä löytämään näyttöä ilmiöiden välisistä yhteyksistä. Tällöin ollaan kiinnostuneita siitä, miten tietyt asiat tai ominaisuudet vaikuttavat jonkin toisen asian tai ominaisuuden ilmenemiseen. Korrelatiivisen tutkimuksen avulla ei voida kuitenkaan tehdä kovin voimakkaita oletuksia kausaalisuudesta eli ilmiöiden välisistä syy-seuraussuhteista. (Nummenmaa 2004, 29.) Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat:

- 1. Miten Tampereen korkeakouluissa opiskelevat asuvat?*
- 2. Mitkä tekijät ovat yhteydessä Tampereen korkeakouluissa opiskelevien asumistyytyväisyyteen?*

Tampereen korkeakouluissa opiskelevien nykyistä asumistilannetta kuvataan niin kutsutuina deskriptiivisin analyysimenetelmin, joiden avulla kuvaan tutkimukseni aineistoa ensivaiheessa frekvenssijakaumia, keskilukuvertailuja käyttäen. Tämän jälkeen asumistyytyväisyyteen yhteydessä olevia tekijöitä tarkastellaan ristiintaulukoimalla nykyistä asumistilannetta kuvaavien taustamuuttujien osalta. Analyysin viimeisessä vaiheessa tarkastelen logistisen regressioanalyysin avulla asumistyytyväisyyteen yhteydessä olevia tekijöitä. Tällöin analyysissa ovat mukana nykyistä

asumistilannetta kuvaavien muuttujien lisäksi sosiodemografisia sekä opiskelijaspesifeiksi luonnehdittuja asunnon sijaintia ilmentäviä muuttujia. Pysin havainnollistamaan tutkimukseni koeasetelmaa alla olevassa kuviossa (Kuvio 2).

Kuvio 2. Tutkielman koeasetelma.

Koeasetelmaan olen aiempaan asumistyytyväisyyttä ja opiskelijoiden asumista käsittelevään tutkimuskirjallisuuteen nojautuen sisällyttänyt asumistilannetta kuvaavia muuttujia, joita ovat *i) asunnonhallintasuhde*, *ii) asumismuoto* sekä *iii) asunnon huoneistotyyppi*. Tällaisten tekijöiden ohella koeasetelma pitää sisällään sosiodemografisia tekijöitä, joita ovat *iv) vastaajan ikä*, *v) käytettävissä olevat kuukausittaiset tulot*, *vi) työmarkkina-asema* ja *vii) vastaajan perheellisyys*. Kolmanneksi analyysissä on mukana vastaajan *viii) perhetausta* kuvaava muuttuja, jota aineiston tapauksessa olisi mahdollista kuvata vanhempien koulutustaustalla tai ammattiluokituksella. Opiskelijoiden perhetaustan kuvaamiseksi olen tässä päätenyt käyttämään *ix) äidin ammatillista*

asemaa. Neljänneksi koeasetelma pitää sisällään opiskelijoille ominaiseksi luonnehdittuja asunnon sijaintiin liittyviä asumispreferenssejä, jotka ovat ix) *etäisyys oppilaitokseen* sekä x) *etäisyys kaupungin keskustaan*. Käsillä olevaan aineiston avulla ei ole kovin luontevasti mahdollista arvioida esimerkiksi asuinalueen sosiaalisen laadun tai asumuksen arkkitehtonisten ja tyyllisten ominaispiirteiden vaikutusta koettuun asumistyytyväisyyteen. Sen vuoksi edellä mainitut tekijät ovat jääneet tutkimuksen koeasetelman ulkopuolelle.

4.3 Analyysimenetelmät

Aineiston analyysissa käytän kvantitatiivisia analyysimenetelmiä. Ensiksi analysoin aineiston muuttujakohtaisia frekvenssijakaumia ja keskilukuja. Näiden avulla tarkastelen muuttujan arvojen jakautumista. Tämän jälkeen kuvaan nykyistä asumistilannetta kuvaavien muuttujien yhteyttä asumistyytyväisyyteen ristiintaulukoinnin avulla. Tutkimuksen analyysin viimeisessä vaiheessa tarkastelen asumistyytyväisyyteen yhteydessä olevia tekijöitä logistisen regressioanalyysin avulla. Aloitan kuvaamalla lyhyesti käyttämiäni tilastollisia menetelmiä.

Ristiintaulukointi

Ristiintaulukointi on tilastollinen menetelmä, jossa tutkitaan pääasiallisesti kahden muuttujan jakautumista ja muuttujien välisiä riippuvuuksia (KvantiMOTV – Ristiintaulukointi). Ristiintaulukoinnissa esitetään, kuinka monta muuttujan x kuhunkin luokkaan kuuluvaa havaintoa kuuluu mihinkin muuttujan y luokkaan (Nummenmaa 2004, 293).

Ristiintaulukoille soveltuva tilastollisen merkitsevyyden testausmenetelmä on χ^2 -testi, eli *khii toiseen* –riippumattomuustesti. Sen lähtökohtaisena oletuksena eli *nollahypoteesina* on muuttujien välinen riippumattomuus. *P-arvo* on tilastollisessa hypoteesin testauksessa todennäköisyys, jolla vähintäänkin yhtä merkittävä ero saadaan aikaan käyttämällä nollahypoteesia. Mitä pienempi *p-arvo* on, sitä todennäköisempää on, että havaittu ero esiintyy myös tutkimuksen perusjoukossa, eikä ole satunnaisvirheen vaikutusta. *P-arvojen* avulla pyritään antamaan numeromuotoinen arvio hypoteesien paikkansapitävyydestä. Ne ovat yksinkertaisia todennäköisyyslukuja, jotka voivat saada arvoja välillä 0–1. Koska *p-arvot* ovat todennäköisyyksiä, niitä voidaan ajatella myös prosentteina, toisin sanoen esimerkiksi *p-arvo* 0,5 tarkoittaa 50 prosentin todennäköisyyttä. Tilastollisessa hypoteesien testauksessa *p-arvoille* on asetettu *kriittisiä arvoja*, joita

pienempien p-arvojen katsotaan yleisesti osoittavan sitä, että vaihtoehtoinen hypoteesi jää voimaan. (Nummenmaa 2004, 137.) Yleisesti käytettyjä kriittisiä arvoja ovat:

$p = .05$, tilastollisesti melkein merkitsevä (*),

$p = .01$ tilastollisesti merkitsevä (**)

$p = .001$ tilastollisesti erittäin merkitsevä (***)

Tilastolliset merkitsevyystasot ovat sopimuksenvaraisia ja ne voivat vaihdella hieman myös eri tieteenalojen välillä. Tutkimuksen liiteosasta löytyvät asumistyytyväisyyttä koskevien ristiintaulukointien SPSS-tulosteet, joista käyvät ilmi myös khii toiseen -testien tulokset. Ristiintaulukointien avulla on siis mahdollista kuvata muuttujien välistä riippuvuutta ja riippuvuuden tilastollista merkitsevyyttä. (KvantiMOTV – Ristiintaulukointi.)

Logistinen regressioanalyysi

Regressioanalyysimenetelmillä pyritään yleisesti selittämään yhden riippuvan muuttujan vaihtelua muiden riippumattomien muuttujien avulla. Muuttujilla tarkoitetaan mitattavaa ominaisuutta, jonka arvo vaihtelee tutkimuksen kohteena olevilla, eikä siis ole vakio. Muuttujat jaetaan *riippuviin* ja *riippumattomiin* muuttujiin sen mukaan, onko tutkijalla mahdollista vaikuttaa muuttujien arvoon. *Riippuvat* muuttujat ovat sellaisia muuttujia, joiden arvoja tutkijan on mahdotonta manipuloida ja *riippumattomat* muuttujat puolestaan sellaisia, joiden arvoihin tutkijan on mahdollista vaikuttaa. (Nummenmaa 2004, 26–27.)

Regressioanalyysi menetelmänä rakentuu oletukselle, että jokin ilmiö on seurausta joistakin toisista tekijöistä (Jokivuori & Hietala 2007, 39). Regressioanalyysin sovellutuksessa, logistisessa regressioanalyysissä, selitettävä muuttuja on aina kaksiluokkainen dikotominen muuttuja (emt., 2007, 56). Logistisen regression perusidea voidaan määritellä siten, että tällaista regressiomenetelmää käyttämällä on tarkoituksena muodostaa matemaattinen malli, jossa selittävien muuttujien avulla pyritään ennustamaan vaihtelua selitettävässä muuttujassa. Koska selitettävä muuttuja on kategorinen, pyritään tällaisten mallien avulla ennustamaan sitä, kuinka havainnot jakautuvat luokkiin. Toisin sanoen logistisessa regressiossa pyritään selittävien muuttujien avulla ennustamaan, mihin luokkaan mikäkin havainto kuuluu. (Nummenmaa 2004, 320–321.) Regressioanalyysissä on mahdollista analysoida samanaikaisesti useita taustatekijöitä sekä vakioita ne suhteessa toisiinsa, mikä mahdollistaa myös muuttujien keskinäisen vaikutuksen

tarkastelemisen. Regressioanalyysin avulla on siis mahdollista eritellä selkeimmin tutkittavaan ilmiöön yhteydessä olevia taustatekijöitä.

Logistista regressioanalyysia voidaan pitää varsin joustavana menetelmänä, sillä ensinnäkään se ei aseta kovin suuria vaatimuksia regressiomallissa käytettyjen selittävien muuttujien mitta-asteikoita kohtaan¹³. Täten niin laatueroasteikolliset kuin jatkuvat muuttujat ovat mallin kannalta yhtä sopivia. Lisäksi logistinen regressioanalyysi ei tee myöskään oletuksia malliin sisällytettävien muuttujien jakaumista. Edelleen menetelmä ei sisällä ennako-oletuksia muuttujien välisten yhteyksien tyypistä, vaan nämä yhteydet voivat olla luonteeltaan lineaarisia, eksponentiaalisia tai vaikkapa logaritmisia. (emt., 320.) Analyysissa selittävistä muuttujista asetetaan kustakin jokin kyseisen muuttujan arvo vertailuarvoksi, jota vasten tarkastellaan saman tekijän muita luokkia. Tuloksia tarkastellaan vertaamalla, kuinka paljon selittävässä muuttujassa tapahtuva yhden luokan muutos kasvattaa suhteellista riskiä kuulua selitettävän muuttujan suurempiarvoiseen luokkaan. (Jokivuori & Hietala 2007, 56.)

Logistisen regressioanalyysin ymmärtämiseksi täytyy ensimmäiseksi tietää, mitä riskillä (*odds*) tarkoitetaan. Riski saadaan suhteuttamalla tapahtuman todennäköisyys siihen todennäköisyyteen, että se ei tapahdu. (KvantiMOTV – Logistinen regressioanalyysi.) Riskilukuja käytetään yleisesti esimerkiksi vedonlyönnin voittosuhteiden kuvaamisessa. Riskiluku voi saada arvoja nollan ja äärettömän välillä. Tavanomainen regressioanalyysi soveltuu parhaiten tilanteeseen, jossa selitettävän muuttujan arvoja ei ole rajattu millekään ennalta määrätyle välille. Siksi logistista regressioanalyysia varten riskistä otetaan vielä luonnollinen logaritmi. Näin varmistutaan siitä, että saatu luku vaihtelee äärettömän pienien ja äärettömän suurien lukujen välillä (KvantiMOTV – Logistinen regressioanalyysi).

Logistisen regressioanalyysin avulla voidaan siis laskea riski- tai vetosuhde (*odds ratio*) kuulua tiettyyn ryhmään. *Odds ratio* -määritelmän kääntäminen on osin vakiintumatonta ja kuten Rita ym. (2008) havainnollistavat sosiaalipoliittisen tutkimuksen aikakauslehti Januksessa julkaistussa artikkelissaan, voi tämän *odds ratio* -suureen rinnastaminen jonkin ilmiön toteutumisen

13 Tilastollisten muuttujien arvot ovat aina peräisin tietyltä mitta-asteikoita. Ihmistieteellisessä tutkimuksessa yleensä käytettävät mitta-asteikot voidaan jakaa neljään erilaiseen mitta-asteikkoon, jotka ovat tarkkuusjärjestyksessä pienimmästä suurimpaan: i) *laatueroasteikko*, eli *nominaali-* tai *luokitteluasteikko*, ii) *järjestysasteikko* eli *ordinaaliasteikko*, iii) *välimatka-asteikko* eli *intervalliasteikko* ja iv) *suhdeasteikko*. Mittaustaso riippuu mitta-asteikoin tarkkuudesta ja mitattavasta asiasta. Mitta-asteikko määrittää osittain siis sitä, millaisia tilastollisia testejä ja menetelmiä mittaustulosten käsittelyyn on mahdollista soveltaa (Nummenmaa 2004, 34–35) ;

todennäköisyyteen johtaa tutkimustulosten tulkinnassa absurdeihin tilanteisiin. Kyse ei siis *odds ratio* -suureen kohdalla ole suoraan jonkin ilmiön toteutumisen todennäköisyydestä, vaan asianmukaisempi tällaisia lukuarvoja koskeva tulkinta on ymmärtää ne nimenomaan *vetosuhteina*.

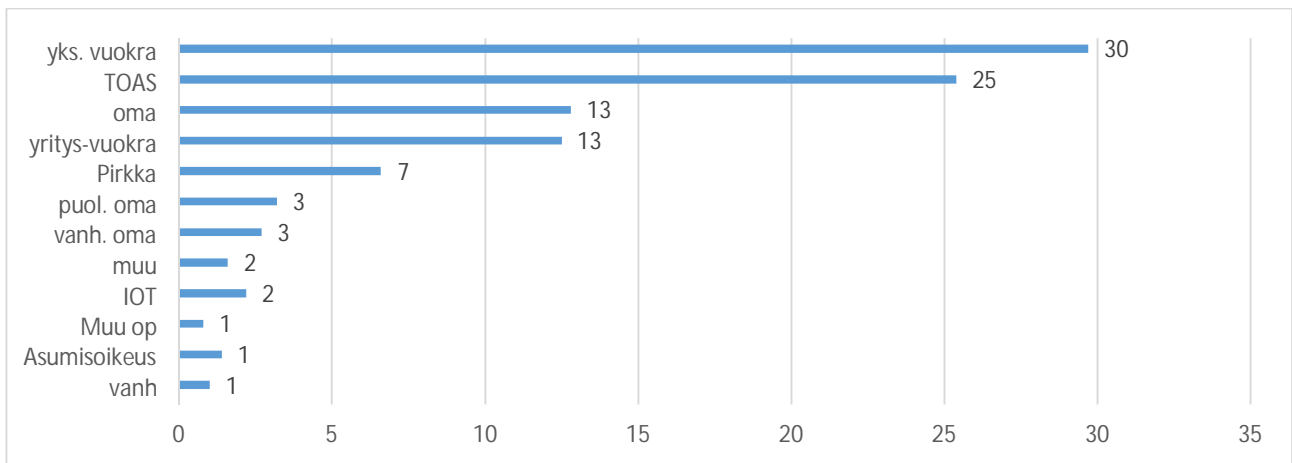
5. Tulokset

5.1 Tampereen korkeakouluissa opiskelevien nykyinen asumistilanne

Tutkimuksen aluksi kuvaan aineiston avulla Tampereen korkeakouluissa opiskelevien nykyistä asumistilannetta muuttujakohtaisten frekvenssijakaumien osalta. Lisäksi opiskelijoiden tulotasoa on kuvattu keskilukujen avulla. Aineiston rakennetta ja sitä kuvaavia tunnuslukuja olen esitellyt perusteellisemmin tutkimuksen liiteosassa olevassa taulukossa (Taulukko 4).

Asunnonhallintasuhde

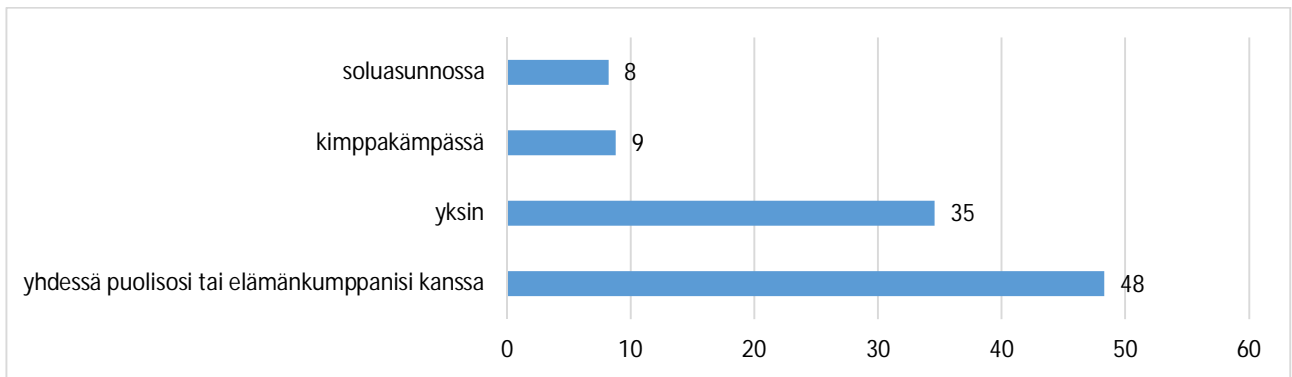
Asunnonhallintasuhteen osalta kaikkein tyypillisintä aineistoon vastanneiden opiskelijoiden tapauksessa on asua yksityisen vuokran-antajan omistamassa asunnossa (30 %) ja lähes yhtä yleistä on asua Tampereen seudun opiskelija-asuntosäätiöltä vuokratussa asunnossa (25 %). Omistusasujia sekä yrityksen, yhteisön tai säätiön vuokraamassa asunnossa asuvia on molempia aineistossa hieman useampi kuin yksi kymmenestä opiskelijasta (13 %). Seuraavaksi yleisintä aineistossa on asuminen Pirkka opiskelija-asunnot Oy:n vuokraamassa asunnossa (7 %). Puolison tai vanhempien omistamassa asunnossa asuvia on molempia noin kolme prosenttia aineistoon vastanneista opiskelijoista. Insinöörioppilastalo Oy:n vuokraamissa asunnoissa sekä tarkemmin määrittelemättömästi asuu noin kaksi prosenttia aineistoon vastanneista korkeakouluopiskelijoista. Lisäksi niin vanhempiensa luona, asumisoikeusasunnossa sekä jonkin muun opiskelija-asuntoja vuokraavan yhteisön asunnoissa asuu kussakin noin yksi prosentti aineiston opiskelijoista. (Kuvio 3.)

Kuvio 3. Tampereen korkeakouluissa opiskelevien asunnonhallintasuhte (%) N=2675

Asumismuoto

Asumismuodon mukaan kaikkein yleisintä on asuminen yhdessä puolison tai kumppanin kanssa: näin asuvia on aineistossa hieman alle puolet (48 %). Seuraavaksi yleisintä on yksinasuminen, sillä noin kolmannes aineiston opiskelijoista asuu yksin (34 %). Mikäli yksinasujiksi luokitellaan myös soluhuoneistoissa asuvat (8 %), on tällöin yksinasujien osuus aineistossa yhteensä 42 prosenttia. Niin sanotuissa kimppakämpissä asuvia on aineistossa hieman harvempi kuin yksi kymmenestä (9 %). (Kuvio 4.)

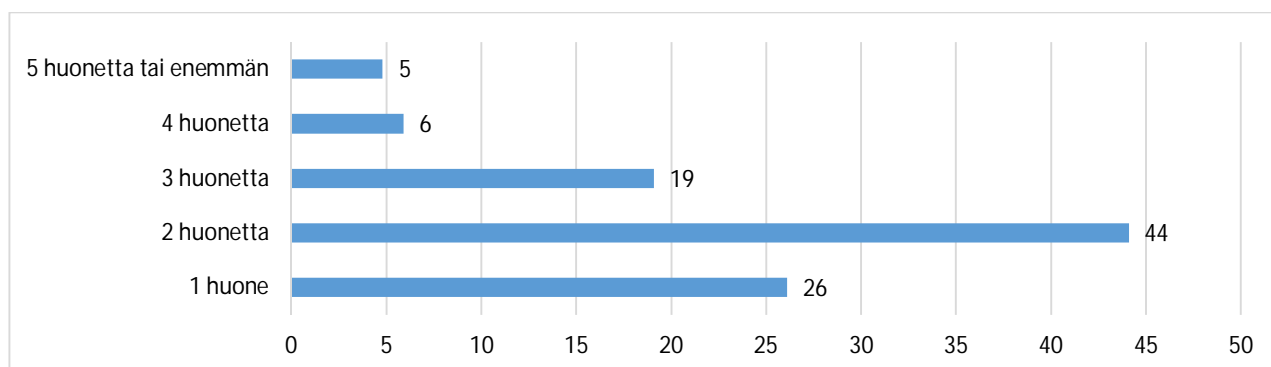

Kuvio 4. Tampereen korkeakouluissa opiskelevien asumismuoto (%) N=2656

Huoneistotyypit

Huoneistotyyppejä tarkasteltaessa voi huomata, että on aineisto painottunut pieniin huoneistoihin. Kaikkien yleisintä on aineiston kohdalla asuminen kaksioissa (44 %). Yksiöissä asuu noin neljännes

(26 %) ja kolmioissa noin viidennes (19 %) aineiston opiskelijoista. Neljän huoneen asunnoissa asuu aineiston opiskelijoista kuusi prosenttia ja viisi huonetta tai huoneluvultaan tätä tilavammissa asunnoissa viisi prosenttia aineiston opiskelijoista. (Kuvio 5.)

Kuva 5. Tampereen korkeakouluissa opiskelevat huoneistotyypeittäin (%) N=2674

Käytettävissä olevat kuukausittaiset tulot

Kaikkien opiskelijoiden mediaanitulo on tämän tutkimuksen aineistossa 600 euroa kuukaudessa. Kuukaudessa käytettävien tulojen keskiarvo puolestaan on 800 euroa kuukaudessa. Aineiston tulotietojen osalta on hyvä pitää mielessä, etteivät aineiston tulotiedot sisällä eriteltyjä tietoja opintotuen, opintolainan tai yleisen asumistuen opiskelijoiden tulojen kokonaisrakennetta koskevista osuuksista, eivätkä myöskään varsinaisista ansiotuloista, vanhempien rahallisesta avusta tai henkilökohtaisista säästöistä. Aineiston tulotietojen perusteella ei siis ole mahdollista arvioida yksityiskohtaisemmin sitä, millaisista toimeentulonlähteistä vastaajien kokonaistulot koostuvat.

Toiseksi on hyvä pitää mielessä, että tuloja koskevat tiedot ovat subjektiivisia arvioita käytettävissä olevista kuukausittaisista nettotuloista, eikä tulojen arvioiminen ole vastaajan kannalta aina helpoksi luonnehdittava tehtävä. Keskimääräisten kuukausittaisten tulojen arviointia voivat opiskelijoiden kohdalla vaikeuttaa tulojen koostuminen useasta tulonlähteestä sekä opiskelijoiden toimeentuloon liittyvät kausittaiset vaihtelut esimerkiksi lukuvuosien välillä. Kolmanneksi aineistossa on paljon puolisonsa kanssa asuvia, jolloin henkilökohtaisten tulojen ja menojen erottelemisen kotitalouden kokonaistuloista voi olla haastavaa. Edellä lueteltujen kaltaisiin opiskelijoiden toimeentulon erityispiirteisiin viitanee aineiston kohdalla myös se seikka, että aineisto sisältää alkuperäisessä asussaan paljon tulkintaa vaativaa tietoa vastaajien tuloista. Useat vastaajat ovat ilmaisseet tulotietonsa jollakin vaihteluvälillä, esimerkiksi 300–500 euroa kuukaudessa. Tämä kuvastanee hyvin

paitsi korkeakouluopiskelijoiden ansiotason vaihtelua, myös tarkkojen kuukausittaisten tulojen arvioimisen hankaluutta. Vaihteluväliä vastauksissaan käyttäneiden vastaajien tapauksissa on heidän tuloistaan laskettu keskiarvo analyysia varten. Ennen aineiston analysointia on tuloja koskevista tiedoista poistettu lisäksi negatiiviset ja määrittelyltään epäselvät arvot, 0-vastaukset sekä yksittäinen poikkeava havainto (*outlier*).

5.2 Nykyistä asumistilannetta kuvaavien taustamuuttujien yhteys koettuun asumistyytyväisyyteen

Kuvaan seuraavaksi taustamuuttujien yhteyttä koettuun asumistyytyväisyyteen nykyistä asumismuotoa kuvaavien taustamuuttujien osalta. Tässä luvussa tarkastelun kohteena olevat ristiintaulukointien tulokset on kuvattu graafisesti ja niissä on tulosten tulkittavuuden helpottamiseksi käytetty suhteellisia jakaumia eli prosenttiosuuksia. Kuvioiden yhteydessä on ilmoitettu myös kysymyskohtainen absoluuttinen vastaajamäärä (N) sekä riippuvuustestin tulokset.

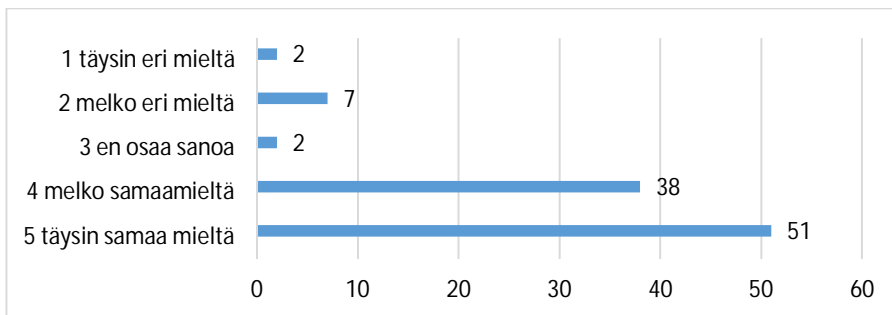
Asumistyytyväisyyttä ilmentävän muuttujan alkuperäinen viisiluokkainen vastausasteikko on tutkimuksessa käytettyjä analyysimenetelmiä varten käännetty vastakkaiseen suuntaan, ja näin ollen vastausasteikon arvojen kasvaessa myös koetun asumistyytyväisyyden ajatellaan lisääntyvän. Mitä korkeammalle vastausasteikkoa opiskelija vastausasteikolla sijoittuu, sitä tyytyväisempi hänen ajatellaan nykyiseen asumistilanteeseensa olevan. Asumistyytyväisyyttä aineistossa ilmaisevan muuttujan vastausjakamaa tarkasteltaessa voidaan sen huomata olevan jonkin verran vasemmalle vino muuttujan vastausasteikon kääntämisen jälkeen¹⁴, mikä tarkoittaa sitä että aineistossa ennako-odotusten kaltaisesti painottuvat nykyiseen asumistilanteeseensa tyytyväiset.

Kuviossa 6 on esitetty asumistyytyväisyyttä aineistossa ilmentävän ”olen tyytyväinen nykyiseen asumistilanteeseeni” -muuttujan¹⁵ vastausvaihtoehtojen suhteellinen jakauma koko aineiston tasolla. Lisäksi siitä käy ilmi, että kaikkiaan 2 658 vastaajaa valitsi jonkin annetuista vastausvaihtoehdoista ja kaikkiaan 22 vastaajaa on näin ollen kysymyksen kohdalla jättänyt vastaamatta. Vastausvaihtoehdoista selvästi eniten painottuvat saman mielisyyttä ilmaisevat vaihtoehdot, sillä noin puolet ilmaisee olevansa täysin samaa mieltä (51 %) ja reilu kolmannes (38 %) melko samaa mieltä esitetyn väittämän kanssa. Melko tai täysin eri mieltä väittämän kanssa on aineistossa noin hieman

14 Ks. tarkemmin tämän tutkielman Liitteet, liite 2.

15 Ks. kysymyslomakkeen kysymys k16_a ”[o]len tyytyväinen nykyiseen asumistilanteeseeni”.

harvempi kuin joka kymmenes (9 %). Lisäksi kantaansa tutkittavaan väittämään ei ole osannut ilmaista kaksi prosenttia vastaajista. Aineiston valossa voidaan siis todeta, että aineiston vastaajista kaikkiaan noin yhdeksän vastaajaa kymmenestä (89 %) ilmaisee olevansa tyytyväinen tai melko tyytyväinen nykyiseen asumistilanteeseensa.

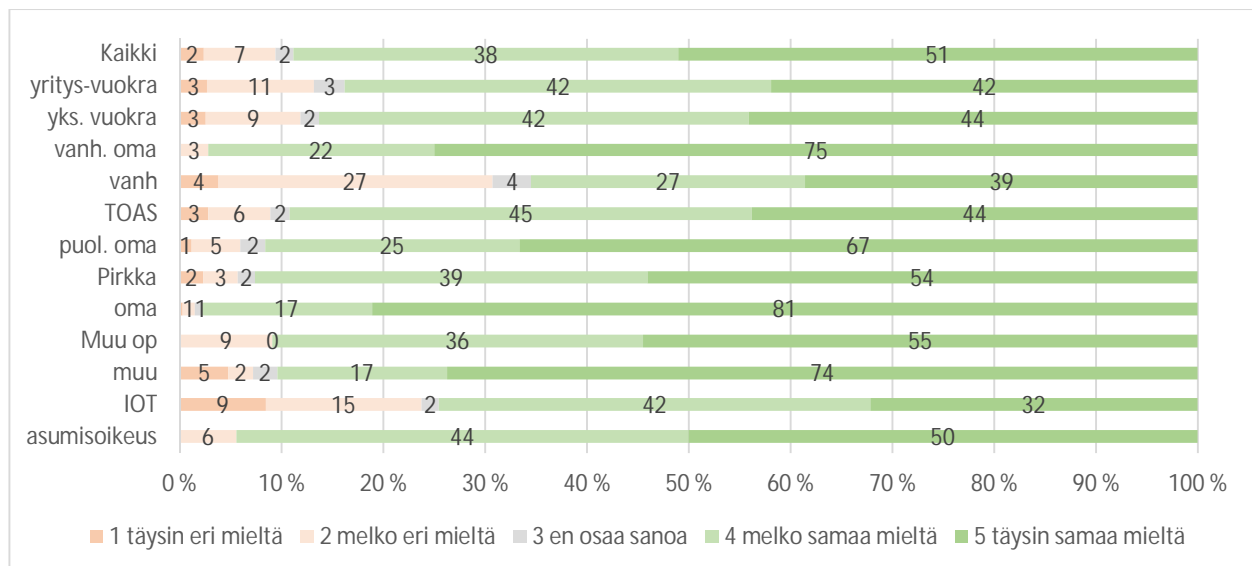
Kuvio 6. "Olen tyytyväinen nykyiseen asumistilanteeseeni" (%), N= 2 658

Kuviossa 7 on kuvattu asumistyytyväisyyden ja asunnonhallintasuhteen välistä yhteyttä ilmentävän ristiintaulukoinnin tuloksia graafisesti. Ristiintaulukoinnin tuloksia tarkasteltaessa voidaan todeta, että kaikkein tyytyväisimpiä nykyiseen asumistilanteeseensa ovat omistusasunnossa asuvat (*oma*), joista käytännössä kaikki ilmaisevat olevansa melko tai täysin samaa mieltä väittämän kanssa (98 %). Omistusasujien kohdalla täysin samaa mieltä olevien osuus on lisäksi kaikkien suurin, sillä noin neljä viidestä omistusasunnossa asuvasta ilmaisee olevansa täysin samaa mieltä väittämän kanssa (81 %). Niin ikään vanhempensa omistamassa asunnossa (*vanh. oma*) asuvista lähes kaikki ilmaisevat olevansa joko täysin tai melko samaa mieltä väittämän kanssa (97 %). Edelleen noin hieman useampi kuin yhdeksän kymmenestä puolisonsa tai elämäkumppaninsa omistamassa asunnossa asuvasta (*puol. oma*) ilmaisee olevansa joko täysin tai melko samaa mieltä väittämän kanssa (92 %).

Vuokra-asujien osalta niin yksityisen vuokranantajan vuokraamassa asunnossa (*yritys-vuokra* ja *yks. vuokra*) kuin opiskelija-asunnossa asuvista (*TOAS, muu op, Pirkka*) valtaosa ilmaisee pääsääntöisesti olevansa joko melko tai täysin samaa mieltä väittämän kanssa. Opiskelija-asunnoissa asuvista kaikkein eniten saman mielisyyttä kysymyksen kanssa ilmaiset Pirkan opiskelija-asunnot Oy:n asunnoissa asuvat (93 %). Niin ikään Tampereen opiskelija-asuntosäätiön vuokraamissa asunnoissa (*TOAS*) 89 % sekä muissa opiskelija-asunnoissa asuvista (*muu op*) noin yhdeksän kymmenestä ilmaisee olevansa joko täysin tai melko samaa mieltä väittämän kanssa (89–91 %). Selvästi vähemmän muihin opiskelija-asunnoissa vuokralla asuviin verrattuna täysin tai melko saman mielisiä on Insinöörioppilastalo Oy:n asunnoissa asuvissa (*IOT*), joista näin vastanneita on noin kolme neljästä (74 %). Yksityisen henkilön (*yks. vuokra*) sekä yrityksen, yhteisön tai säätiön omistamassa

vuokra-asunnossa asuvista vastaajista noin hieman harvempi kuin yhdeksän kymmenestä ilmaisee olevansa joko täysin tai melko samaa mieltä väittämän kanssa (84–86 %). Asumisoikeusasujat ovat myös pääasiallisesti joko melko tai täysin saman mielisiä suhteessa kysymykseen (94 %). Kaikkein vähiten saman mielisyyttä asumismuodon osalta ilmaisevat vanhempien luona asuvat, joista kaksi kolmesta ilmaisee olevansa melko tai täysin samaa mieltä väittämän kanssa (66 %). Lisäksi tarkemmin määrittelemättömään luokkaan muu asumistapa¹⁶ kuuluvista vastaajista noin yhdeksän kymmenestä ilmaisee olevansa joko melko tai täysin samaa mieltä väittämän kanssa (91 %).

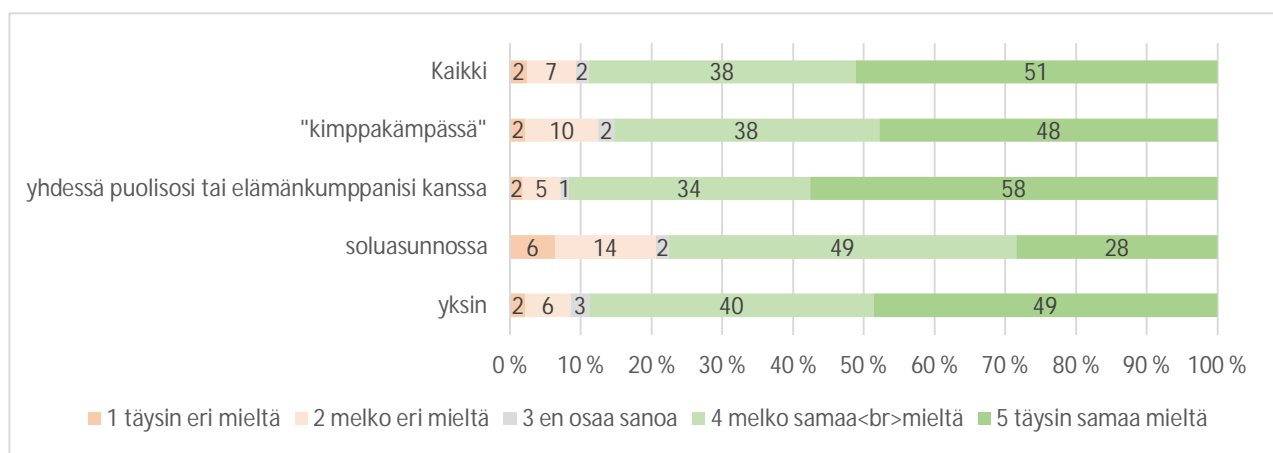
Suhteellisesti ottaen kaikkein vähiten tyytyväisiä asumismuotoonsa vaikuttaisivat olevan vanhempiensa luona asuvat korkeakouluopiskelijat. Tulos on sinällään kiinnostava ja osin selitettävissä suomalaisten nuorten varhaisella itsenäistymisellä, lisäksi korkeakouluopiskelijuuteen elämänvaiheena saatetaan liittää tietynasteinen itsenäisyys ja kotoa muuttaminen pois lapsuudenkodista on nähty tärkeänä askeleena paitsi nuorten itsenäistymisessä, mutta myös täysivaltaiseksi kansalaiseksi kasvamisessa (Gangl & Müller 2003). Tällaista taustaa vasten tarkasteltuna ei ole yllättävää, että lapsuudenkodissaan asuvat, korkeakouluissa opiskelevat nuoret, ilmaisevat muita vähemmän tyytyväisyyttä nykyistä asumismuotoaan kohtaan.

Kuvio 7. Tampereen korkeakouluissa opiskelevien tyytyväisyys nykyiseen asumistilanteeseen asunnonhallintasuhteen mukaan N=2645 (%) p ***

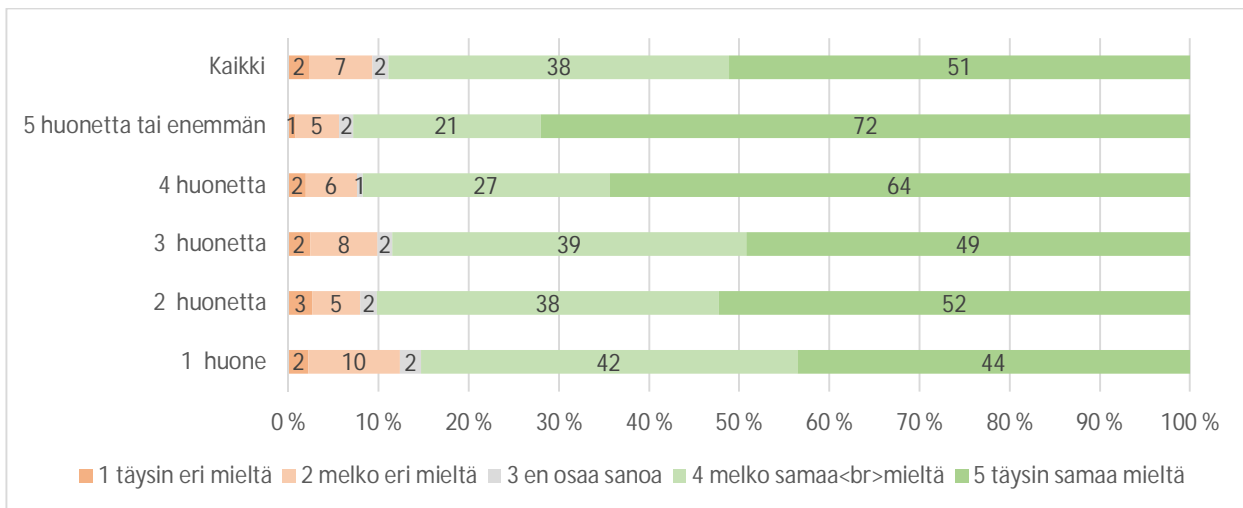
¹⁶ *Muu asumismuoto* pitää sisällään tarkemmin luokittelematonta tietoa, koskien muun muassa osaomistusasunnoissa asuvia, puolison vanhempien tai puolison isovanhempien omistamissa asunnoissa asuvia sekä alivuokralaisena asuvia, eikä se sellaisenaan ole vertailukelpoinen muiden asumisen muotojen kanssa.

Kuviossa 8 on kuvattu Tampereen korkeakouluissa opiskelevien asumistyytyväisyyden ja asumismuodon välistä yhteyttä. Asumismuodon mukaan tarkasteltuna hieman muita tyytyväisempiä nykyiseen asumistilanteeseensa vaikuttaisivat olevan yhdessä puolisonsa tai elämänkumppaninsa kanssa asuvat: heistä joko melko tai täysin samaa mieltä olevia on suhteellisesti hieman useampi kuin yhdeksän kymmenestä (92 %). Yksin asuvista ja ”kimppakämpässä” asuvista niin ikään noin yhdeksän kymmenestä ilmaisee olevansa joko erittäin tai melko samaa mieltä väittämän kanssa (89–86 %). Soluasunnoissa asuvissa puolestaan on suhteellisesti ottaen muita vähemmän sellaisia, jotka ilmaisevat saman mielisyyttä väittämän suhteen. Noin hieman useampi kuin kolme neljästä soluasunnossa asuvasta on täysin tai melko samaa mieltä väittämän kanssa (77 %).

Kuvio 8. Tampereen korkeakouluissa opiskelevien tyytyväisyys nykyiseen asumistilanteeseen asumismuodon mukaan N=2636 (%) p ***

Kuviossa 9 on kuvattu huoneistotyyppien ja asumistyytyväisyyden välistä yhteyttä. Kuviota tarkastelemalla voidaan todeta, että huoneistotyyppien osalta erot asumistyytyväisyydessä eivät ole kovin suuria. Huoneiston koon kasvaessa kuitenkin myös niiden vastaajien osuus, jotka ilmaisevat olevansa täysin samaa mieltä asumistyytyväisyyttä ilmentävän väittämän kanssa, pääsääntöisesti kasvaa. Näin ollen kaikkein tilavimmissa huoneistossa (5+ huonetta) asuvista lähes kolme neljästä (72 %) ilmaisee olevansa täysin samaa mieltä väittämän kanssa, ja vastaavasti kaikkien pienempien huoneistotyyppien osalta (≤ 3 huonetta) täysin samaa mieltä suhteessa väittämään olevien osuus on noin puolet täten asuvista (44–52 %).

Kuvio 9. Tampereen korkeakouluissa opiskelevien tyytyväisyys nykyiseen asumistilanteeseen huoneistotyyppien mukaan N=2654 (%) p ***

Tutkimuksen tässä osassa olen kuvannut asumistyytyväisyyden ja joidenkin nykyistä asumistilannetta kuvaavien taustamuuttujien välistä suhdetta ristiintaulukointien avulla. Kaikilla taustamuuttujilla on tilastollisesti erittäin merkitsevä yhteys asumistyytyväisyyteen. Seuraavaksi kuvaan asumistyytyväisyyteen yhteydessä olevia tekijöitä logistisen regressioanalyysin avulla. Taustamuuttujien osalta nykyistä asumistilannetta kuvaavien muuttujien lisäksi analyysissä ovat mukana opiskelijoiden sosiodemografista tilannetta kuvaavia muuttujia sekä asunnon sijaintiin liittyviä muuttujia.

5.3 Logistiseen regressioanalyysiin sisällytettävät muuttujat

Joitakin logistiseen regressioanalyysiin sisällytettäviä muuttujia olen ennen varsinaista analyysia luokitellut uudelleen vastaamaan paremmin analyysimenetelmän vaatimuksia. Usein muuttujan alkuperäinen luokittelu aineistossa ei sovellu sellaisenaan analyysin pohjaksi. Liian suurta luokkien lukumäärää on vähennettävä, jotta kussakin tarkasteltavassa ryhmässä olisi riittävästi analyysikelpoisia vastauksia (KvantiMOT).

Selitetävä muuttuja

Koska logistisen regressioanalyysin perusideana on selitettävän muuttujan dikotomisuus ja binäärisuus, on *asumistyytyväisyyttä* kuvaava selitettävä muuttuja koodattu niin sanotuksi dikotomiseksi *dummy*-muuttujaksi menetelmällisten vaatimusten täyttymiseksi. Näin ollen tyytyväisyyttä ilmaisevat muuttujan luokat 4–5. Aiempaan asumistyytyväisyyttä käsittelevään

tutkimuskirjallisuuteen perustuen ihmiset ilmaisevat yleensä olevansa varsin tyytyväisiä asumiseensa, joten tällöin myös epäröivää suhtautumista kysymyksen kohdalla ilmaisevien ”*en osaa sanoa*”-vastauksien tulkitsen ilmiöitä dikotomisesti tarkasteltaessa ilmentävän tyytymättömyyttä nykyistä asumistilannetta kohtaan. Lisäksi olen koodannut puuttuvan tiedon tyytymättömiksi. Täten uudelleenkoodauksen jälkeen muuttujan luokat 1–3 ilmentävät tyytymättömyyttä nykyistä asumistilannetta kohtaan. Kyse myös menetelmän vaatimuksien luomasta käytännöllisemmästä tarpeesta, sillä tyytyväisten osuus on aineistossa huomattavasti suurempi kuin sellaisten, jotka ilmaisevat olevansa suoranaisesti tyytymättömiä nykyiseen asumistilanteeseensa.

Selittävät muuttujat

Selittävien muuttujien osalta nykyistä asunnonhallintasuhdetta aineistossa kuvaavan *k1_asumus-*muuttujan kohdalla olen toiminut siten, että sekä yksityisen henkilön (12) että yrityksen tai yhteisön omistamissa (13) asunnoissa asuvat on yhdistetty uudeksi, *yksityinen vuokranantaja-*luokaksi. Lisäksi kaikista opiskelija-asunnoissa asumista ilmentävistä luokista on muodostettu uusi *opiskelija-asunto-*luokka¹⁷. Niin ikään omistusasujista muodostin uuden luokan, joka pitää sisällään alkuperäisen muuttujan luokista omistusasujat (6), puolison omistamassa asunnossa asuvat (8) sekä vanhempien omistamassa asunnossa asuvat (11). Lisäksi muodostin alkuperäisen muuttujan luokista 4 (muu), 2 (asumisoikeus) ja 10 (vanh.) asunnonhallintasuhdetta kuvaavan uuden neliluokkaisen muuttujan kaatoluokan. On sinällään hieman harmillista, ettei vanhempien luona asuvia korkeakouluopiskelijoita ole mahdollista pienestä vastaajamäärästä johtuen tarkastella logistisessa regressioanalyysissä itsenäisenä luokkana. Ristiintaulukoinnin yhteydessä vanhempiensa luona asuvat erottuivat kuitenkin selvästi asumistyytyväisyyden kokemisessaan muista asumisen muodoista.

Vastaajan elämäntilannetta kuvaavasta *k34_elämäntilanne-*muuttujasta on muodostettu uusi muuttuja, jossa alkuperäisen muuttujan luokat *opiskelen päätoimisesti* (1), *opiskelen päätoimisesti ja minulle maksetaan siitä* (2) sekä *opiskelen päätoimisesti ja käyn sivutoimisesti töissä* (3) muodostavat uuden luokan; *päätoimisesti opiskelevat*. Alkuperäisen muuttujan luokista *käyn päätoimisesti töissä* (6) ja *käyn töissä ja opiskelen sivutoimisesti* (4) muodostavat puolestaan uuden luokan; päätoimisesti työssäkäyvät. Lisäksi uuden muuttujan luokan kaatoluokan muodostavat

17 Alkuperäisen muuttujan opiskelija-asumista kuvaavat luokat ovat 9 (TOAS), 7 (Pirkka), 5 (Muu op), 3 (IOT)

alkuperäisen muuttujan perhevapaalla olemista kuvaava luokka (5) ja luokka *muu* (7)¹⁸.

Vastaajan perheellisyttä kuvaavasta *k7_lapsimäärä-muuttujasta* on koodattu logistista regressioanalyysia varten kaksiluokkainen, dikotominen muuttuja, jolloin uuden muuttujan luokka 0 kuvaa lapsettomia opiskelijoita ja luokka 1 sellaisia opiskelijoita, joilla on lapsi tai useampia lapsia. Vanhemman ammattiasemaa ilmaisevan muuttujan¹⁹ tapauksessa on toimittu siten, että alkuperäisen muuttujan *luokat johtaja tai ylin virkamies* (1), *erityisasiantuntija* (2) sekä *asiantuntija* (3) muodostavat uuden muuttujan luokan 1. Alkuperäisen muuttujan luokat *toimisto- tai asiakaspalvelutyöntekijä* (4) sekä *palvelu-, myynti- tai hoitotyöntekijä* (5) muodostavat uuden muuttujan luokan 2. Uuden muuttujan luokka 3 muodostuu alkuperäisen muuttujan luokista *maanviljelijä, metsätyöntekijä tms.*(6), *rakennus-, korjaus- tai valmistustyöntekijä* (7) sekä *prosessi- tai kuljetustyöntekijä* (8). Alkuperäisen muuttujan tavoin, uusi muuttuja sisältää luokan *muu työntekijä* (9), joka muodostaa uuden muuttujan luokan 4.

Logistiseen regressioanalyysiin sisällytetään edelleen kategorisena, uudelleenluokittelemattomana muuttujana asunnon huonelukua kuvaava muuttuja *k5*. Lisäksi jatkuvina muuttujina mallissa ovat vastaajan *ikä*, vastaajan käytettävissä olevat *kuukausittaiset tulot* sekä *asunnon sijaintia suhteessa oppilaitokseen ja kaupungin keskusta*an ilmaisevat muuttujat *k13a* ja *k13b*. Kuukausittaisten tulojen tarkasteluun on päädytty asumiskustannusten sijaan siksi, että toisin kuin opiskelijoiden tulotietojen, on asumiskustannusten tarkastelu toteutettu aineistossa asunnonhallintamuotokohtaisilla muuttujilla. Tällöin asumiskustannusten tarkastelemiseksi jouduttaisiin kaikki kyseessä olevat muuttujat sisällyttämään analyysiin ja selittävien muuttujien määrää mallissa ei enää pysyisi kohtuullisena. Lisäksi tämä kasvattaisi puuttuvan tiedon määrää analyysissa. Asunnon sijaintia suhteessa oppilaitokseen ja kaupungin keskusta kuvaavista muuttujista on rajattu yli 50 kilometrin vastaukset pois analyysista²⁰.

18 Sivutoimista opiskelua koskevaa virallisesta määritelmää ei Suomessa ole. Joskus sivutoimisen opiskelun rajana on pidetty viikoittaisen opiskeluajan jäämistä 20 tuntiin tai sitä vähäisemmäksi. Tämän tutkimuksen pää- ja sivutoimisuutta koskeva määritelmä perustuu korkeakouluopiskelijoiden omiin arvioihin opiskelun pää- ja sivutoimisuudesta.

19 Tutkimusaineiston vanhempien ammatillista asemaa kuvaava muuttuja mukaillee kansallista ammattiluokitus 2010:tä, joka perustuu kansainvälisen työjärjestön (ILO) laatimaan ja YK:n vahvistamaan ISCO-08 (International Standard Classification of Occupations) -ammattiluokitukseen. (ks. Tilastokeskus 2010)

<http://www.tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/ammatti/001-2010/kuvaus.html>

20 Tällaiseen, hieman mielivaltaiseen rajaukseen on aineistossa päädytty, koska olen halunnut sisällyttää nämä opiskelijaspesifeiksi luonnehditut asumisen sijaintiin liittyvät asumispreferenssit osaksi analyysia. Asunnon sijaintia suhteessa oppilaitokseen ja kaupungin keskusta ilmaisevien muuttujien osalta kysymys on kysymyslomakkeessa

Ennen varsinaisen analyysin suorittamista tulee testata muuttujien välistä *multikollineaarisuutta*. Multikollineaarisuudella tarkoitetaan tilannetta, jossa selittävät muuttujat korreloivat liiaksi keskenään. Tämä tarkoittaisi sitä, että sama vaihtelu tulisi selittäjäksi malliin useaan kertaan. Multikollineaarisuuden testaaminen tapahtuu *Tolerance* ja *VIF*-arvoja (*Variation Inflation Factor*) tulkitsemalla. Jokivuoren ja Hietalan (2007) mukaan *Tolerance*- ja *VIF*-indeksit eivät saisi ylittää raja-arvoina pidettyjä lukumääreitä. *Tolerance*-testin kohdalla indeksin arvon tulisi olla suurempi kuin 0,2 ja *VIF*-indeksin kohdalla pienempi kuin testauksen raja-arvona pidetty 4. Mikäli arvot lähenevät raja-arvoja, selittävät muuttujat korreloivat liiaksi keskenään ja tällaisten muuttujien mukanaoloa mallissa on syytä pohtia. (Jokivuori & Hietala 2007, 50–51.)

Multikollineaarisuutta testaavien *VIF*- ja *Tolerance*-testien jälkeen logistiseen regressioanalyysiin analyysiin valitut muuttujat osoittautuivat riittävän itsenäisiksi tekijöiksi malliin sisällytettäväksi. Pienimmät *Tolerance*-arvot (.450 ja .457) ja suurimmat *VIF*-arvot (2.190 ja 2.222) saivat asunnon sijaintia suhteessa oppilaitokseen ja kaupungin keskustaan mittaavat muuttujat²¹. Taulukossa 2 on esitetty kuvaus logistiseen regressioanalyysiin sisällytettävistä muuttujista. Muuttujien yhteyteen on lisätty lyhyt muuttujakohtainen kuvaus sekä mallissa vertailuarvoina toimivat muuttujakohtaiset luokat. Lisäksi taulukosta käyvät ilmi osajoukkojen koot sekä suhteelliset osuudet. Malliin sisällytettävien jatkuvien muuttujien tapauksessa taulukossa on esitetty myös muuttujakohtaisia sijainti- ja hajontalukuja.

esitetyn muotoilun valossa suunnattu niille opiskelijoille, joiden korkeakouluyksiköt sijaitsevat Tampereella. Olettavasti näin toimittaessa on pyritty saamaan vastauksia ensisijaisesti Tampereella tai lähikunnissa asuvilta opiskelijoilta. Vastausten vaihteluväli on kuitenkin huomattava, eivätkä ne soveltuisi muuttujien alkuperäisessä muodossaan regressioanalyysissä käytettäväksi. Molemmat muuttujat alittivat alkuperäisessä muodossaan *Tolerance*-testin rajana pidetyn arvon (0,2), ollen lähellä 0,05 (.049–.050) ja ylittivät moninkertaisesti *VIF*-testin rajaksi asetetun arvon (4), saadessaan arvot 20,170 ja 20,436. Myös muuttujien välinen keskinäinen korrelaatiokerroin on lähellä yhtä (.962). Tällöin voidaan todeta, että muuttujien välinen riippuvuus alkaa olla hyvin lähellä täydellistä positiivista lineaarista riippuvuutta.

21 Multikollineaarisuuden testauksen tuloksista yksityiskohtaisemmin ks. tämän tutkielman liiteosa, liitetaulukot 8 ja 9.

Taulukko 2. Kuvauksia tietoja logistiseen regressioanalyysiin sisällytettävistä muuttujista

Muuttuja	Kuvaus	N	%	Md	Ka	SD
<i>Asumistyytyväisyys</i>						
k16_dummy	<i>Onko tyytyväinen/tyyttymätön nykyiseen asumistilanteeseen</i>	2 658				
	0 = on tyyttymätön	320	12 %			
	1 = on tyytyväinen	2 360	88 %			
<i>Nykyinen asumistilanne</i>						
k1_asumus_nro	<i>Asunnon hallintasuhte/ asumus</i>					
Yksityinen vuokranantaja	<i>Vertailuarvo</i>	1 131	42 %			
Opiskelija-asunto		938	35 %			
Omistusasunto		501	19 %			
Muu		105	4 %			
k3_asuja	<i>Asumismuoto</i>					
Yksin	<i>Vertailuarvo</i>	920	35 %			
Soluasunnossa		219	8 %			
Yhdessä puoliso tai elämäkumppanin kanssa		1 283	48 %			
"Kimppekämpässä"		234	9 %			
k5_huonemäärä	<i>Asunnon huoneistotyyppi</i>					
1 huone	<i>Vertailuarvo</i>	698	26 %			
2 huonetta		1 178	44 %			
3 huonetta		511	19 %			
4 huonetta		158	6 %			
5 huonetta tai enemmän		129	5 %			
<i>Sosio-demografiset tekijät</i>						
ikä	<i>Vastaajan ikä</i>	2 621		24	25,9	
k36_rahaa	<i>Käytettävissä olevat tulot EUR /kk</i>	2505		600	800,65	621,52
k34_elämäntilanne_lkt3	<i>Opiskelun päätoimisuus</i>					
Päätoiminen opiskelija	<i>Vertailuarvo</i>	2 188	82 %			
Sivutoiminen opiskelija		378	14 %			
Muu (luokka muu ja perhevapaalla olevat)		69	3 %			
k7_dummy_on_lapsi	<i>Vastaajalla on lapsi(a)</i>					
	0 = ei lapsia	1 918	87 %			
	1 = on lapsi(a)	295	13 %			
k41_äidin_ammatti_lkt4	<i>Perhetausta</i>					
johto- ja asiantuntijat (ISCO1-3)		484	18 %			
toimisto- ja palvelutyöntekijät (ISCO 4-5)		1449	54 %			
koulutetut suorittavan työn tekijät (ISCO 6-8)		137	5 %			
muut työntekijät (ISCO 9)	<i>Vertailuarvo</i>	412	15 %			
<i>Asunnon sijainti</i>						
k13a_ettäisyys_oppilaitokseen	<i>Asunnon etäisyys oppilaitoksesta</i>	2 360		2	4,51	6,21
k13b_ettäisyys_keskustaan	<i>Asunnon etäisyys keskustasta</i>	2 327		4	5,88	5,94

5.4 Logistisen regressioanalyysin tulokset

Tässä luvussa tarkastelen logistisen regressioanalyysin tuloksia, eli taustamuuttujien kykyä ennustaa tutkimuksen kohteena olevaa asumistyytyväisyyttä. Asumistyytyväisyyttä selittävät muuttujat on sisällytetty logistiseen regressioanalyysiin *askeltavasti*. Logistinen regressioanalyysi on näin ollen toteutettu siten, että ensimmäiseksi tarkastelen nykyisen asumistilanteen vaikutusta asumistyytyväisyyteen²² (malli 1). Seuraavaksi malliin lisätään aiempien asumistilannetta kuvaavien muuttujien lisäksi opiskelijan sosio-demografista asemaa ilmentäviä taustamuuttujia²³ (malli 2) ja viimeisenä malliin lisätään opiskelijaspesifeiksi luonnehditut asunnon sijaintia suhteessa oppilaitokseen ja kaupungin keskustaan ilmaisevat muuttujat²⁴ (malli 3).

Kaikkien kolmen mallin osalta mallin ja aineiston yhteensoveltuvuutta ilmaisevan *Hosmerin ja Lemeshowin* -testin p-arvot ovat suurempia kuin testin raja-arvona pidetty .05, mikä tarkoittaa sitä että mallit soveltuvat riittävän hyvin tutkittavaan aineistoon. Pienimmillään testin tulos on mallin yksi kohdalla (.124) ja suurimmillaan mallin kolme tapauksessa, jossa kaikki selittävät muuttujat ovat mallissa mukana (.718)²⁵. Logistisessa regressioanalyysissä on kaikkiaan mukana 1 648 eli 61,5 prosenttia aineiston tapauksista. Logistisen regressioanalyysin tulokset on esitelty taulukossa 3.

Logistisessa regressioanalyysissä ei ole mahdollista laskea mallin täsmällistä selitysastetta. Likimääräinen selitysaste saadaan tarkastelemalla *Cox & Snell R square* ja *Nagelkerke R square* testien tuloksia. (Hietala & Jokivuori 2007, 67.) Logistisen regressiomallin selitysaste jää malliin sisällytettävien taustamuuttujien kohdalla pieneksi, sillä ne kykenevät selittämään parhaimmillaankin ainoastaan vain noin 5–10 % selitettävän asumistyytyväisyysmuuttujan vaihtelusta. *Wald* -testisuureella puolestaan arvioidaan selittävien muuttujien toimivuutta ja se toimii menetelmässä tilastollisen päättelyn ehtona. Mikäli Waldin testisuure on tilastollisesti merkitsevä, on kyseinen muuttaja sellainen, joka lisää mallin kykyä ennustaa havainnot oikeisiin selitettävän muuttujan luokkiin. (emt., 71.) Logistisen regressioanalyysin kannalta keskeisin tieto liittyy

22 Malliin sisällytettävät muuttujat ovat asunnon hallintasuhteen/ asumusta kuvaava muuttuja (k1_asumus-nro), asumismuotoa kuvaavat muuttujat (k3_asujia) sekä asunnon huoneistotyyppiä kuvaava muuttuja (k5_huonemäärä).

23 Sosiodemografiset taustamuuttujat ovat opiskelijan ikä (ikä), käytettävissä olevat kuukausittaiset tulot (k36_rahaa), opiskelun päätoimisuus (k34_elämäntilanne), perheellisyys (k7_dummy_on_lapsi) sekä perhetaustaa kuvaava muuttuja (k41_äidin_ammatti_lkt4).

24 Asunnon sijaintia kuvaavat muuttujat ovat asunnon etäisyys oppilaitokseen (k13a_etäisyys_oppilaitokseen) ja asunnon etäisyys kaupungin keskustaan (k13b_etäisyys_keskustaan)

25 Ks. tarkemmin liitteet 5.

vetosuhdetta ilmaiseviin $Exp(B)$ -riskilukuihin, jotka voidaan ymmärtää vetosuhteina. Vetosuhteiden tulkinta tapahtuu siten, että *vertailuarvona* oleva muuttujan luokka saa arvon 1, jolloin tätä pienemmät kertoimet tarkoittavat sitä että muuttujan arvon kasvaminen pienentää vetosuhdetta ja tätä suuremmat kertoimet tarkoittavat, että muuttujan arvon kasvaessa myös vetosuhte kasvaa. Vertailuarvona toimivan selittävän muuttujan luokkaa ilmaisee taulukossa arvo 1. Lisäksi taulukosta ilmenevät Waldin testisuureiden tilastolliset merkitsevyytasot. Vetosuhteiden yhteydessä on ilmoitettu myös tutkittaville muuttujille 95 prosentin luottamusväli (*confidence interval*) (*CI 95 %*), joka ilmaisee mille välille todellisen perusjoukon tunnusluvun arvot 95 prosentin todennäköisyydellä sijoittuvat. (KvantMOTV – Logistinen regressioanalyysi.)

Logistisen regressionanalyysin ensimmäisessä vaiheessa, jossa tarkastelun kohteena ovat nykyistä asumistilannetta kuvaavat taustamuuttujat muita paremmin asumistyytyväisyyttä ennustava nykyistä asumistilannetta kuvaavien taustamuuttujien osalta asunnon hallintasuhteen muodoista *omistusasuminen* (*OR 3.226*) ja *opiskelija-asuminen* (*OR 1.719*) jotka ennustavat suhteellisesti ottaen suurempaa riskiä kokea asumistyytyväisyyttä verrattuna yksityisen vuokranantajan asunnoissa asuviin opiskelijoihin. Asunnon huoneistotyyppien kohdalla vaikuttaa siltä että asunnon huoneluvun kasvaessa, myös asumistyytyväisyys kasvaa. *Kolmioissa* asuvien vetosuhte asumistyytyväisyyden kokemiselle on lähes kolminkertainen (*OR 2.820*) ja *kaksioissa* asuvilla lähes kaksinkertainen (*OR 1.807*) verrattuna yksiöissä asuviin.

Asumismuotojen osalta *soluasunnossa asuminen* puolestaan ennustaa selvästi ja tilastollisesti erittäin merkitsevästi vähäisempää tyytyväisyyttä nykyiseen asumistilanteeseen (*OR .162*) verrattuna yksinasuviin opiskelijoihin. Ensivaiheessa malliin sisällytettyjen nykyistä asumistilannetta kuvaavien taustamuuttujien kyky selittää asumistyytyväisyyttä säilyy tilastollisesti merkitseväenä myös askeltavasti toteutetun logistisen regressiomallin seuraavissa vaiheissa, kun malliin lisätään sosiodemografiset ja asunnon sijaintia kuvaavat taustamuuttujat. Huoneistotyyppien osalta myös neljä huonetta käsittävissä huoneistoissa asuvilla on mallin myöhemmissä vaiheissa tilastollisesti melkein merkitsevästi suhteellisesti suurempi riski kokea asumistyytyväisyyttä verrattuna yksiöissä asuviin (*OR 2.743* sekä *OR 2.982*).

Lisättäessä logistiseen regressiomalliin nykyistä asumistilannetta kuvaavien muuttujien rinnalle sosio-demografisia muuttujia, tilastollisesti merkitsevästi asumistyytyväisyyttä ennustavat

opiskelijan perhetaustaa kuvaavan äidin ammatillisista asemista johto- ja asiantuntijatehtävät. Tähän ryhmään perhetaustansa osalta kuuluvilla opiskelijoilla on lähes kaksinkertainen suhteellinen riski (*OR 1.740*) kokea asumistyytyväisyyttä verrattuna perhetaustaltaan luokkaan muut työntekijät kuuluviin verrattuna. Perheellisten opiskelijoiden kohdalla malli puolestaan ennakoii lapsettomiin opiskelijoihin verrattuna vähäisempää asumistyytyväisyyttä (*OR .419*). Opiskelijan perhetaustaa ja perheellisyyttä kuvaavien muuttujien yhteydet asumistyytyväisyyteen säilyvät tilastollisesti melkein merkitsevinä myös mallin viimeisessä vaiheessa, kun mallissa ovat mukana kaikki asumistyytyväisyyttä ennustavat taustamuuttujat.

Mallin viimeisessä vaiheessa, kaikkein asumistyytyväisyyttä ennustavien taustamuuttujien ollessa mukana regressiomallissa, voidaan asunnon sijaintiin liittyvien asumispreferenssien osalta todeta, että etäisyyden kasvaessa oppilaitokseen, myös asumistyytyväisyys vähenee hienoisesti (*OR .949*). Malliin sisällytettävistä muuttujista *korkeakouluopiskelijoiden ikä, käytettävissä olevat kuukausittaiset tulot, opiskelun päätoimisuus, sekä asunnon sijainti suhteessa kaupungin keskusta*an eivät Waldin testisuuren osalta muodostuneet tilastollisesti merkitsevästi asumistyytyväisyyttä ennustaviksi tekijöiksi. (Taulukko 3.)

Taulukko 3. Selittävien muuttujien yhteydet asumistyytyväisyyteen. Logistinen regressioanalyysi 1 = on tyytyväinen, 0 = on tyytymätön.

	Malli 1				Malli 2				Malli 3			
	Sig.	Exp(B)	CI 95 %		Sig.	Exp(B)	CI 95 %		Sig.	Exp(B)	CI 95 %	
			Alempi	Ylempi			Alempi	Ylempi			Alempi	Ylempi
Asunnon hallintasuhde/ asumus												
Yksityinen vuokranantaja (ref.) (1)												
Opiskelija-asunto	,006	1,719 **	1,166	2,534	,002	1,838 **	1,241	2,722	,013	1,692 *	1,119	2,559
Omistusasunto	,002	3,226 **	1,538	6,764	,003	3,225 **	1,487	6,997	,001	3,855 **	1,709	8,695
Muu	,957	1,026	,409	2,575	,825	1,111	,438	2,813	,609	1,285	,492	3,358
Asumismuoto												
Yksin (ref.) (1)												
Soluasunnossa	,000	,162 ***	,083	,316	,000	,152 ***	,076	,302	,000	,145 ***	,073	,289
Yhdessä puolisoasi tai elämänkumppanisi kanssa	,511	,840	,499	1,414	,676	,894	,528	1,513	,757	,921	,545	1,555
"Kimppakämpässä"	,121	,565	,274	1,164	,112	,550	,263	1,150	,093	,531	,253	1,112
Asunnon huoneistotyyppi												
1 huone (ref.) (1)												
2 huonetta	,023	1,807 *	1,086	3,006	,023	1,817 *	1,087	3,040	,016	1,877 *	1,122	3,140
3 huonetta	,002	2,820 **	1,445	5,503	,001	3,267 **	1,626	6,566	,001	3,376 **	1,672	6,817
4 huonetta	,076	2,282	,919	5,671	,035	2,743 *	1,071	7,022	,024	2,982 *	1,158	7,679
5 huonetta tai enemmän	,413	1,688	,481	5,915	,377	1,801	,489	6,631	,181	2,566	,645	10,211
Ikä					,751	,993	,947	1,040	,751	,993	,947	1,040
Käytettävissä olevat tulot EUR/kk					,388	1,000	1,000	1,001	,371	1,000	1,000	1,001
Opiskelun päätoimisuus												
Päätoiminen opiskelija (ref.) (1)												
Sivutoiminen opiskelija					,145	1,809	,815	4,015	,124	1,886	,841	4,228
Muu (luokka muu ja perhevapaalla olevat)					,993	,995	,321	3,083	,987	,991	,318	3,089
Perheellisyys (ref. ei lapsia) (1)												
On lapsi(a)					,016	,419 *	,207	,849	,040	,474 *	,233	,965
Perhetausta (äidin ammatti)												
johto- ja asiantuntijat (ISCO1-3)					,039	1,781 *	1,029	3,082	,049	1,740 *	1,003	3,019
toimisto- ja palvelutyöntekijät (ISCO 4-5)					,216	1,301	,857	1,976	,239	1,286	,846	1,957
koulutetut suorittavan työn tekijät (ISCO 6-8)					,127	1,970	,825	4,703	,104	2,065	,861	4,952
muut työntekijät (ISCO 9) (ref.) (1)												
Asunnon etäisyys oppilaitokseen									,021	,949 *	,908	,992
Asunnon etäisyys keskustaan									,538	1,014	,970	1,060
Constant	,000	5,285			,026	3,950			,017	4,414		
Nagelkerke R²		,072				,092				,099		
-2 Log Likelihood		1055,979				1039,444				1033,073		
N		1 648										

*** p<0,001; ** p<0,01; * p<0,05

6. Pohdinta

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on ollut tarkastella eroa Tampereen korkeakouluissa opiskelevien toteutuneiden ja tavoiteltujen asumistilanteiden välillä. Tutkimusaineistona on vuonna 2011, 2 680 havaintoyksikön laajuinen, Tampereen korkeakouluissa opiskelevilta kerätty survey-aineisto, jonka analysointi on toteutettu kvantitatiivisin tutkimusmenetelmin.

Jälki- tai myöhäismodernien yhteiskuntien asumista ohjaavana trendinä on pidetty asumispreferenssien erilaistumista, jonka on nähty olevan seurausta elämäntapojen ja -tyylien erilaistumisesta. Korkeakouluopiskelijoiden toteutuneiden ja tavoiteltujen asumistilanteiden välistä eroa on tässä tutkimuksessa tarkasteltu *asumistyytyväisyyden* avulla, jonka voidaan ajatella ilmentävän eroa toteutuneiden ja tavoiteltujen asumistilanteiden välillä. Asumistyytyväisyyden voidaan ajatella olevan asumispreferenssien tapaan yhteydessä yksilöllisiin tekijöihin, kuten elämänvaiheeseen, sosiaaliseen ja kulttuuriseen taustaan, taloudelliseen tilanteeseen sekä jossain määrin myös asumuksen tyylillisiin ominaispiirteisiin.

Tutkimuksen teoreettisena viitekehyksenä olen käyttänyt David Claphamin (2002; 2005) asumistutkimuksen käyttötarkoituksiin kehittämää asumispolun käsitettä, joka rakentuu asumistutkimuksessa laajasti hyödynnetylle asumisuran käsitteelle, mutta jonka voidaan ajatella olevan asumisuraan verrattuna lähtökohdiltaan tätä interpretivisempi. Claphamin mukaan jokaisen henkilökohtaisesti elämänkaarensa aikana kulkema asumispolku on luonteeltaan lähtökohtaisesti yksilöllinen, sillä se on yhteiskunnallisten ja kulttuuristen olosuhteiden lisäksi sekä henkilökohtaisten kykyjen että valintojen muovaama. Yksilöllisistä lähtökohdista huolimatta, asumispolut voivat noudattaa sekä muodostaa yleisempiä esimerkiksi ryhmäkohtaisesti jaettuja asumispolkuja. Asumispolun voi näin ajatella soveltuvan käytettäväksi myös yleisempien ja jaettujen ryhmäkohtaisten asumistarpeiden arvioimisessa.

Tutkimusaihetta on lähestytty analyysin ensivaiheessa kuvaamalla tutkimusaineiston avulla korkeakouluopiskelijoiden nykyistä paikallista asumistilannetta. Asumistyytyväisyyteen yhteydessä olevia tekijöitä on lisäksi nykyisen asumistilanteen osalta tässä tutkimuksessa tarkasteltu ristiintaulukointien avulla. Tutkimuksen viimeisessä analyysivaiheessa asumistyytyväisyyttä on

tarkasteltu logistisen regressioanalyysin avulla, joka on menetelmänä mahdollistanut useiden taustatekijöiden samanaikaisen tarkastelemisen sekä näiden taustatekijöiden vakioimisen suhteessa toisiinsa. Tällöin on ollut mahdollista eritellä selkeimmin korkeakouluopiskelijoiden asumistyytyväisyyteen yhteydessä olevia taustatekijöitä.

Korkeakouluopiskelijat ovat asumistilanteidensa osalta heterogeeninen ryhmä. Näin voidaan todeta siitä huolimatta, että jotkin asumismuodot vaikuttavat olevan myös tässä tutkielmassa käytetyn aineiston valossa toisia asumistilanteita tyypillisempiä ja kuvaavan opiskeluaikaista asumista toisia asumistilanteita paremmin. Kaikkein tyypillisintä Tampereen korkeakouluissa opiskelevien tapauksessa on asuminen yksityiseltä vuokranantajalta vuokratusta asunnossa; näin asuu hieman useampi kuin neljä opiskelijaa kymmenestä (42 %). Opiskelija-asunnoissa asuu noin reilu kolmannes aineiston opiskelijoista (35 %) ja omistusasunnossa hieman vajaa viidennes opiskelijoista (19 %). Lisäksi tarkemmin määrittelemättömällä tavalla opiskelijoista asuu noin neljä prosenttia.

Asumismuodon osalta kaikkein tyypillisintä aineiston valossa on asua yhdessä puolison tai elämänkumppanin kanssa; näin asuu hieman harvempi kuin puolet opiskelijoista (48 %). Seuraavaksi yleisintä on yksin asuminen²⁶; näin opiskelijoista asuu hieman reilu kolmannes (35 %). Kimppekämpässä ja soluasunnoissa asuvien opiskelijoiden suhteelliset osuudet ovat lähellä kymmentä prosenttia (8–9 %). Huoneistojen osalta opiskelijat suosivat pieniä huoneistoja; kaksioiden osuus huoneistoista on noin 44 prosenttia, yksiöiden reilu neljännes (26 %), kolmioiden noin viidennes (19 %) ja viisi huonetta tai huoneluvultaan tätä suurempien asuntojen osuus noin viisi prosenttia. Opiskelijoiden toteutuneiden asumistilanteiden voidaan katsoa olevan melko hyvin linjassa aiempien opiskelijoiden asumista käsittelevien tutkimustulosten kanssa, ja opiskelijoiden asumistilanteen voidaan katsoa poikkeavan näin ollen yleisestä asumistilanteesta.

Toisena tutkielman tuloksena voidaan pitää korkeakouluopiskelijoiden ilmaisemaa korkeaa asumistyytyväisyyttä. Tämän tuloksen esittämisen yhteydessä on syytä palauttaa mieleen tyytyväisyyteen yleisesti liittyvät käsitteelliset ja empiirisemmät ongelmat. On kuitenkin mielenkiintoista, että vaikka useimmat korkeakouluopiskelijat poikkeavat yleisestä asumistasosta, ilmaisevat he korkeaa tyytyväisyyttä nykyistä asumistilannettaan kohtaan. Voidaan ajatella, että

²⁶ Yksinasujien tapauksessa on syytä pitää mielessä, että toisin kuin tässä tutkielmassa käyttämässäni luokittelussa, on esimerkiksi Opetus- ja kulttuuriministeriön toimittamissa opiskelijatutkimus-sarjan julkaisuissa soluasujat rinnastettu yksinasujiin.

opiskeleminen elämänvaiheena ja sen erityispiirteet vaikuttavat siihen, mitkä asiat asumisessa muodostuvat tärkeiksi, eikä opiskelijoiden asumistilanteen vertaaminen asumisessa yleisemmin vallitsevaan asumistasoon välttämättä muodosta sille kaikilta osin parasta mahdollista vertailukohtaa. Lisäksi, kuten olen pyrkinyt tuomaan esille, on asumistyytyväisyys riippuvainen monenlaisista tekijöistä. Asumistyytyvääisyyttä ennustavina tekijöinä olen tutkielmassani tarkastellut opiskelijoiden asumistilannetta kuvaavien muuttujien lisäksi opiskelijoiden sosiodemografista asemaa kuvaavia muuttujia sekä opiskelijaspesifeiksi luonnehdittuja asunnon sijaintia suhteessa oppilaitokseen ja kaupungin keskusta-alueen kuvaavia muuttujia.

Nykyistä asumistilannetta kuvaavien muuttujien yhteys asumistyytyväisyyteen

Opiskelijoiden on ajateltu muuttuneen aiempaa vaativimmiksi asumisvalinnoissaan, ja voidaan ajatella että yksityinen vuokranantajasektori kykenisi vastaamaan paremmin kasvaneeseen vaatimustasoon ja mahdollistavan sosiaalisesti tuotettuihin opiskelija-asuntoihin verrattuna myös sijainniltaan vaihtelevampia asumisratkaisuja. Tämän tutkielman tulosten perusteella voidaan kuitenkin todeta, että niin omistusasunnossa asuminen kuin opiskelija-asunnossa asuminen on yhteydessä korkeampaan asumistyytyväisyyteen yksityisen vuokranantajasektorin asunnoissa asumiseen verrattuna. Kuten usein asumistyytyvääisyyttä tutkittaessa, myös tässä tutkielmassa omistusasuminen on voimakkaimmin asumistyytyvääisyyttä ennustava yksittäinen tekijä. Huolimatta tästä seikasta, on tulosten merkitystä pohdittaessa kuitenkin kiinnostavampaa kiinnittää huomiota yksityisen vuokranantajasektorin ja opiskelija-asunnoissa asuvien opiskelijoiden väliseen eroon asumistyytyväisyydessä.

Opiskelija-asunnoissa asuminen ei välttämättä täytä kaikkia opiskelija-aikaisessa asumisessa tavoiteltuja kriteerejä. Kuitenkin, kuten myös Eikemo ja Thomsen esittävät (2010), yhdistyneenä opiskelija-asunnoissa asumisessa myös paljon korkeakouluopiskelijoiden näkökulmasta toivottavia puolia, joita ovat yksityiseen vuokranantajasektoriin verrattuna esimerkiksi turvatumpi asema vuokralaisena ja opiskelija-asuntojen laadullisesti riittävä taso, jonka toteutumisesta ei ole samalla tavoin takeita aina yksityisen vuokranantajasektorin tarjoamissa asunnoissa. Tämän tuloksen yhteydessä on tuotava, esille aiemmin samaa aineistoa hyödyntämällä saatuja tuloksia, joiden mukaan yli kaksi kolmesta Tampereen korkeakouluissa opiskelevasta ilmaisee pitävänsä toivottavana mahdollisuutta opiskelija-asunnossa asumiseen (Partanen 2014, 56). Täten arvioituna Tampereen

korkeakouluissa opiskelevista huomattavasti useampi toivoisi asuvansa opiskelija-asunnoissa kuin tosiasiallisesti asuu.

Toisaalta nykyisen asumistilanteen vaikutusta asumistyytyväisyyteen tarkasteltaessa voidaan todeta, että asumismuotojen osalta soluasunnossa asuminen on yhteydessä yksinasujia vähäisempään asumistyytyväisyyteen. Lisäksi huoneluvultaan yksiöitä tilavammissa asunnoissa asuminen on pääsääntöisesti yhteydessä yksiöissä asumista suurempaan asumistyytyväisyyteen. Asunnon huoneluku on yhteydessä luultavasti myös asunnon hallintasuhteeseen, jolloin omistusasunnot ovat opiskelijoiden suosimia vuokra-asuntoja tilavampia. Tästä seikasta huolimatta on mahdollista ajatella, että opiskelijoiden asumiselleen asettamat vaatimukset ovat jossain määrin kasvaneet. Eikemo & Thomsen (2010) ehdottavat, että opiskelijoiden asumiselleen asettamat kasvaneet voinevat kertoa jossain määrin yleisesti kasvaneesta asumistasosta, johon opiskelijat ovat tottuneet lapsuuden kodissa asuessaan (Eikemo & Thomsen 2010, 278).

Sosiodemografisten muuttajien yhteys asumistyytyväisyyteen

Sosiodemografisten tekijöiden osalta sekä perheellisyys että osin opiskelijan perhetausta ovat yhteydessä asumistyytyväisyyteen. Eräiden arvioiden mukaan keskusta-alueella asuminen on muodostunut aiempaa houkuttelevammaksi vaihtoehdoksi myös joidenkin lapsiperheiden näkökulmasta (Karsten 2003). Tämän tutkielman tulosten valossa perheellisyys ennakoii kuitenkin vähäisempää asumistyytyväisyyttä verrattuna sellaisiin opiskelijoihin, joilla ei ole lapsia. Tällaista tulosta selitettäessä voidaan ajatella, että asumispreferenssit ovat yhteydessä elämänvaiheittaisiin tekijöihin, jolloin vanhemmuus johtaa asumispreferenssien uudelleen arvioimiseen esimerkiksi kasvaneen tilantarpeen vuoksi. Taustalla vaikuttanevat myös esimerkiksi käsitykset siitä millaiset mahdollisuudet kaupunkiympäristö suo kasvattaa lapsia. Kiinnostava jatkotutkimuksen paikka saattaisikin olla, millä tavoin opiskelijoiden kohdalla vanhemmaksi tuleminen on yhteydessä kaupunkimaista asumista koskeviin asenteisiin.

Opiskelijoiden perhetaustan vaikutus puolestaan antaa tukea ajatukselle, jonka mukaan opiskelija-aikaisia asumisratkaisuja ei voi täysin pitää itsenäisinä, vaan opiskelijuuteen siirtymävaiheena kuuluu pikemminkin vain osittainen itsenäisyys ja riippumattomuus (Christie ym. 2002). Perhetaustan vaikutus opiskelijoiden asumiseen on pääasiassa mielletty mahdollisuuksiksi avustaa opiskelevaa

lasta taloudellisesti. Täten, sikäli kun vanhempien ammattiaseman ajatellaan olevan yhteydessä myös tulotasoon, on luonnollisesti vanhemmilla joiden tulotaso on korkeahko, mahdollisuus taloudellisesti jakaa riskejä ja tukea korkeakoulututkintoa opiskelevaa lastaan enemmän kuin sellaisten vanhempien, joiden taloudellinen tilanne ei ole yhtä hyvä. Kysymys perhetaustan vaikutuksesta asumistyytyväisyyteen lienee kuitenkin rahallisia resurssien siirtoja laajempi ja monisyisempi. Kuten Henretta (1987) esittää, perheissä tapahtuvalla sosiaalistumisella on vaikutusta myös nuorten asumista koskeviin asenteisiin, preferensseihin ja toimintatapoihin (Henretta 1987, 131).

Sosiodemografisten tekijöiden osalta opiskelijoiden ikä, opiskelun päätoimisuus tai tulot eivät ole yhteydessä asumistyytyväisyyteen. Vanhemmat opiskelijat eivät siis näyttäyty tekemässäni tarkastelussa nuorempia opiskelijoita tyytyväisempinä asumistilanteeseensa. Iän osalta voidaan aiempia korkeaopiskelijoiden asumista käsitteleviä tutkimustuloksia kommentoida todeten, etteivät tämän tutkimuksen tulokset tue esimerkiksi Christie ym. (2002) esittämää ajatusta, jonka mukaan opiskelija-aikaisen asumisen laadun paraneminen ja asumistyytyväisyyden lisääntyminen olisi selvästi opiskelija-aikaisen asuntomarkkinoilla karttuvan kokemuksen ja oppimisen tulosta. Tutkimustulosten eroissa lienee kuitenkin kyse paljolti myös tutkimusmetodologisista eroista sekä eurooppalaisten yhteiskuntien eroavaisuuksista järjestää korkeakouluopiskelijoiden asumista. Tulojen ja työmarkkina-aseman osalta voidaan ajatella, että kuten Clapham (2002; 2005) esittää, eivät taloustieteelliset lähtöoletukset välttämättä aina tarjoa kaikissa tilanteissa parasta mahdollista tapaa arvioida esimerkiksi asumisen laatua, saati asumisen subjektiivisempia ulottuvuuksia. On mahdollista ajatella, että asumistyytyväisyydessä on kyse paljolti subjektiivisesta kokemuksesta ja opiskelijat ovat taipuvaisia sopeutumaan vallitsevaan asumistilanteeseensa, esimerkiksi arvioimalla uudelleen asumispreferenssejään vallitsevan asumistilanteensa mukaisiksi.

Asunnon sijainnin yhteys asumistyytyväisyyteen

Opiskelijaspesifeiksi luonnehdittujen asunnon sijaintiin liittyvien asumispreferenssien osalta asunnon etäisyydellä oppilaitokseen on yhteys asumistyytyväisyyteen. Tämän tutkielman tuloksia tulkittaessa voidaan siis todeta, että asunnon etäisyyden suhteessa oppilaitokseen kasvaessa asumistyytyväisyys hienoisesti vähenee. Tulos on samansuuntainen aiempaan opiskelijoiden asumista käsittelevään tutkimukseen nähden. Toisaalta ilmiöiden välinen yhteys ei voimakkuudeltaan vastaa täysin ennakkooletuksiani. Asunnon sijainnilla suhteessa kaupungin keskustaan puolestaan ei ole yhteyttä

asumistyytyväisyyteen. Tilannetta selittänee parhaiten oppilaitosten paikallinen sijainti ja opiskelijaväestön jakautuminen kaupungin sisällä. Tampereen korkeakouluopiskelijoille asunnon keskustamaista sijaintia tärkeämmäksi muodostuu oppilaitoksen läheisyys.

Sosiaalisen asuntotuotannon supistuminen heijastuu usein etenkin asuntomarkkinoille astuvien korkeakouluopiskelijoiden ja muiden itsenäistyvien nuorten kannalta kohtuuhintaisten ja sijainniltaan keskeisten vuokra-asuntojen saatavuuteen liittyvinä ongelmina. Korkeakouluopiskelijoille suunnattujen asuntopoliittisten toimien onnistumista arvioitaessa voidaan tutkimustuloksiin perustaen ajatella, että opiskelijoille kohdennetut opiskelija-asunnot paikkaavat tätä puutetta, vastaamalla myös paikallisesti monessa tapauksessa yksityisen vuokrasektorin asuntoja paremmin opiskelijoiden asumistarpeisiin. Opiskelijoille kohdennetun sosiaalisen asuntotuotannon avulla lienee mahdollista turvata yleiseen vuokratasoon nähden kohtuuhintaisten ja riittävän laadukkaiden vuokra-asuntojen saatavuus yksityisiä vuokramarkkinoita paremmin. Kohtuuhintaisten opiskelija-asuntojen tuotannolle on olemassa tätä kautta katsottuna tarve jatkossakin. Toisaalta opiskelijoiden heterogeenisyys ja elämäntilanteiden vaihtelevuus tulisi kuitenkin kyetä huomioimaan opiskelija-asumista suunniteltaessa.

Tutkielman vahvuudet ja rajoitukset

Tutkimuksen yhteydessä on syytä pohtia sellaisia tekijöitä, jotka voivat vähentää siinä esitettyjen tulosten yleistettävyyttä ja luotettavuutta. Tulosten yleistettävyyden kannalta kaikkein suurimmat rajoitukset liittyvät aineiston keruumenetelmiin. Kuten tutkielman aineistoa käsittelevässä luvussa totesin, ei aineisto perustu tilastollisesti toteutettuun otantaan. Tästä syystä olenkin pyrkinyt arvioimaan aineiston edustavuutta vertaamalla aineiston pohjalta esitettyjä estimaatteja korkeakouluopiskelijoista tunnettuihin ominaisuuksiin. Toisaalta opiskelijaväestönosasta on saatavilla monenlaista tilastollista tietoa, joka mahdollistaa aineiston ominaisuuksien vertaamisen. Tästä johtuen tilanne ei tällöin liene yhtä ongelmallinen kuin piiloisempien yhteiskunnallisten ilmiöiden kohdalla, joissa perusjoukon ominaisuuksia kuvaava tieto on luonteeltaan huomattavasti rajallisempaa. Suurimmat vinoutumat aineistossa liittyvät suorittamani vertailun valossa naisopiskelijoiden yliedustukseen aineistossa.

Toiseksi, aineisto on luonteeltaan poikkileikkausaineisto ja se on kerätty loppukeväästä, jolloin asuntomarkkinoiden suhdannevaihtelua voidaan pitää yleensä otollisempana asuntoa etsivän kannalta. Tällä voi olla vaikutusta myös aineiston luonteeseen, sillä asuntojen saatavuuteen liittyvät ongelmat on opiskelijoiden kohdalla yleensä ajallisesti yhdistetty alkusyksyyn, jolloin opiskelupaikkakunnalle saapuvilla uusilla opiskelijoilla on joissain tapauksissa ollut vaikeuksia löytää sopivaa asuntoa. On siis periaatteessa mahdollista, että toisena ajankohtana kerätyssä aineistossa tulisivat esiin voimakkaampina esimerkiksi koko aineistonkeruulle aikoinaan alkusyksyksen antaneet sopivan asunnon löytämiseen liittyvät ongelmat.

Niin ikään on todettava, että tämä tutkielmassani hyödyntämäni kvantitatiivinen tutkimusaineisto on paljolti muotoillut sille esittämiäni tutkimuskysymyksiä, eikä sen perusteella ole mahdollista kuvata esimerkiksi kovin seikkaperäisesti vastaajien vaikuttimia tai heidän asumistilannettaan koskevia henkilökohtaisia käsityksiä. Nähdäkseni tätä kautta avautuu myös tarve tällaisia seikkoja tarkastelevalle laadulliselle tutkimukselle. Lisäksi, teoriakirjallisuuden ja aikaisemman tutkimuksen perusteella asumispreferenssit eivät rajaudu vain asuntoon, vaan ovat yhteydessä myös välitöntä asumusta laajemmin asuinalueisiin ja niiden ominaisuuksiin. Tutkielmassa hyödynnetyn aineiston avulla ei ole kuitenkaan mahdollista tutkia koeasetelmani mukaisesti esimerkiksi asuinalueen sosiaalisen laadun tai asuinalueen palvelujen kaltaisten tekijöiden yhteyttä asumistyytyväisyyteen. Asumispreferenssit ja asumistyytyväisyys ovat monenlaisten tekijöiden yhteen kietoutuma ja tekemäni tarkastelu ei lopulta kykene tavoittamaan kuin osan ilmiöön liittyvästä vaihtelusta. Edellä käsitellyistä seikoista huolimatta aineistoa voidaan pitää poikkeuksellisen laajana ja ainutlaatuisena korkeakouluopiskelijoiden paikallista asumistilannetta luotaavana empiirisenä kuvauksena.

6.1 Johtopäätökset

Tämän tutkielman tulosten perusteella voidaan todeta, että niin omistusasunnossa asuminen kuin opiskelija-asunnossa asuminen on yhteydessä korkeampaan asumistyytyväisyyteen yksityisen vuokranantajasektorin asunnoissa asumiseen verrattuna. Tulos on tältä osin samansuuntainen Eikemon ja Thomsenin (2010) tutkimustulosten kanssa. Asumismuotojen osalta soluasunnossa asuminen on yhteydessä yksinasujia vähäisempään asumistyytyväisyyteen, mikä tukee jossain määrin ajatuksia kasvaneesta vaatimustasosta. Aiempia korkeaopiskelijoiden asumista käsitteleviä tutkimustuloksia kommentoidessa voidaan lisäksi todeta, etteivät tämän tutkielman tulokset tue

suoraan Christie ym. (2002) esittämää ajatusta, jonka mukaan vanhemmat opiskelijat olisivat nuorempia opiskelijoita tyytyväisempiä asumistilanteeseensa. Opiskelijan perheellisyys ennakoi perheettömiä opiskelijoita vähäisempää asumistyytyväisyyttä. Myös perhetaustalla oli osin tilastollisesti merkitsevä yhteys asumistyytyväisyyteen. Lopuksi opiskelijaspesifeiksi luonnehdittujen asunnon sijaintiin liittyvien asumispreferenssien osalta asunnon etäisyys oppilaitokseen muodostui tilastollisesti merkitseväksi asumistyytyväisyyttä ennustavaksi tekijäksi ja tukee tältä osin aiempia käsityksiä korkeakouluopiskelijoiden asumispreferensseistä.

Lähteet:

Alastalo, Marja & Rita, Hannu & Töttö, Pertti (2008). *Voiko turkulaisten kirjoittamista artikkeleista yli 100 % olla kvantitatiivisia? Vetosuhteen (odds ratio) ja vedon (odds) tulkintaa*. Janus vol. 16 (1) 2008, 72–80.

Albertini, Marco & Kohli, Martin & Vogel, Claudia (2007). *Intergenerational Transfers in Time and Money in European Families – Common Patterns Different Regimes*. Journal of European Social Policy 2007; 17; 319–334.

Alho, Eeva & Esala, Lauri & Holappa, Veera & Lahtinen, Markus & Pakarinen, Sami (2013). *Alueellisten asuntomarkkinoiden kehitys vuoteen 2015*. PPT työpapereita 144.

Amerigo, Maria & Aragonés, Juan Ignacio (1997). *A Theoretical and Methodological Approach of the Study of Residential Satisfaction*. Journal of Environmental Psychology 17, 47–57.

Ateca-Amestoy, Esperanza & Vera-Toscano, Victoria (2008). *The Relevance of Social Interactions on Housing Satisfaction*. Social Indicators Research 86: 257–274

Bolt, Gideon & Van Kempen, Ronald (2002). *Moving Up or Moving Down? Housing Careers of Turks and Moroccans in Utrecht, the Netherlands*. Housing Studies, Vol. 17, No. 3, 401–422.

Carter, John (1998). *Postmodernity and the Fragmentation of Welfare*. London: Routledge.

Chatterton, Paul (1999). *University Students and City Centers – The Formation of Exclusive Geographies*. The Case of Bristol, UK. Geoforum, 30, 117–133.

Christie, Hazel & Munro, Moira & Rettig, Heidi (2002). *Accommodating Students*. Journal of Youth Studies, Vol. 5, No. 2, 2002.

Clapham, David (2002). *Housing Pathways: A Post Modern Analytical Framework*. Housing, Theory and Society 2002; 19; 57–68.

Clapham, David (2005). *The Meaning of Housing – A Pathways Approach*. Bristol: The Policy Press.

- Clark, William A.V & Deurloo, Marinus C & Dieleman, Frans M (2003). *Housing careers in the United States, 1968–93: Modelling the sequencing of housing states*. *Urban Studies*, 40(1), 143–160.
- Coles, Bob (1995). *Youth and Social Policy – Youth Citizenship and Young Careers*. London: UCL Press.
- Diaz-Serrano, Luis (2006). *Housing Satisfaction, Ownership and Housing Mobility – A Panel Data Analysis for Twelve EU Countries*. Discussion Paper No. 2318.
- Diaz-Serrano, Luis (2009). *Disentangling the Housing Satisfaction Puzzle – Does Homeownership really matter?* *Journal of Economic Psychology* 30. 745–755.
- Eikemo, Terje Andreas & Thomsen, Judith (2010). *Aspects of Student Housing Satisfaction – a Quantitative Study*. *Journal of Housing and the Built Environment* (2010) 25:273–293.
- Erikson, Robert & Uusitalo, Hannu (1987). *The Scandinavian Approach to Welfare Research*. Teoksessa: Robert Erikson & Erik Jørgen Hansen & Stein Ringen & Hannu Uusitalo (toim.) *The Scandinavian Model – Welfare States and Welfare Research*, 117–193.
- Eskola, Saija (2012). *Selvitys ARAn erityisryhmien asumisen investointirahoituksesta ja palveluasumisesta*. Ympäristöministeriön raportteja 21: 2012. Ympäristöministeriö: Helsinki.
- Esping-Andersen, Gøsta (1990). *The Three Worlds of Welfare Capitalism*. Cambridge: Polity Press.
- Ford, Janet & Rugg, Julie & Burrows, Roger (2002). *Conceptualising the Contemporary Role of Housing in the Transition to Adult Life in England*. *Urban Studies*, Vol. 39, No. 13, 2455–2467, 2002
- Frønes, Ivar & Brusdal, Ragnhild (2000). *På sporet av den nye tid*. Fagbokforlaget: Bergen.
- Furlong, Andy & Cartmel, Fred (1997). *Young People and Social Change – Individualization and Risk in Late Modernity*. Buckingham: Open University Press.
- Gangl, Markus & Müller, Walter (2003). *Transitions from School to Work in Europe – The Integration of Youth into EU Labour Markets*. Oxford: Oxford University Press.

Gibbons, Michael & Limoges, Camille & Nowotny, Helga (1994). *The New Production of Knowledge – The Dynamics of Science and Research in Contemporary Societies*. London: Sage.

Giddens, Anthony (1991). *Modernity and Self-identity in the Late Modern Age*. Cambridge. Polity Press

Giddens, Anthony (1994). *Beyond Left and Right – The Future of Radical Politics*. Stanford: Stanford University Press.

Hasu, Eija (2010). *Asumisen päätöksiä – järjellä vai tunteella?* Teoksessa: Anneli Juntto (toim.) *Asumisen arki ja unelmat – Suomalainen asuminen muutoksessa*. Gaudeamus: Helsinki

Heath, Sue & Kenyon, Liz (2001). *Single Young Professionals and Shared Household Living*. *Journal of Youth Studies*, Vol. 4, No. 1, 83–100, 2001

Henretta, John (1984). *Parental Status and Child's Home Ownership*. *American Sociological Review*, 49, pp. 131–140.

Helderman, Amanda & Mulder, Clara (2007). *Intergenerational Transmission of Homeownership – The Roles of Gifts and Continuities in Housing Market Characteristics*. *Urban Studies*, Vol. 44, No. 2, 231–247.

Hubbard, Phil (2008). *Regulating the social impacts of studentification – a Loughborough case study*. *Environment and Planning A* 2008, volume 40, 323–341.

Hämäläinen, Hans & Tanskanen, Antti (2010). *Perhesukupolvet ja taloudellinen auttaminen – Suurten ikäluokkien lapsilleen ja vanhemmilleen antama tuki*. *Janus* Vol. 18 (4) 2010, 374–386.

Jansen, Sylvia J.T. (2014). *Different Values, Different Housing? Can Underlying Value Orientations Predict Residential Preference and Choice?* *Housing, Theory and Society*, 31:3, 254–276

Jokivuori & Hietala (2007) *Määrällisiä tarinoita – Monimuuttujamenetelmien käyttö ja tulkinta*. WSOY: Helsinki.

Juntto, Anneli (1990). *Asuntokysymys Suomessa – Topeliuksesta tulopolitiikkaan*. Valtion painatuskeskus: Helsinki.

Juntto, Anneli (2002). *Itsenäistymisen hinta. Asuntopolitiikka ja nuorten asuminen 1960-luvulta 2000-luvulle*. Teoksessa: Heikki Silvennoinen (toim.) 2002. *Nuorisopolitiikka Suomessa 1960-luvulta 2000-luvulle*. Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 29. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 105–119.

Juntto, Anneli (2008). *Asumisen muutos ja tulevaisuus – Rakennetarkastelu*. Erilaistuva asuminen, osaprojekti I. Suomen ympäristö 33: 2008. Ympäristöministeriö: Helsinki.

Juntto Anneli (toim.) (2010). *Asumisen arki ja unelmat – Suomalainen asuminen muutoksessa*. Gaudeamus: Helsinki.

Karhu, Ulla-Mari (2005). *Opiskelija-asumisen nykytila*. Teoksessa: Lauri Korkeaaja & Samuli Lintula & Jouni Parkkonen (toim.) *Asumipoliittinen opas*. SYL-julkaisu 1/2005.

Karsten, Lia (2003). *Family Gentrifiers – Challenging the City as a Place Simultaneously to Build a Career and to Raise Children*. Urban Studies, Vol. 40, No. 12, 2573–2584, Nov 2003

Kauko, Tom & Kersloot, Jan (2004). *Measurement of Housing Preferences – a Comparison of Research Activity in the Netherlands and Finland*. Nordic Journal of Surveying and Real Estate Research Vol 1, 2004.

Kemeny, Jim (1992). *Housing and Social Theory*. London: Routledge.

Kilpeläinen, Päivi & Kostianen, Eeva & Laakso, Seppo (2015) *Toiveet ja todellisuus – Nuorten asuminen 2015*. SY Ympäristöministeriö.

King, Peter (2009). *Using theory or making theory – Can there be theories of housing?* Housing, Theory and Society, 26 (1), pp. 41–52.

Korkeaaja, Lauri & Lintula, Samuli & Parkkonen, Jouni (2005). *Asumispoliittinen opas*. SYL-julkaisu 1/2005.

Kortteinen, Matti (1982). *Lähiö – Tutkimus elämäntapojen muutoksesta*. Helsinki: Otava.

Kortteinen, Matti & Tuominen, Martti & Vaattovaara, Mari (2005). *Asumistoiveet, sosiaalinen epäjärjestys ja kaupunkisuunnittelu pääkaupunkiseudulla*. Yhteiskuntapolitiikka 70: 2.

- Kostiainen, Eeva & Laakso, Seppo (2012). *Vailla vakinaista asuntoa – Liikkuvuus asunnottomuuden ja asuntokannan välillä*. Kaupunkitutkimus TA Oy.
- Kyttä, Marketta & Pahkasalo, Katariina & Vaattovaara, Mari (2010). *Asuminen – eletty unelma*. Teoksessa: Anneli Junto (toim.) *Asumisen unelmat ja arki*. Gaudeamus: Helsinki
- Lapintie, Kimmo (2010) *Intohimon hämärä kohde – Mitä asukas haluaa?* Yhdyskuntasuunnittelu Vol. 48:2.
- Lesthaege, Ron J. (1995). *The Second Demographic Transition – Theory and Evidence*. Teoksessa: Karen Oppenheim Mason & An-Magrit Jensen (toim.) *Gender and Family – Change in Industrialized Countries*. Clarendon Press: Oxford, 17–63.
- Linden, Jarmo (2005). *Miten ARA-lainoitus toimii?* Teoksessa: Lauri Korkeaoja & Samuli Lintula & Jouni Parkkonen (toim.) *Asumipoliittinen opas*. SYL-julkaisu 1/2005.
- Lu, Max (1999). *Determinants of Residential Satisfaction – Ordered Logit vs. Regression Models*. Growth and Change. Vol. 30 (Spring 1999), pp. 247–287.
- Musterd, Sako & Van Kempen, Ronald (2007). *Trapped On a Springboard? – Housing Careers in Large Housing Estates in European Cities*. Journal of Urban Affairs. Volume 29: 3, 311–329.
- Myrskylä, Pekka (2012). *Hukassa – Keitä ovat syrjäytyneet nuoret?* EVA analyysi. No 19. Elinkeinoelämän Valtuuskunta: Helsinki.
- Nettleton, Sarah & Burrows, Roger (1998). *Individualisation processes and social policy – Insecurity, Reflexivity and Risk in the Restructuring of Contemporary British Health and Housing Policies*. Teoksessa: John Carter (toim.) *Postmodernity and the Fragmentation of Welfare*, s.153–167. London: Routledge.
- Nevala, Arto (2006). *Tasa-arvo etenee hitaasti? Yliopisto-opiskelijoiden sosiaalinen tausta 2000-luvun alun Suomessa*. Teoksessa: Timo Aarrevaara & Jatta Herranen (toim.) *Mikä meitä ohjaa? – Artikkelikokoelma Jyväskylässä 5.–6.9.2005 järjestetystä korkeakoulutuksen tutkimuksen IX symposiumista*. Koulutuksen tutkimuslaitos: Jyväskylä.
- Niska, Ari (1996). *Epävarmuuden aika – Nuorten asumisen muutokset 1990-luvulla*. Suomen kuntaliitto, ympäristöministeriö ja Helsingin kaupungin tietokeskus: Helsinki.

Niska, Ari & Lönngvist, Henrik (2005). *Vuokralla asuvien nuorten asumismenot Suomessa 1990–2002*. *Yhteiskuntapolitiikka* 70:4, 421–431.

Nummenmaa, Lauri (2004). *Käyttätymistieteiden tilastolliset menetelmät*. Tammi: Helsinki.

Opiskelijatutkimus (2014). *Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulo ja opiskelu*. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2014:10. Helsinki

Orr, Dominic & Gwosc, Christoph. & Netz, Nicolai (2011). *Social and Economic Conditions of Student Life in Europe*. Synopsis of indicators. Final report. Eurostudent IV 2008–2011. Bielefeld: W. Bertelsmann Verlag.

Partanen, Jussi (2014). *Tampereen korkeakouluopiskelijoiden asuminen*. Tampereen kaupunki. Tampereen kaupunki [viitattu 2.2.2015].
Saantitapa:<http://www.tampere.fi/asuminenjarakentaminen/tilastot/asumisentilastot.html>

Pickles, Andrew R. & Davies, Richard. B. (1991). *The Empirical Analysis of Housing Careers – A Review and a General Statistical Framework*. *Environment and Planning, A*, 23, 465–484.

Rhodes, David. (1999). *Students and Housing – A Testing Time?* Teoksessa: Julie Rugg (toim.) *Young People, Housing and Social Policy*. Routledge: London.

Robinson, Phil (2008). *Working with Young Homeless People*. Jessica Kingsley Publishers: London.

Rossi, Peter H. (1980) [1955]. *Why Families Move*. Glenco IL: The Free Press.

Rugg, Julie & Ford, Janet & Burrows, Roger (2004). *Housing Advantage? – The Role of Student Renting in the Construction of Housing Biographies in the United Kingdom*. *Journal of Youth Studies*. Vol. 7, No. 1, March 2004, 19–34.

Ruonavaara, Hannu (1996). *The Home Ideology and Housing Discourse in Finland 1900–1950*. *Housing Studies*, 11 (1), 89.

Ruonavaara, Hannu (2008). *Housing Ownership and the Nordic Housing Policies in ‘Retrenchment Phase’*.

Saarenmaa, Kaisa & Saari, Katja & Virtanen, Vesa (2010). *Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulo ja opiskelu*. Opetusministeriön julkaisuja 2010:18. Helsinki.

Saari, Juho (toim.) (2011). *Hyvinvointi – Suomalaisen yhteiskunnan perusta*. Gaudeamus: Helsinki.

Saarivirta, Toni (2010). *Finnish Higher Education Expansion and Regional Policy*. Higher Education Quarterly. Volume 64, No. 4, October 2010, pp 353–372.

Sayer, Andrew (2000). *Realism and Social Science*. Sage Publications: London.

Silvennoinen, Heikki (toim.) 2002. *Nuorisopolitiikka Suomessa 1960-luvulta 2000-luvulle*. Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 29. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 105–119.

Vasanen, Antti (2010). *Asuinpaikkana kaupungin keskusta – Asumispreferenssit ja asumisviihtyvyys Turun keskustassa*. Yhdyskuntasuunnittelu (2010) Vol.48:1

Vartiainen, Vesa (2008). *Puoli vuosisataa opiskelijakoteja Tampereella – Tampereen seudun opiskelija-asuntosäätiö TOAS 1959–2009*. TOAS: Tampere.

Viuhko, Minna (2006). *Opiskelijatutkimus 2006 – Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulo ja työssäkäynti*. Opetusministeriön julkaisuja 2006:51. Helsinki.

Walker, Bruce & Alex, Marsh & Wardman, Mark & Niner, Pat (2002). *Modelling Tenants' Choices in the Public Rented Sector – A Stated Preference Approach*. Urban Studies, Vol. 39, No. 4, 665–688, 2002.

DIGITAALISET LÄHTEET:

KvantiMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkojulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja].
<<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>>. [viitattu: 28.1.2015.]

SOA ry (2010). Tietoja ja tilastoja opiskelija-asumisesta Suomessa vuonna 2009. Suomen opiskelija-asunnot SOA ry. [viitattu: 14.12.2014]. Saantitapa:
<http://www.soa.fi/attachements/2010-06-15T14-39-3486.pdf>

Tampereen kaupunki (2012). Kartta-aineistoa Tampereen keskustan asumisesta ja väestöstä tilastoalueittain, 4/2013. Tampereen kaupunki [viitattu 30.7.2014]. Saantitapa:
http://www.tampere.fi/material/attachments/k/6CLDBFuxo/Vaesto_ja_asuminen.pdf

Tampereen kaupunki (2013). Tampere alueittain 2013. [viitattu 14.12.2014]. Saantitapa:
<http://www.tampere.fi/tampereinfo/sanoinjakuvin/tilastot/tilastojulkaisut.html>

Tampereen yliopiston ylioppilaskunta, *Asuminen*. [viitattu 12.11.2014] Saantitapa:
<http://www.tamy.fi/asuminen>

Tilastokeskus (2010). Ammattiluokitus 2010. Luokituksen kuvaus.
<http://www.tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/ammatti/001-2010/kuvaus.html>

Tilastokeskus (2012a). Suomen virallinen tilasto (SVT): Oppilaitosten opiskelijat ja tutkinnot [verkkojulkaisu]. ISSN=1798-7644. 2012. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 22.11.2014].
Saantitapa: http://www.stat.fi/til/opiskt/2012/opiskt_2012_2014-01-29_tie_001_fi.html

Tilastokeskus (2012b). Suomen virallinen tilasto (SVT): Yliopistokoulutus [verkkojulkaisu]. ISSN=1799-0599. yliopisto-opiskelijat 2011. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 22.11.2014].
Saantitapa: http://tilastokeskus.fi/til/yop/2011/02/yop_2011_02_2012-06-19_tie_001_fi.html

Tilastokeskus (2012c). Suomen virallinen tilasto (SVT): Ammattikorkeakoulukoulutus [verkkojulkaisu]. ISSN=1799-0033. 2011. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 22.11.2014].
Saantitapa: http://tilastokeskus.fi/til/akop/2011/akop_2011_2012-04-10_tie_001_fi.html

Tilastokeskus (2014). Asuminen. Tampereen seutu. [viitattu: 9.4.2015]. Saantitapa:
http://tilastokeskus.fi/tup/seutunet/tampere_asuminen_fi.html

Toivanen, Tuuli (2012). *Katso asuntotilanne suurimmilla opiskelupaikkakunnilla. – Pienistä vuokra-asunnoista on pulaa kokomaassa*. Yle 26.7.2012. [viitattu:12.11.2014]. Saantitapa:
http://yle.fi/uutiset/katso_asuntotilanne_suurimmilla_opiskelupaikkakunnilla/6228706

oooOOOooo

Liitteet:

Liite 1. Kuvailevia tietoja aineistosta	71
Liite 2. Tyytyväisyys nykyiseen asumistilanteeseen	73
Liite 3. Ristiintaulukointien SPSS-tulosteet	75
Liite 4. Muuttujien välinen multikollinearisuus	81
Liite 5. Logistisen regressionanalyysin tulokset	82
Liite 6. Opiskelijoiden asuminen 2011 -kyselylomake	88

Liite 1. Kuvailevia tietoja aineistosta

Taulukko 4. Aineiston kuvaus.

	N	%
Koko aineisto	2680	100
Ikä		
vuosia keski-arvo		25,8
mediaani		24
Sukupuoli		
Nainen	1 686	63
Mies	935	35
Yhteensä	2 621	98
Korkeakoulu		
Tampereen yliopisto	1 143	42
Tampereen ammattikorkeakoulu	864	32
Tampereen teknillinen yliopisto	673	25
Yhteensä	2 680	100
Nykyinen asumus		
Yksityinen vuokranantaja	796	30
TOAS	680	25
Omistusasunto	344	13
Yrityksen vuokraama	335	13
Pirkka	177	7
Puolison omistama	85	3
Vanhempien omistama	72	3
IOT	59	2
muu	42	2
Asumisoikeus	37	1
Vanhempien luona	26	1
Muu opiskelija-asunto	22	1
Yhteensä	2 675	100
Asumusmuoto		
talotyypeittäin		
Kerrostalossa	1 985	74
Pienkerrostalossa (2-3 krs.)	346	13
Omakoti- tai paritalossa	184	7
Rivitalossa	148	6
Yhteensä	2 663	100
Asumismuoto		
Asuu puolison tai elämänkumppanin kanssa	1 283	48
Asuu yksin	920	34
Asuu "kimppakämpässä"	234	9
Asuu soluasunnossa	219	8
Asuu vanhempien luona	26	1
Yhteensä	2 656	100
Asunnon huoneluku		
2 huonetta	1 178	44
1 huone	698	26
3 huonetta	511	19
4 huonetta	158	6
5 huonetta tai enemmän	129	5
Yhteensä	2 674	100
Käytettävissä olevat tulot EUR/kk	2 505	
keskiarvo		800,65
mediaani		600
Vuokralla asuvien asumiskustannukset EUR/kk		
keskiarvo		418,73
mediaani		400

Perheellisyys (lasten lkm)		
ei lapsia	1918	87
1 lapsi	159	7
2 lasta	108	5
3 lasta	24	1
4 lasta	1	0
5 lasta	2	0
7 lasta	1	0
Yhteensä	2 213	100
Siviilisääty		
naimaton	1291	49
avioliitossa/rek.paris.	373	14
avoliitossa	916	35
eronnut	38	1
muu	20	1
Yhteensä	2638	100
Isän koulutus		
perusaste	443	17
keskiaste	733	28
alin korkea-aste	244	9
alempi korkeakouluaste	389	15
ylempi korkeakouluaste sekä tutkijankoulutusaste	596	23
koulutusaste tuntematon	209	8
Yhteensä	2614	100
Äidin koulutus		
perusaste	279	11
keskiaste	804	31
alin korkea-aste	328	13
alempi korkeakouluaste	460	18
ylempi korkeakouluaste sekä tutkijankoulutusaste	574	22
koulutusaste tuntematon	170	7
Yhteensä	2615	100
Isän ammatti		
johtaja tai ylin virkamies	394	15
erityisasiantuntija	214	8
asiantuntija	352	13
toimisto- tai asiakaspalvelutyöntekijä	128	5
palvelu-, myynti- tai hoitotyöntekijä	177	7
maanviljelijä, metsätyöntekijä tms.	194	7
rakennus-, korjaus- tai valmistustyöntekijä	434	16
prosessi- tai kuljetustyöntekijä	136	5
muu työntekijä	383	14
sotilas	40	2
en osaa sanoa	162	6
Yhteensä	2614	100
Äidin ammatti		
johtaja tai ylin virkamies	120	4,6
erityisasiantuntija	160	6,1
asiantuntija	204	7,8
toimisto- tai asiakaspalvelutyöntekijä	620	23,7
palvelu-, myynti- tai hoitotyöntekijä	829	31,7
maanviljelijä, metsätyöntekijä tms.	68	2,6
rakennus-, korjaus- tai valmistustyöntekijä	43	1,6
prosessi- tai kuljetustyöntekijä	26	1
muu työntekijä	412	15,8
sotilas	1	0
en osaa sanoa	129	4,9
Yhteensä	2612	100

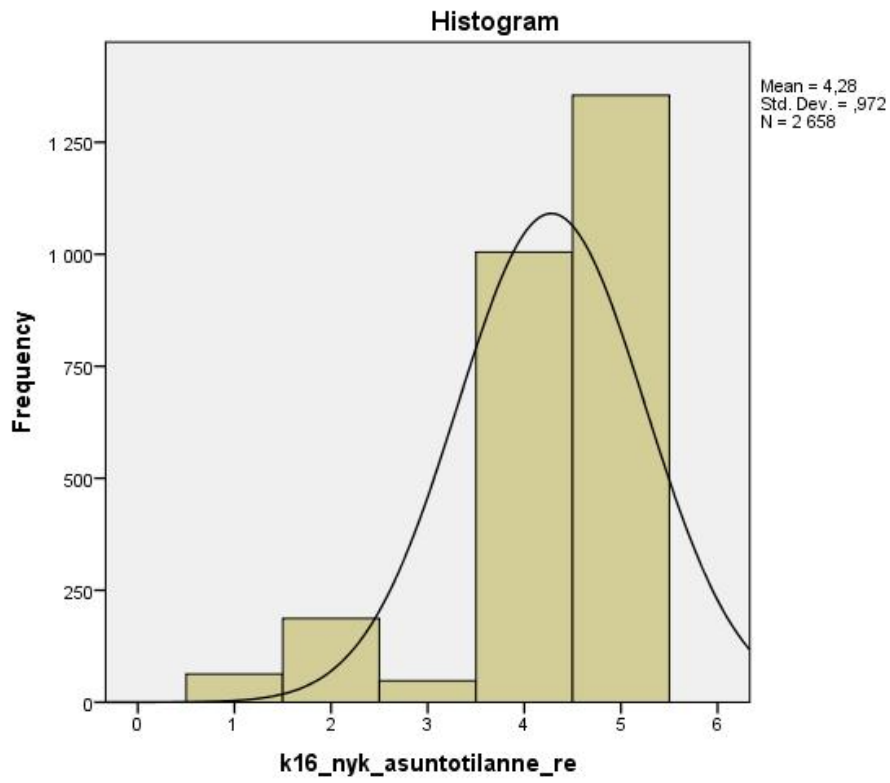
Taulukko 5. K1: "Asutko tällä hetkellä?" –muuttujan frekvenssijakauma ja suhteelliset vastaajaosuudet.

		k1_asumus_nro Asutko tällä hetkellä			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	2 asumisoikeus	37	1,4	1,4	1,4
	3 IOT	59	2,2	2,2	3,6
	4 muu	42	1,6	1,6	5,2
	5 Muu op	22	,8	,8	6,0
	6 oma	344	12,8	12,9	18,8
	7 Pirkka	177	6,6	6,6	25,5
Valid	8 puol. oma	85	3,2	3,2	28,6
	9 TOAS	680	25,4	25,4	54,1
	10 vanh	26	1,0	1,0	55,0
	11 vanh. oma	72	2,7	2,7	57,7
	12 yks. vuokra	796	29,7	29,8	87,5
	13 yritys-vuokra	335	12,5	12,5	100,0
	Total	2675	99,8	100,0	
Missing	1	5	,2		
Total		2680	100,0		

Liite 2. Tyytyväisyys nykyiseen asumistilanteeseen

Taulukko 6. K16: "Olen tyytyväinen nykyiseen asuntotilanteeseeni" –muuttujan frekvenssijakauma ja suhteelliset vastaajaosuudet.

		k16_nyk_asuntotilanne_re k16_nyk_asuntotilanne_re			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	1 täysin eri mieltä	63	2,4	2,4	2,4
	2 melko eri mieltä	187	7,0	7,0	9,4
	3 en osaa sanoa	48	1,8	1,8	11,2
Valid	4 melko samaa mieltä	1005	37,5	37,8	49,0
	5 täysin samaa mieltä	1355	50,6	51,0	100,0
	Total	2658	99,2	100,0	
Missing	System	22	,8		
Total		2680	100,0		

Kuvio 10. *Asumistyytyväisyys-jakauma*

Liite 3. Ristiintaulukointien SPSS-tulosteet

Taulukko 7. Tampereen korkeakouluissa opiskelevien tyytyväisyys nykyiseen asumistilanteeseen asumismuodon mukaan

k1_asumus_nro Asutko tällä hetkellä * k16_nyk_asuntotilanne_re k16_nyk_asuntotilanne_re Crosstabulation

		k16_nyk_asuntotilanne_re k16_nyk_asuntotilanne_re					Total
		1 täysin eri mieltä	2 melko eri mieltä	3 en osaa sanoa	4 melko samaa mieltä	5 täysin samaa mieltä	
2	Count	0	2	0	16	18	36
	% within	0,0%	5,6%	0,0%	44,4%	50,0%	100,0%
asumisoikeus	k1_asumus_nro						
	Asutko tällä hetkellä						
3 IOT	Count	5	9	1	25	19	59
	% within	8,5%	15,3%	1,7%	42,4%	32,2%	100,0%
k1_asumus_nro	k1_asumus_nro						
	Asutko tällä hetkellä						
4 muu	Count	2	1	1	7	31	42
	% within	4,8%	2,4%	2,4%	16,7%	73,8%	100,0%
k1_asumus_nro	k1_asumus_nro						
	Asutko tällä hetkellä						
5 Muu op	Count	0	2	0	8	12	22
	% within	0,0%	9,1%	0,0%	36,4%	54,5%	100,0%
k1_asumus_nro	k1_asumus_nro						
	Asutko tällä hetkellä						
6 oma	Count	1	4	2	57	275	339
	% within	0,3%	1,2%	0,6%	16,8%	81,1%	100,0%
k1_asumus_nro	k1_asumus_nro						
	Asutko tällä hetkellä						
7 Pirkka	Count	4	6	3	67	94	174
	% within	2,3%	3,4%	1,7%	38,5%	54,0%	100,0%
k1_asumus_nro	k1_asumus_nro						
	Asutko tällä hetkellä						
8 puol. oma	Count	1	4	2	21	56	84
	% within	1,2%	4,8%	2,4%	25,0%	66,7%	100,0%
k1_asumus_nro	k1_asumus_nro						
	Asutko tällä hetkellä						
9 TOAS	Count	19	41	13	306	295	674

	% within	2,8%	6,1%	1,9%	45,4%	43,8%	100,0%
	k1_asumus_nro						
	Asutko tällä hetkellä						
	Count	1	7	1	7	10	26
10 vanh	% within	3,8%	26,9%	3,8%	26,9%	38,5%	100,0%
	k1_asumus_nro						
	Asutko tällä hetkellä						
	Count	0	2	0	16	54	72
11 vanh. oma	% within	0,0%	2,8%	0,0%	22,2%	75,0%	100,0%
	k1_asumus_nro						
	Asutko tällä hetkellä						
	Count	21	74	14	335	350	794
12 yks.	% within	2,6%	9,3%	1,8%	42,2%	44,1%	100,0%
vuokra	k1_asumus_nro						
	Asutko tällä hetkellä						
	Count	9	35	10	139	139	332
13 yritys-	% within	2,7%	10,5%	3,0%	41,9%	41,9%	100,0%
vuokra	k1_asumus_nro						
	Asutko tällä hetkellä						
	Count	63	187	47	1004	1353	2654
Total	% within	2,4%	7,0%	1,8%	37,8%	51,0%	100,0%
	k1_asumus_nro						
	Asutko tällä hetkellä						

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	258,478 ^a	44	,000
Likelihood Ratio	268,744	44	,000
Linear-by-Linear Association	45,017	1	,000
N of Valid Cases	2654		

a. 21 cells (35,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,39.

Taulukko 8. Tampereen korkeakouluissa opiskelevien tyytyväisyys nykyiseen asumistilanteeseen asumismuodon mukaan.

k3_asujia Asutko * k16_nyk_asuntotilanne_re k16_nyk_asuntotilanne_re Crosstabulation

		k16_nyk_asuntotilanne_re k16_nyk_asuntotilanne_re					Total
		1 täysin eri mieltä	2 melko eri mieltä	3 en osaa sanoa	4 melko samaa mieltä	5 täysin samaa mieltä	
1 yksin	Count	20	59	24	368	445	916
	% within k3_asujia Asutko	2,2%	6,4%	2,6%	40,2%	48,6%	100,0%
2 soluasunnossa	Count	14	31	4	107	62	218
	% within k3_asujia Asutko	6,4%	14,2%	1,8%	49,1%	28,4%	100,0%
3 yhdessä puolisoisi tai elämänkumppanisi kanssa	Count	23	67	15	434	731	1270
	% within k3_asujia Asutko	1,8%	5,3%	1,2%	34,2%	57,6%	100,0%
4 "kimppakämpässä"	Count	5	24	5	87	111	232
	% within k3_asujia Asutko	2,2%	10,3%	2,2%	37,5%	47,8%	100,0%
Total	Count	62	181	48	996	1349	2636
	% within k3_asujia Asutko	2,4%	6,9%	1,8%	37,8%	51,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	979,153 ^a	33	,000
Likelihood Ratio	937,064	33	,000
Linear-by-Linear Association	1,251	1	,263
N of Valid Cases	2652		

a. 9 cells (18,8%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,40.

Taulukko 9. Tampereen korkeakouluissa opiskelevien tyytyväisyys nykyiseen asumistilanteeseen huoneistotyyppien mukaan.

Crosstab

		k16_nyk_asuntotilanne_re					Total
		1	2	3 en	4 melko	5	
		täysin eri mieltä	melko eri mieltä	osaa sanoa	samaa mieltä	täysin samaa mieltä	
	Count	15	71	16	291	304	697
	% within	2,2%	10,2%	2,3%	41,8%	43,6%	100,0%
1 1 huone	k5_huonemäärä						
	Kuinka monta huonetta asunnossasi on (keittiötä ei lasketa mukaan; tupakeittiö on yksi huone)?						
	Count	30	63	21	444	611	1169
	% within	2,6%	5,4%	1,8%	38,0%	52,3%	100,0%
k5_huonemäärä	k5_huonemäärä						
	Kuinka monta huonetta asunnossasi on (keittiötä ei lasketa mukaan; tupakeittiö on yksi huone)?						
2 2 huonetta	k5_huonemäärä						
	Kuinka monta huonetta asunnossasi on (keittiötä ei lasketa mukaan; tupakeittiö on yksi huone)?						
	Count	12	38	8	199	249	506
	% within	2,4%	7,5%	1,6%	39,3%	49,2%	100,0%
3 3 huonetta	k5_huonemäärä						
	Kuinka monta huonetta asunnossasi on (keittiötä ei lasketa mukaan; tupakeittiö on yksi huone)?						
	Count	3	9	1	43	101	157

	% within	1,9%	5,7%	0,6%	27,4%	64,3%	100,0%
	k5_huonemäärä						
	Kuinka monta						
4 4	huonetta						
huonetta	asunnossasi on						
	(keittiötä ei lasketa						
	mukaan; tupakeittiö						
	on yksi huone)?						
	Count	1	6	2	26	90	125
	% within	0,8%	4,8%	1,6%	20,8%	72,0%	100,0%
	k5_huonemäärä						
5 5	Kuinka monta						
huonetta	huonetta						
tai	asunnossasi on						
enemmän	(keittiötä ei lasketa						
	mukaan; tupakeittiö						
	on yksi huone)?						
	Count	61	187	48	1003	1355	2654
	% within	2,3%	7,0%	1,8%	37,8%	51,1%	100,0%
	k5_huonemäärä						
	Kuinka monta						
Total	huonetta						
	asunnossasi on						
	(keittiötä ei lasketa						
	mukaan; tupakeittiö						
	on yksi huone)?						

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	61,445 ^a	16	,000
Likelihood Ratio	62,553	16	,000
Linear-by-Linear Association	23,706	1	,000
N of Valid Cases	2654		

a. 4 cells (16,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,26.

k1_asumus_1kt k1_asumus_1kt

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1 Yksityinen vuokranantaja	1131	42,2	42,3	42,3
2 Opiskelija-asunto	938	35,0	35,1	77,3
3 Omistusasunto	501	18,7	18,7	96,1
4 Muu	105	3,9	3,9	100,0
Total	2675	99,8	100,0	
Missing System	5	,2		
Total	2680	100,0		

Liite 4. Muuttujien välinen multikollinearisuus

Taulukko 10. Multikollinearisuuden testaus: Tolerance ja VIF-testien tulokset.

Model	Coefficients ^a									
	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Correlations			Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Zero-order	Partial	Part	Tolerance	VIF
(Constant)	3,696	,158		23,452	,000					
k1_asumus_lkt	,184	,032	,157	5,807	,000	,162	,142	,141	,801	1,248
Asutko	,034	,027	,038	1,261	,208	,053	,031	,031	,648	1,544
Kuinka monta huonetta asunnossasi on (keittiötä ei lasketa mukaan; tupakeittiö on yksi huone)?	,029	,034	,029	,850	,396	,088	,021	,021	,489	2,043
ikä	,006	,006	,031	1,048	,295	,083	,026	,025	,653	1,531
Arvioi, kuinka paljon sinulla on käytössäsi rahaa kaikkeen 1 elämiseesi keskimäärin kuukaudessa (€/kk)	9,718E-005	,000	,059	1,947	,052	,098	,048	,047	,640	1,562
k34_elämäntilanne_lkt3	,003	,062	,001	,053	,958	,059	,001	,001	,730	1,370
k7_dummy_on_lapsi	-,166	,093	-,051	-1,789	,074	,023	-,044	-	,729	1,371
k41_äiti_ammatti_lkt4	-,029	,025	-,029	-1,176	,240	-,027	-,029	-	,983	1,018
Kuinka kaukana asuntosi sijaitsee oppilaitoksestasi?(km)	-,003	,006	-,017	-,483	,629	,041	-,012	-	,450	2,222
Kuinka kaukana asuntosi sijaitsee Keskustorilta?(km)	-,003	,006	-,018	-,507	,612	,038	-,013	-	,457	2,190

a. Dependent Variable: k16_nyk_asuntotilanne_re

Liite 5. Logistisen regressionanalyysin tulokset.

Omnibus Tests of Model Coefficients

	Chi-square	df	Sig.
Step	59,629	10	,000
Step 1 Block	59,629	10	,000
Model	59,629	10	,000

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1055,979 ^a	,036	,072

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than ,001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	12,675	8	,124

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

	k16_dumy = ,00		k16_dumy = 1,00		Total
	Observed	Expected	Observed	Expected	
1	43	38,679	124	128,321	167
2	36	35,479	187	187,521	223
3	11	12,641	78	76,359	89
4	22	24,281	197	194,719	219
5	14	22,868	213	204,132	227
6	14	11,851	125	127,149	139
7	12	11,838	163	163,162	175
8	15	8,002	123	129,998	138
9	5	7,024	177	174,976	182
10	3	2,337	86	86,663	89

Classification Table^a

	Observed	Predicted			
		k16_dummy		Percentage Correct	
		,00	1,00		
Step 1	k16_dummy	,00	0	175	,0
		1,00	0	1473	100,0
	Overall Percentage				89,4

a. The cut value is ,500

Variables in the Equation

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
							Lower	Upper
Step 1 ^a	k1_asumus_lkt		14,847	3	,002			
	k1_asumus_lkt(1)	,542	,198	7,481	1	,006	1,719	1,166 2,534
	k1_asumus_lkt(2)	1,171	,378	9,609	1	,002	3,226	1,538 6,764
	k1_asumus_lkt(3)	,025	,470	,003	1	,957	1,026	,409 2,575
	k3_asujia		36,968	3	,000			
	k3_asujia(1)	-1,818	,340	28,600	1	,000	,162	,083 ,316
	k3_asujia(2)	-,175	,266	,432	1	,511	,840	,499 1,414
	k3_asujia(3)	-,571	,369	2,399	1	,121	,565	,274 1,164
	k5_huonemäärä		9,631	4	,047			
	k5_huonemäärä(1)	,591	,260	5,184	1	,023	1,807	1,086 3,006
	k5_huonemäärä(2)	1,037	,341	9,241	1	,002	2,820	1,445 5,503
	k5_huonemäärä(3)	,825	,464	3,158	1	,076	2,282	,919 5,671
	k5_huonemäärä(4)	,523	,640	,669	1	,413	1,688	,481 5,915
	Constant	1,665	,157	113,066	1	,000	5,285	

a. Variable(s) entered on step 1: k1_asumus_lkt, k3_asujia, k5_huonemäärä.

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step		16,535	8	,035
Step 1	Block	16,535	8	,035
	Model	76,164	18	,000

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1039,444 ^a	,045	,092

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than ,001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	5,612	8	,691

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		k16_dummy = ,00		k16_dummy = 1,00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	45	41,242	120	123,758	165
	2	29	28,486	136	136,514	165
	3	20	23,239	145	141,761	165
	4	20	19,485	145	145,515	165
	5	17	17,074	148	147,926	165
	6	9	14,331	156	150,669	165
	7	10	11,404	155	153,596	165
	8	13	9,416	152	155,584	165
	9	9	6,821	156	158,179	165
	10	3	3,501	160	159,499	163

Classification Table^a

	Observed	Predicted		
		k16_dummy		Percentage Correct
		,00	1,00	
Step 1	k16_dummy ,00	0	175	,0
	1,00	1	1472	99,9
	Overall Percentage			89,3

a. The cut value is ,500

Variables in the Equation

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
							Lower	Upper
k1_asumus_lkt			15,508	3	,001			
k1_asumus_lkt(1)	,609	,200	9,225	1	,002	1,838	1,241	2,722
k1_asumus_lkt(2)	1,171	,395	8,781	1	,003	3,225	1,487	6,997
k1_asumus_lkt(3)	,105	,474	,049	1	,825	1,111	,438	2,813
k3_asujia			37,174	3	,000			
k3_asujia(1)	-1,883	,351	28,822	1	,000	,152	,076	,302
k3_asujia(2)	-,112	,269	,174	1	,676	,894	,528	1,513
k3_asujia(3)	-,597	,376	2,525	1	,112	,550	,263	1,150
k5_huonemäärä			11,628	4	,020			
k5_huonemäärä(1)	,597	,262	5,185	1	,023	1,817	1,087	3,040
k5_huonemäärä(2)	1,184	,356	11,055	1	,001	3,267	1,626	6,566
k5_huonemäärä(3)	1,009	,480	4,425	1	,035	2,743	1,071	7,022
k5_huonemäärä(4)	,588	,665	,782	1	,377	1,801	,489	6,631
ikä	-,008	,024	,101	1	,751	,993	,947	1,040
k36_rahaa_tuoreempi	,000	,000	,747	1	,388	1,000	1,000	1,001
k34_elämäntilanne_lkt3			2,147	2	,342			
k34_elämäntilanne_lkt3(1)	,593	,407	2,126	1	,145	1,809	,815	4,015
k34_elämäntilanne_lkt3(2)	-,005	,577	,000	1	,993	,995	,321	3,083
k7_dummy_on_lapsi(1)	-,870	,361	5,828	1	,016	,419	,207	,849
k41_äiti_ammatti_lkt4			5,287	3	,152			
k41_äiti_ammatti_lkt4(1)	,577	,280	4,249	1	,039	1,781	1,029	3,082
k41_äiti_ammatti_lkt4(2)	,263	,213	1,529	1	,216	1,301	,857	1,976
k41_äiti_ammatti_lkt4(3)	,678	,444	2,329	1	,127	1,970	,825	4,703
Constant	1,374	,616	4,968	1	,026	3,950		

a. Variable(s) entered on step 1: ikä, k36_rahaa_tuoreempi, k34_elämäntilanne_lkt3, k7_dummy_on_lapsi, k41_äiti_ammatti_lkt4.

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step		6,372	2	,041
Step 1	Block	6,372	2	,041
	Model	82,535	20	,000

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1033,073 ^a	,049	,099

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than ,001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	5,364	8	,718

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		k16_dummy = ,00		k16_dummy = 1,00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	46	42,902	119	122,098	165
	2	28	28,289	137	136,711	165
	3	23	23,470	142	141,530	165
	4	22	19,509	143	145,491	165
	5	11	16,547	154	148,453	165
	6	14	14,111	151	150,889	165
	7	8	11,466	157	153,534	165
	8	11	9,102	154	155,898	165
	9	9	6,435	156	158,565	165
	10	3	3,169	160	159,831	163

Classification Table^a

	Observed	Predicted		
		k16_dummy		Percentage Correct
		,00	1,00	
Step 1	k16_dummy ,00	2	173	1,1
	1,00	2	1471	99,9
	Overall Percentage			89,4

a. The cut value is ,500

Variables in the Equation

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
							Lower	Upper
k1_asumus_lkt			14,516	3	,002			
k1_asumus_lkt(1)	,526	,211	6,206	1	,013	1,692	1,119	2,559
k1_asumus_lkt(2)	1,349	,415	10,576	1	,001	3,855	1,709	8,695
k1_asumus_lkt(3)	,251	,490	,262	1	,609	1,285	,492	3,358
k3_asujia			39,362	3	,000			
k3_asujia(1)	-1,930	,352	30,108	1	,000	,145	,073	,289
k3_asujia(2)	-,083	,267	,096	1	,757	,921	,545	1,555
k3_asujia(3)	-,633	,377	2,817	1	,093	,531	,253	1,112
k5_huonemäärä			11,931	4	,018			
k5_huonemäärä(1)	,630	,263	5,753	1	,016	1,877	1,122	3,140
k5_huonemäärä(2)	1,217	,359	11,514	1	,001	3,376	1,672	6,817
k5_huonemäärä(3)	1,093	,483	5,126	1	,024	2,982	1,158	7,679
k5_huonemäärä(4)	,942	,705	1,789	1	,181	2,566	,645	10,211
ikä	-,008	,024	,101	1	,751	,993	,947	1,040
k36_rahaa_tuoreempi	,000	,000	,799	1	,371	1,000	1,000	1,001
k34_elämäntilanne_lkt3			2,398	2	,302			
k34_elämäntilanne_lkt3(1)	,634	,412	2,371	1	,124	1,886	,841	4,228
k34_elämäntilanne_lkt3(2)	-,010	,580	,000	1	,987	,991	,318	3,089
k7_dummy_on_lapsi(1)	-,746	,362	4,234	1	,040	,474	,233	,965
k41_äiti_ammatti_lkt4			5,232	3	,156			
k41_äiti_ammatti_lkt4(1)	,554	,281	3,886	1	,049	1,740	1,003	3,019
k41_äiti_ammatti_lkt4(2)	,252	,214	1,384	1	,239	1,286	,846	1,957
k41_äiti_ammatti_lkt4(3)	,725	,446	2,640	1	,104	2,065	,861	4,952
k13a_etäisyys_opplatokseen	-,052	,023	5,288	1	,021	,949	,908	,992
k13b_etäisyys_keskustaan	,014	,023	,380	1	,538	1,014	,970	1,060
Constant	1,485	,623	5,681	1	,017	4,414		

a. Variable(s) entered on step 1: k13a_etäisyys_opplatokseen, k13b_etäisyys_keskustaan.

Liite 6. Opiskelijoiden asuminen 2011 -kyselylomake

Nykyinen asumistilanne

1. Asutko tällä hetkellä?

- Toasin opiskelija-asunnossa
 - Pirkan opiskelija-asuntojen/ Opintannerin asunnossa
 - Insinöörioppilastalon asunnossa
 - Muussa opiskelija-asunnossa
 - Yksityishenkilön omistamassa vuokra-asunnossa
 - Yrityksen, yhteisön tai säätiön omistamassa vuokra-asunnossa
 - Asumisoikeusasunnossa
 - Omistamassani asunnossa
 - Puolisoni tai elämäkumppanini omistamassa asunnossa
 - Vanhempieni/isovanhempieni omistamassa asunnossa
 - Vanhempieni luona
 - Muu asumistapa
- Jos vastasit kohtaan "muu asumistapa", mikä se on?

2. Kuinka monta kuukautta olet asunut nykyisessä asunnossasi?

3. Asutko?

- Yksin
- Soluasunnossa
- Yhdessä puolisoosi tai elämäkumppanisi kanssa
- "Kimppekämpässä"

4. Asutko

- Kerrostalossa
- Pienkerrostalossa (2 - 3 krs)
- Rivitalossa
- Omakoti- tai paritalossa

5. Kuinka monta huonetta asunnossasi on? (keittiötä ei lasketa mukaan; tupakeittiö on yksi huone)

- 1 huone
- 2 huonetta
- 3 huonetta
- 4 huonetta
- 5 huonetta tai enemmän

6. Kuinka monta henkilöä asuu lisäksi samassa huoneistossa?

7. Kanssasi asuvien alle 18-vuotiaiden lasten lukumäärä

8. Onko sinulla opiskeluaikaisen asuntosi lisäksi toinen asunto, joka on sinun tai perheesi pääasunto?

Kyllä Ei

9. Asuntosi huoneistopinta-ala neliömetreinä

10. Jos koko asunto ei ole käytössäsi, kuinka monta neliometriä on käytössäsi oleva huoneistopinta-ala?

11. Asumiskustannuksesi (€/kk)

- vuokran määrä
- yhtiövastike

asumisoikeusasunnon käyttövästike
asuntolainan pääomakulut (lyhennys + korot)

12. Kuinka paljon maksat edellä ilmoittamiesi asumiskustannuksien lisäksi seuraavista asioista (0 = sisältyy vuokraan) (€/kk)

käyttömaksu, joka sisältää esim. veden, sähkön, netin, saunan tai pyykkituvan
nettiyhteys

sähkö

vesi

lämmitys

sauna

pyykkitupa

autopaikka

muu

jos vastasit kohtaan "muu", mistä asioista maksat

13. Asuntosi sijainti (tämä kysymys Tampereella sijaitsevien yksiköiden opiskelijoille) (km)

a) Kuinka kaukana asuntosi sijaitsee oppilaitoksestasi?

b) Kuinka kaukana asuntosi sijaitsee Keskustorilta?

14. Miten kuljet useimmiten asunnoltasi oppilaitoksellesi ja kuinka kauan matka kestää (vastaa vain yhteen kohtaan) (min)

jalkaisin

polkupyörällä

linja-autolla

henkilöautolla

muulla tavalla

jos vastasit kohtaan "muulla tavalla", miten kuljet useimmiten asunnoltasi oppilaitoksellesi?

15. Asuitko kesällä 2010 samassa asunnossa kuin edellisen lukukauden lopussa?

Kyllä asuin

En asunut, alivuokrasin asuntoni kesän ajaksi

En asunut, muutin pois

En asunut, mutta maksoin asunnosta vuokran kesäajalta

Aloitin opinnot vasta syksyllä 2010

16. Asumiseen liittyviä väittämiä

a) Olen tyytyväinen nykyiseen asunutilanteeseeni

Täysin samaa mieltä, Melko samaa mieltä, En osaa sanoa, Melko eri mieltä, Täysin eri mieltä

b) Olen tyytyväinen asuntoni kuntoon

Täysin samaa mieltä, Melko samaa mieltä, En osaa sanoa, Melko eri mieltä, Täysin eri mieltä

c) Tuleva asunutilanteeni ei huolestuta minua

Täysin samaa mieltä, Melko samaa mieltä, En osaa sanoa, Melko eri mieltä, Täysin eri mieltä

d) Asumiskustannukseni ovat kohtuulliset

Täysin samaa mieltä, Melko samaa mieltä, En osaa sanoa, Melko eri mieltä, Täysin eri mieltä

e) Opiskeluaikana asuinoloni ovat huonommat kuin ennen

Täysin samaa mieltä, Melko samaa mieltä, En osaa sanoa, Melko eri mieltä, Täysin eri mieltä

f) Epäroin hakea opiskelemaan Tampereelle asunutilanteen vuoksi

Täysin samaa mieltä, Melko samaa mieltä, En osaa sanoa, Melko eri mieltä, Täysin eri mieltä

17. Miten löysit nykyisen asuntonsi?

Kuulin vapaasta asunnosta tuttavaltani

Vastasin netti-ilmoitukseen

Vastasin lehti-ilmoitukseen
Asunnonvälittäjän kautta
Opiskelijan Tampereen asuntovälityksen kautta
Hain opiskelija-asuntoa
Lehteen/nettiin laittamani oman hakuilmoituksen kautta
Asuntotorin kautta
Täytin vuokra-asuntoja omistavan yrityksen hakulomakkeen netissä
Muulla tavalla

Asumistoiveet

18. Mikä seuraavista vaihtoehtoista olisi sinulle sopivin tämänhetkisessä

Elämäntilanteessasi?

Yksiö
Kaksio tai kolmio
Perheasunto
"Kimppakämpä"
Soluasunto
Joku muu

19. Mikäli etsit tällä hetkellä uutta asuntoa

Haen opiskelija-asuntoa
Etsin muuta vuokra-asuntoa kuin opiskelija-asuntoa
Haen asumisoikeusasuntoa
Olen ostamassa asuntoa
En etsi uutta asuntoa tällä hetkellä

20. Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten suhtautumistasi opiskelija-asuntoihin?

En haluaisi asua opiskelija-asunnossa missään nimessä
En mielelläni asuisi opiskelija-asunnossa
Voisin asua/asun opiskelija-asunnossa
Asuisin/asun mielelläni opiskelija-asunnossa

21. Kuinka merkittävänä pidät seuraavia tekijöitä etsiessäsi asuntoa?

Asumiskustannukset

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Asunnon koko

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Sijainti

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Etäisyys oppilaitokseen

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Etäisyys keskustaan

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Etäisyys kumppaniin

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Etäisyys ystäviin

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Etäisyys harrastuksiin

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Asunnon kunto ja varustetaso

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Mahdollisuus asua yksin

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Mahdollisuus asua kumppanin kanssa

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Asuinalueen palvelut

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Asuinalueen turvallisuus

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Asuinalueen luonnonläheisyys

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Asuinalueen liikuntamahdollisuudet

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Joukkoliikenteen liikenneyhteydet

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Kevyenliikenteen yhteydet

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Lapsiystävällinen ympäristö

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Taloyhtiön pesutupa

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Taloyhtiön sauna

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Taloyhtiön piha

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Taloyhtiön autopaikat

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Taloyhtiön kiinteä nettiyhteys

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Muut tekijät

Erittäin merkittävä, Melko merkittävä, Melko merkityksetön, Täysin merkityksetön

Jos vastasit kohtaan "muut tekijät", mitä ne ovat?

22. Valitse kolme kaupunginosaa, jossa mieluiten asuisit opiskeluaikanas

Aakkula

Amuri

Annala

Armonkallio

Atala

Epilä

Epilänharju

Finninmäki

Haapalinnankylä

Haihara

Hakametsä

Hallila

Hankkio

Hatanpää

Haukiluoma

Hervanta, etelä

Hervanta, itä

Hervanta, keskusta

Hervanta, pohjoinen

Holvasti

Huikas

Hyhky

Härmälä

Ikuri

Irjala

Järvensivu

Kaarila

Kaleva

Kalkku

Kaukajärvi

Kauppi

Keskusta, Tammerkosken itäpuoli

Keskusta, Tammerkosken länsipuoli

Kissanmaa
Koivistonkylä
Korkinmäki
Kumpula
Käpylä
Lahdesjärvi
Lakalaiiva
Lamminpää
Lapinniemi
Lappi
Leinola
Lentävänniemi
Lielähti
Linnainmaa
Lintulampi
Lukonmäki
Messukylä
Multisilta
Muotiala
Myllypuro
Nekala
Niemi
Niihama
Nirva
Olkahinen
Pappila
Peltolampi
Petsamo
Pispala, Ala-
Pispala, Ylä-
Pohtola
Pyyntikki
Rahola
Rantaperkiö
Rauhaniemi
Rautaharkko
Reuhari
Ristimäki
Ristinarkku
Ruotula
Rusko
Ryydynpohja
Santalahti
Sarankulma
Taatala
Tahmela
Takahuhti
Tammela
Tampella
Tasanne
Teisko-Aitolahti
Tesoma
Tohloppi
Turtola
Uusikylä
Vehmainen
Veisu
Viiala
Viinikka
Villilä

Vuohenoja

23. Kuinka paljon olisit valmis maksamaan asunnosta, jossa edellä mainitut asumistoiveesi ovat toteutuneet (€kk)?

24. Kuinka paljon olisivat mielestäsi opiskelijalle kohtuuhintaiset asumiskustannukset mukaan lukien vesi, sähkö, nettiyhteys (€kk)?

Asumishistoria opiskeluaikanasi

25. Muuttaessasi ensimmäisen kerran asumaan itsenäisesti, liittyikö se opintojen aloittamiseen?

Kyllä Ei

26. Jos vastasit edelliseen kysymykseen "kyllä", liittyikö muuttaminen

Nykyisiin opintoihisi Aikaisempiin opintoihisi

27. Oliko sinulla vaikeuksia löytää oma asunto aloittaessasi nykyiset opinnot?

Kyllä Ei

28. Jos vastasit edelliseen kysymykseen "kyllä", jouduitko turvautumaan johonkin seuraavista tilapäisratkaisuihin? Arvioi vuorokausien lukumäärä

Asuin tuttavien/kavereiden/sukulaisten luona

Asuin kotona vanhempieni luona

En muuttanut Tampereelle aloittaessani opinnot

Asuin Opiskelijan Tampereen/ylioppilaskunnan järjestämässä tilapäismajoituksessa

Muu ratkaisu

Jos vastasit kohtaan "muu ratkaisu", mikä se oli?

29. Kuinka monessa asunnossa olet asunut opiskeluaikanasi?

30. Kuinka monessa opiskelija-asunnossa olet asunut opiskeluaikanasi?

31. Kuinka monta kuukautta olet asunut opiskelija-asunnoissa yhteensä?

32. Jos olet vaihtanut asuntoa opiskelun aloittamisen jälkeen, mikä oli muuttosi pääasiallinen syy.

Ensimmäinen muutto

Vaihto-opiskelu

Harjoittelu tai (kesä)työ

Muutos pari-suhteessa

Halusin asua yksin (esim. muutto solu-asunnosta)

Mahdollisuus asua kaverin kanssa/ yhteisössä

Määrä-aikaisen vuokra-suhteen päätyminen

Halusin halvempaan asuntoon

Halusin lähemmäs keskustaa

Halusin lähemmäs ystäviä

Halusin lähemmäs oppilaitosta

Halusin suurempaan asuntoon

Halusin pienempään asuntoon

Halusin laadukkaampaan asuntoon

Irtisanominen (vuokran-antajan puolelta)

Häätö

Muu syy

Toinen muutto

Vaihto-opiskelu

Harjoittelu tai (kesä)työ

Muutos pari-suhteessa

Halusin asua yksin (esim. muutto solu-asunnosta)

Mahdollisuus asua kaverin kanssa/ yhteisössä

Määrä-aikaisen vuokra-suhteen päätyminen
Halusin halvempaan asuntoon
Halusin lähemmäs keskustaa
Halusin lähemmäs ystäviä
Halusin lähemmäs oppilaitosta
Halusin suurempaan asuntoon
Halusin pienempään asuntoon
Halusin laadukkaampaan asuntoon
Irtisanominen (vuokran-antajan puolelta)
Häätö
Muu syy

Kolmas muutto

Vaihto-opiskelu
Harjoittelu tai (kesä)työ
Muutos pari-suhteessa
Halusin asua yksin (esim. muutto solu-asunnosta)
Mahdollisuus asua kaverin kanssa/ yhteisössä
Määrä-aikaisen vuokra-suhteen päätyminen
Halusin halvempaan asuntoon
Halusin lähemmäs keskustaa
Halusin lähemmäs ystäviä
Halusin lähemmäs oppilaitosta
Halusin suurempaan asuntoon
Halusin pienempään asuntoon
Halusin laadukkaampaan asuntoon
Irtisanominen (vuokran-antajan puolelta)
Häätö
Muu syy
[...]

Kymmenes muutto

Vaihto-opiskelu
Harjoittelu tai (kesä)työ
Muutos pari-suhteessa
Halusin asua yksin (esim. muutto solu-asunnosta)
Mahdollisuus asua kaverin kanssa/ yhteisössä
Määrä-aikaisen vuokra-suhteen päätyminen
Halusin halvempaan asuntoon
Halusin lähemmäs keskustaa
Halusin lähemmäs ystäviä
Halusin lähemmäs oppilaitosta
Halusin suurempaan asuntoon
Halusin pienempään asuntoon
Halusin laadukkaampaan asuntoon
Irtisanominen (vuokran-antajan puolelta)
Häätö
Muu syy

Jos vastasit kohtaan "muu syy", mikä se tai ne olivat?

33. Kuinka kauan asuit kussakin asunnossa (kk)

1. asunto
2. asunto
3. asunto
4. asunto
5. asunto
6. asunto
7. asunto
8. asunto
9. asunto
10. asunto

Taustakysymykset

34. Valitse seuraavista elämäntilannettasi parhaiten kuvaava vaihtoehto

Opiskelen päätoimisesti
Opiskelen päätoimisesti ja minulle maksetaan siitä (lopputyö tms)
Opiskelen ja käyn sivutoimisesti töissä
Käyn töissä ja opiskelen sivutoimisesti
Olen äitiys-, isyys-, hoito- tai muulla perhevapaalla
Käyn päätoimisesti töissä
Muu

35. Siviilisäätysi

Naimaton
Avoliitossa/rek.paris.
Avoliitossa
Eronnut
Leski
Muu

36. Arvioi, kuinka paljon sinulla on käytössäsi rahaa kaikkeen elämiseesi keskimäärin kuukaudessa? (€kk)

37. Arvioi minä vuonna opintosi päättyvät?

2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020 tai myöhemmin

38. Mitä opintoja tai tutkintoja olet suorittanut ennen nykyisiä opintojasi?

Ammatillinen perustutkinto
Ylioppilastutkinto
Alempi korkeakoulututkinto
Ylempi korkeakoulututkinto

39. Suoritatko samanaikaisesti opintoja jossakin muussa oppilaitoksessa?

En
Kyllä, suoritan samanaikaisesti alempaa korkeakoulututkintoa
Kyllä, suoritan samanaikaisesti ylempää korkeakoulututkintoa

40. Mikäli vastasit edelliseen kysymykseen "kyllä", minä vuonna aloitit nämä opinnot?

41. Mikä on vanhempiesi koulutus?

Isä

perusaste
keskiaste
alin korkea-aste
alempi korkeakouluaste
ylempi korkeakouluaste
tutkijakoulutusaste
en osaa sanoa

Äiti

perusaste
keskiaste

alin korkea-aste
alempi korkeakouluaste
ylempi korkeakouluaste
tutkijakoulutusaste
en osaa sanoa

42. Mikä on vanhempiesi nykyinen tai viimeisin ammatti?

Isä

johtaja tai ylin virkamies
erityis-asiantuntija
asiantuntija
toimisto- tai asiakaspalvelutyöntekijä
palvelu-, myynti- tai hoitotyöntekijä
maanviljelijä, metsätyöntekijä tms.
rakennus-, korjaus- tai valmistustyöntekijä
prosessi- tai kuljetustyöntekijä
muu työntekijä
sotilas
en osaa sanoa

Äiti

johtaja tai ylin virkamies
erityis-asiantuntija
asiantuntija
toimisto- tai asiakaspalvelutyöntekijä
palvelu-, myynti- tai hoitotyöntekijä
maanviljelijä, metsätyöntekijä tms.
rakennus-, korjaus- tai valmistustyöntekijä
prosessi- tai kuljetustyöntekijä
muu työntekijä
sotilas
en osaa sanoa

Mitä muuta haluat sanoa omasta asumisestasi tai yleensä opiskelija-asumisesta?